

ปัญหาการบริหารงานของสถาบันราชภัฏในฐานะสถาบันอุดมศึกษา
ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538

	ที่ 34.0172680 2538
34A0172680	
Title: ปัญหาการบริหารงานของสถาบันราชภัฏ	
ศาสตราจารย์ ดร. เกศ ภาวิไล	

บุญสนอง

ภาคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2547

ISBN 974 - 281 - 932 - 7

Problem in Admisistration of Rajabhat Insititutes as Institutions of
Higher Education resulting from the Rajabhat Insitutes Act,
B.E. 2538

Boonsanong Phaokhum

A Thesis Submitted in Partial Fullfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law

0172680

Graduate School Dhurakijpundit University

2004

ISBN 974 - 281 - 932 - 7

เลขที่หนังสือ.....	0172680
ปี.....	2547
เลขที่.....	344.09684
.....	25822
.....	[2546]
.....	๗๒

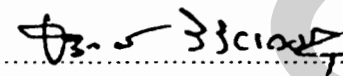
ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

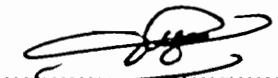
ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัญหาการบริหารงานของสถาบันราชภัฏในฐานะสถาบันอุดมศึกษา
ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538

เสนอโดย นายบุญสนอง เกาคำ
สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายมหาชน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศ.ดร.สุรพล นิติไกรพจน์
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ดร.พีรพันธ์ พาลุสุข)

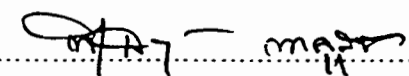
.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ศ.ดร.สุรพล นิติไกรพจน์)

.....กรรมการ
(ศ.นพ.อดุลย์ วิริยเวชกุล)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์)

.....กรรมการ
(ดร.พลสันท์ โพธิ์ศรีทอง)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.พีรพันธ์ พาลุสุข)

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ข้าพเจ้าได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ศ.ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งท่านได้สละเวลามาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอกราบขอบพระคุณ ดร.พีระพันธ์ พาลุสุข คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่กรุณาได้รับประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศ.ดร.อดุลย์ วิริยเวชกุล อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดร.พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง เลขานุการสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และรศ.ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่สละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานอีกสี่ท่านที่ให้ความร่วมมือ แนะนำ จัดหาข้อมูล ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีเนื้อหามากขึ้น คือ อาจารย์พีระพงษ์ ศรีเหนียง อาจารย์สรายุทธ เสงี่ยม อาจารย์ชัยวัฒน์ มัจฉาธิคุณ และนายศุภกิจ โตสกุล นอกจากนี้บุคคลสำคัญที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จก็คือ ผศ.วันดี เกาคำ ที่ช่วยกระตุ้นและให้กำลังใจตลอดเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์

บุญสนอง เกาคำ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๑
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
3. สมมติฐานของการศึกษา.....	4
4. ขอบเขตของการศึกษา.....	5
5. วิธีการศึกษา	5
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 หลักเกณฑ์การบริหารของสถาบันอุดมศึกษา	6
1. สถานะโครงสร้างของมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ.....	6
1.1 ภารกิจหลัก 4 ประการของมหาวิทยาลัยตามกฎหมาย.....	8
1.2 สถานะทางกฎหมาย.....	11
1.3 โครงสร้างการบริหารงานภายในของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.....	12
1.3.1 สภามหาวิทยาลัย.....	13
1.3.2 อธิการบดี.....	14
2. องค์กรบริหารงานอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นส่วนราชการ.....	15
2.1 คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ก.ม.).....	15
2.2 อำนาจหน้าที่ของ ก.ม.	17
2.3 คณะอนุกรรมการสามัญประจำมหาวิทยาลัย (อ.ก.ม.มหาวิทยาลัย).....	19
2.4 อำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัย	20
2.5 ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย.....	21
3. หลักเกณฑ์การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ.....	22
3.1 การจัดองค์กร.....	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 การบริหารงาน.....	22
3.3 การเงิน.....	23
3.4 วิชาการ.....	24
4. สถานะ โครงสร้างของมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นองค์การมหาชน	25
4.1 ความหมายขององค์การมหาชน.....	25
4.2 เหตุผลหรือความจำเป็นในการจัดตั้งองค์การมหาชน.....	26
5. หลักเกณฑ์การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นองค์การมหาชน.....	27
5.1 การจัดองค์กร.....	27
5.2 การบริหารงาน.....	28
5.3 การเงิน.....	29
5.4 วิชาการ.....	30
3 สถานะ โครงสร้างการบริหารงานและปัญหาการบริหารงานของสถาบันราชภัฏ ในปัจจุบัน.....	31
1. สถานะทางกฎหมายของสถาบันราชภัฏ.....	35
1.1 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.....	35
1.2 การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.....	36
1.3 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏและ ความสัมพันธ์กับสถาบันราชภัฏ.....	37
2. โครงสร้างการบริหารงานภายในของสถาบันราชภัฏ.....	41
2.1 การแบ่งส่วนราชการ.....	41
2.2 การบริหารงานภายใน.....	43
3. การจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏ.....	44
3.1 สาขาวิชา	44
3.2 คณะ.....	44
3.3 ระดับการศึกษา.....	44
3.4 คุณวุฒิเมื่อสำเร็จการศึกษา.....	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. บุคลากรในสังกัด	46
4.1 จำนวนข้าราชการและลูกจ้าง จำแนกตามหน่วยงาน ประเภทข้าราชการ และลูกจ้าง.....	46
4.2 จำนวนข้าราชการครูและข้าราชการพลเรือนสามัญ จำแนกตามหน่วยงาน และระดับตำแหน่ง.....	46
4.3 จำนวนข้าราชการครูและข้าราชการพลเรือนสามัญ จำแนกตามหน่วยงานและ ระดับคุณวุฒิ.....	47
5. หลักเกณฑ์การดำเนินงานของสถาบันราชภัฏ	48
5.1 การจัดองค์กร.....	48
5.2 การบริหารงาน.....	48
5.3 การเงิน.....	48
5.4 วิชาการ.....	49
6. ปัญหาการบริหารงานของสถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538	50
6.1 ปัญหาความเป็นอิสระในการจัดองค์กร.....	50
6.2 ปัญหาความเป็นอิสระในการบริหารงาน.....	51
6.3 ปัญหาความเป็นอิสระในด้านการเงิน.....	52
6.4 ปัญหาความเป็นอิสระในทางวิชาการ.....	54
4 การปรับเปลี่ยนระบบสถาบันอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กระทบต่อสถาบันราชภัฏ.....	56
1. หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	56
1.1 หลักอุดมศึกษาอิสระ กับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	58
1.2 สถานะของสถาบันราชภัฏและการปรับตัวตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2. ข้อเสนอที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ.....	66
2.1 การวางแผนที่รับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	70
2.2 การจัดระบบอุดมศึกษาของสถาบันราชภัฏตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.	72
3. ข้อวิจารณ์เนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเปรียบเทียบกับหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	74
3.1 ความเป็นอิสระในการจัดองค์กร.....	75
3.2 ความเป็นอิสระในการบริหารงาน.....	76
3.3 ความเป็นอิสระในด้านการเงิน.....	80
3.4 ความเป็นอิสระในทางวิชาการ.....	80
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	87
1. บทสรุป.....	87
2. ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	99
ประวัติผู้เขียน.....	139

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการบริหารงานของสถาบันราชภัฏในฐานะสถาบันอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538
ชื่อนักศึกษา	บุญสนอง เกาคำ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศ.ดร.สุรพล นิติไกรพจน์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

สถาบันราชภัฏได้ก่อกำเนิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนสถานะของวิทยาลัยครู เมื่อมีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 ปัจจุบันสถาบันราชภัฏทั้งหมดมีจำนวน 41 แห่ง สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู สถาบันราชภัฏเป็นส่วนราชการในสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ โดยให้สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรม ในกระทรวงศึกษาธิการ

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้ ก็เพื่อศึกษาถึงกฎหมายของสถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 นี้ว่ามีปัญหาทำให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งขาดความเป็นอิสระในการจัดตั้งองค์กร การบริหารงานบุคคล การเงิน และทางวิชาการอย่างไร

จากการศึกษาพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องพบว่าสถาบันราชภัฏมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้บทบัญญัติต่าง ๆ ในพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 ได้บัญญัติให้การบริหารงานของสถาบันราชภัฏมิได้สิ้นสุดลงภายในสถาบัน จึงทำให้สถาบันราชภัฏขาดความเป็นอิสระในการบริหารงานในฐานะสถาบันอุดมศึกษา

Thesis Title: Problems in Administration of Rajabhat Institutes as Institutions of Higher Education resulting from the Rajabhat Institute Act, B.E. 2538

Name: Boonsanong Phaokhum

Thesis Advisor: Prof. Dr. Surapon Nitikraipot

Department: Law

Academic Year: 2003

ABSTRACT

Rajabhat institutes began as teacher colleges but were re-constituted as separate entities when they were established by the Rajabhat Institute Act, B.E. 2538. There are now 41 Rajabhat institutes throughout the Kingdom of Thailand. They are regarded as the educational institutions most responsible for developing the local communities. They aim to provide local communities with an academic education to enable citizens to take up professional careers. They engage in research, offer the general public academic services and aim to improve and develop cutting edge technology. They uphold traditional Thai culture and arts and generate well-qualified teachers. Importantly they strive to improve the academic status of all teachers. Rajabhat institutes are government bodies which come under the administration of the Office of the Rajabhat Institute Council. This body is deemed to be a juristic person recognised as a Department in the Ministry of Education.

The main purpose of this thesis is to study how the administration of Rajabhat institutes is affected by the Rajabhat Institute Act, B.E. 2538. The focus of this thesis centres on problems arising from a lack of independence in the fields of organisation, human resources, finance and academic affairs.

This study of the Rajabhat Institute Act, B.E. 2538 and other related laws finds that Rajabhat institutes do not in reality have the legal status of a juristic person. However the Rajabhat Institute Act requires that many administrative duties of Rajabhats as institutions of Higher Education can only be completed by a competent juristic person. This leads to Rajabhat institutes encountering difficulties in administering themselves as by law, they lack the independence to do so.

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การฝึกหัดครูเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2435 ซึ่งขณะนั้นการจัดการฝึกหัดครูเป็นหน้าที่ของกรมศึกษาธิการ จนถึง พ.ศ. 2458 การฝึกหัดครูได้รวมเข้าเป็นแผนกหนึ่งของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ต่อมาอีก 2 ปี ได้มีการตั้งกรมมหาวิทยาลัยขึ้น รวมโรงเรียนข้าราชการพลเรือนทุกแผนกมาขึ้นอยู่ในกรมนี้ การฝึกหัดครูจึงเป็นส่วนหนึ่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2460

ต่อมาในปี พ.ศ. 2461 กระทรวงธรรมการก็ได้ย้ายการฝึกหัดครูจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาสังกัดกรมศึกษาธิการ ในระยะต่อมากกระทรวงธรรมการได้ออกร่างการฝึกหัดครูมัธยมไปให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัด กรมศึกษาธิการยังคงดำเนินการฝึกหัดครูในระดับประถมศึกษาและระดับที่ต่ำกว่า

ในปี พ.ศ. 2482 กระทรวงธรรมการได้ยุบกรมศึกษาธิการ และให้กรมวิชาการรับผิดชอบการจัดการฝึกหัดครู ต่อมา พ.ศ. 2483 กระทรวงธรรมการได้ออกร่างการฝึกหัดครูไปสังกัดกรมสามัญศึกษาและตั้งเป็นกองฝึกหัดครูขึ้น กองฝึกหัดครู กรมสามัญศึกษาได้รับผิดชอบดำเนินการฝึกหัดครูเรื่อยมา ในกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงธรรมการ) ยังมีกรมอีก 3 กรมที่จัดการศึกษาฝึกหัดครูอยู่เหมือนกันคือ กรมอาชีวศึกษา กรมพลศึกษาและกรมมหาวิทยาลัย

ต่อมากกระทรวงศึกษาธิการต้องการให้การฝึกหัดครูอยู่ในกรมเดียวกัน เพื่อเป็นการประหยัดและมีประสิทธิภาพที่จะปรับปรุงครูให้มีปริมาณและคุณภาพสูงขึ้น จึงให้ตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2497 โอนการฝึกหัดครูจากกรมต่าง ๆ เป็นบางส่วนมาสังกัดกรมการฝึกหัดครู พ.ศ. 2504 จึงเปลี่ยนฐานะจากโรงเรียนฝึกหัดครูเป็นวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ซึ่งกำหนดให้วิทยาลัยครูเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรีของการศึกษาได้ ต่อมา พ.ศ. 2527 ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 กำหนดให้เปิดสอนวิชาการสาขาต่าง ๆ ได้ตามความต้องการของท้องถิ่น¹

¹ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. นิติบัญญัติ ฉบับที่ 20 พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ, 2538, หน้า 1.

ในปีพ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานนามใหม่ให้แก่วิทยาลัยครูว่า “สถาบันราชภัฏ” แต่ยังคงอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 และให้ใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 แทน

ปัจจุบันมีสถาบันราชภัฏทั้งสิ้นจำนวน 41 แห่ง มีพื้นที่ตั้งกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นสถาบันที่จัดการศึกษาระดับอนุปริญาและปริญญาตรีขึ้นไปใน 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาศิลปศาสตร์

สำหรับโครงสร้างการบริหารของสถาบันราชภัฏนั้น ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการกลางของทุกสถาบัน เรียกว่า “คณะกรรมการสภาสถาบัน” หรือ คสส. มีสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการ คสส. ทำหน้าที่สำคัญสำหรับสถาบันราชภัฏทุกแห่ง 4 ประการคือ

- 1) วางนโยบายและกำกับแผนพัฒนา
- 2) กำกับมาตรฐานการศึกษา
- 3) พิจารณาจัดสรรงบประมาณและวางระเบียบ
- 4) จัดระบบการบริหารและการจัดการของสถาบันราชภัฏ

นอกจากจะมีคณะกรรมการสภาสถาบันดังกล่าวแล้ว ยังมีสภากลางทำหน้าที่เน้นหนักทางด้านวิชาการได้แก่ “สภาวิชาการ” ซึ่งทำหน้าที่กลั่นกรองและเสนอความเห็นในการพัฒนางานวิชาการของสถาบันราชภัฏทุกแห่งแก่คณะกรรมการสภาสถาบันด้วย ภายในสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งจะมี “สภาประจำสถาบัน” หรือ สปส. ทำหน้าที่กำกับดูแลให้สถาบันปฏิบัติตามนโยบาย อนุมัติหลักสูตรหรือเปิดการสอน พิจารณางบประมาณประจำปี และอนุมัติงบประมาณประจำปีจากรายได้ของสถาบัน ตลอดจนวางระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถาบัน สถาบันราชภัฏทุกแห่งมีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด²

การที่พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 กำหนดให้สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเป็น “นิติบุคคล” มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ และให้สถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่งเป็น

² สำนักนโยบายและพัฒนาสถาบัน. “รายงานการดำเนินงานเกี่ยวกับการยกย่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ...” สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2545, หน้า 6.

ส่วนราชการของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏนั้น ทำให้สถาบันราชภัฏไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง ขาดความเป็นอิสระ ทั้งด้านการจัดองค์กร การบริหารงาน การเงินและด้านวิชาการ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานของสถาบันราชภัฏ พอจะกำหนดได้ดังนี้

1) **ปัญหาความเป็นอิสระในการจัดองค์กร** สถาบันราชภัฏไม่สามารถแบ่งส่วนราชการได้โดยลำพัง ต้องทำในรูปของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ตามระบบบังคับบัญชาหลายระดับทำให้ขาดความคล่องตัว

2) **ปัญหาความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล** พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏพ.ศ. 2538 ยังได้มีบทกำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสถาบัน เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักวิจัย และหัวหน้าและรองหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ทั้งนี้รวมไปถึงวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย และหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะด้วย

3) **ปัญหาความเป็นอิสระในเรื่องการเงิน** ในด้านการบริหารการเงินไม่มีความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณยังต้องขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ เงินผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งได้รับจากการดำเนินกิจการของสถาบันถือเป็นรายได้ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ รวมทั้งรายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุ ซึ่งใช้ประโยชน์เพื่อการดำเนินกิจการของสถาบันด้วย

แม้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 จะกำหนดให้รายได้และทรัพย์สินที่งานสภาสถาบันราชภัฏได้มาเนื่องจากการดำเนินกิจการของสถาบันแห่งใด สำนักงานจะต้องจัดสรรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบันแห่งนั้นก็ตาม ก็ยังถือได้ว่าสถาบันขาดอำนาจในการตัดสินใจในส่วนนี้ และยังคงพึ่งพาจากส่วนกลางอยู่

4) **ปัญหาความเป็นอิสระในทางวิชาการ** การดำเนินการด้านวิชาการของสถาบันต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็นของสภาวิชาการกลางทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับวิชาการทั่วไป การเปิด การรวม การยกเลิกสาขาวิชาของสถาบัน รวมทั้งการเปิดสอนในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี หลักสูตรการศึกษาของสถาบันต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาสถาบันก่อนที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ทำให้สภาพการบริหารวิชาการของสถาบันไม่สามารถพัฒนาวิชาการและปรับเปลี่ยนให้รวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกได้

แม้สถาบันราชภัฏจะสามารถดำเนินการโดยตนเองได้มากกว่าที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 แต่ก็ยังเป็นเพียงลักษณะของการได้รับมอบอำนาจจากส่วนกลาง³ มิใช่อำนาจโดยกฎหมาย ผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่ามีสิทธิเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือยกเลิกคำสั่งได้เสมอ ซึ่งจะทำให้ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในฐานะที่เป็นหน่วยงานบริการสาธารณะได้

อย่างไรก็ตาม เรื่องความเป็นอิสระที่สถาบันราชภัฏจะได้รับจากการมีสถานะเป็นนิติบุคคลนั้น ในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้เป็นนิติบุคคลแล้ว รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2545 ยังได้กำหนดให้สถาบันราชภัฏมีฐานะเป็นนิติบุคคลในสายบังคับบัญชาของคณะอนุกรรมการอุดมศึกษาอีกด้วย ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่ากฎหมายของมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลนั้น จะสามารถแก้ปัญหาเรื่องความเป็นอิสระด้านการจัดองค์กร การบริหารงาน การเงิน และงานวิชาการได้เหมาะสมเพียงใด

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อให้ทราบถึงบทบาทบัญญัติของกฎหมายในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
- 2) เพื่อให้ทราบถึงบทบาทบัญญัติของกฎหมายในการบริหารงานของสภาสถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538
- 3) เพื่อให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายในการบริหารงานของสถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538
- 4) เพื่อเสนอแนะบทบาทบัญญัติของกฎหมายสำหรับการบริหารงานของสภาสถาบันราชภัฏในอนาคตต่อไป

3. สมมติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานของสถาบันราชภัฏในเรื่องการจัดองค์กร การบริหารงาน การเงินและวิชาการ

³ ตัวอย่างเช่น คำสั่งสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏที่ 1207/2538 เรื่อง มอบอำนาจให้อธิการบดีปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ และคำสั่งสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏที่ 1208/2538 เรื่อง มอบอำนาจให้อธิการบดีปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลแทนเลขาธิการ

4. ขอบเขตของการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษารูปแบบการบริหารงานของมหาวิทยาลัยของรัฐสังกัดทบวง สถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ในประเด็นทางกฎหมายที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของสถาบันราชภัฏ

5. วิธีการศึกษา

การวิจัยในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นการวิจัยทางเอกสาร (Document Research) โดยศึกษาถึงความเป็นนิติบุคคลของมหาวิทยาลัยของรัฐที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ศึกษากฎหมายการบริหารงานของสถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 โดยค้นคว้าจากหนังสือ บทความ วารสารและเอกสารต่าง ๆ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายในการบริหารงานของสถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538
- 2) ค้นพบแนวทางการบริหารงานที่เหมาะสมของสถาบันราชภัฏในการเป็นมหาวิทยาลัยที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลต่อไป

บทที่ 2

หลักเกณฑ์การบริหารของสถาบันอุดมศึกษา

งานวิจัยในเรื่องนี้ผู้เขียนจะขอเริ่มต้นกล่าวถึงสถาบันอุดมศึกษาของไทยในปัจจุบันซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการ กับสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ใช่ส่วนราชการ สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการมีทั้งที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีจำนวน 20 แห่ง สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการแต่ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ได้แก่ สถาบันราชภัฏ จำนวน 41 แห่ง และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลซึ่งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนสถาบันอุดมศึกษาที่มีได้เป็นส่วนราชการ แต่ก็หน่วยงานของรัฐ เรียกว่ามหาวิทยาลัยในกำกับ หรือมหาวิทยาลัยในรูปขององค์การมหาชน ซึ่งปัจจุบันมีจำนวน 6 แห่ง

ในบทที่ 2 นี้ผู้เขียนจะขอเสนอหลักเกณฑ์การบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสถาบันราชภัฏที่ควรจะมีการบริหารงานเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยต่อไป และด้วยที่มหาวิทยาลัยของรัฐมีอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นองค์การมหาชน ผู้เขียนจึงขอเสนอด้วย และจะวิเคราะห์ถึงความแตกต่างของมหาวิทยาลัยทั้ง 2 รูปแบบในทางกฎหมายต่อไป

1. สถานะโครงสร้างของมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ

มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ปัจจุบันมีจำนวน 20 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

แต่ละแห่งได้จัดตั้งขึ้นโดยมีกฎหมายพิเศษรองรับเรียกว่าพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย กฎหมายของแต่ละมหาวิทยาลัยได้กำหนดจุดมุ่งหมาย ภาระหน้าที่ การดำเนินกิจการของ มหาวิทยาลัยไว้คล้ายคลึงกัน อันเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล การดำเนินกิจการของ มหาวิทยาลัยต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ได้กำหนดไว้ ดังกรณี พระราชบัญญัติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถือเป็นรูปแบบของกฎหมาย มหาวิทยาลัยทั่วไป ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ให้ การศึกษาและส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการ แก่สังคม และต้องทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ สำหรับมหาวิทยาลัยเปิดแบบตลาดวิชา เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง กฎหมายก็ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษา และ วิจัยแบบตลาดวิชาที่ผู้ศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพ ชั้นสูงและทำนุบำรุงวัฒนธรรม หรือระบบมหาวิทยาลัยเปิดแบบมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นั้น พระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาแบบไม่มี ชั้นเรียนของตนเอง มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาและส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการ วิจัยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หรือในกรณีมหาวิทยาลัยใน ภูมิภาค เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กฎหมายก็ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาน ศึกษาและวิจัยส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุง และถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ¹

ในประเทศไทย มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่รัฐเป็นผู้จัดตั้งขึ้น โดยได้รับอิทธิพลแนว คิดจากยุโรปและอเมริกาเหนือ และพัฒนาตนเองจนสามารถกำหนดมหาวิทยาลัยในสถานะชุมชนวิชาการได้ 6 ลักษณะ² คือ

1) สำนักคัมภีร์ ลักษณะชุมชนวิชาการในรูปนี้มีความเชื่อว่าความรู้ส่วนใหญ่อยู่ใน รูปคัมภีร์หรือตำรา การสอนจึงเป็นการถ่ายทอดวิชาการที่มีอยู่ในคัมภีร์ ซึ่งถือว่าเป็นแหล่ง ความรู้ที่ถูกต้องแล้ว และให้ความสำคัญแก่ห้องสมุด

¹พินิจ มั่นสัมฤทธิ์. "ระบบการบริหารมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย อดีต ปัจจุบัน อนาคต" วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538, หน้า 62.

²จรัส สุวรรณเวลา. "การผลิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : เหลียวหลังเพื่อ แลหน้า" ใน มหาวิทยาลัยกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510, หน้า 11 - 20.

2) บัณฑิตยสถาน ลักษณะชุมชนวิชาการในรูปนี้ เป็นที่รวมหรือการรวมกลุ่มของผู้สนใจวิชาการ นักคิดหรือผู้ที่มีความรู้ เพื่อร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถกเถียงปัญหา ซึ่งเป็นการบุกเบิกแนวคิดให้กว้างขวางออกไป มุ่งการวิจัยเป็นหลัก

3) แหล่งใช้วิชาการ ลักษณะชุมชนวิชาการในรูปนี้ มุ่งนำวิชาการที่มีอยู่แล้วไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสาขาวิชาชีพต่าง ๆ

4) มหาวิทยาลัยวิจัย ลักษณะชุมชนวิชาการในรูปนี้ มุ่งผลิตคนที่มีความรู้โดยไม่มีดีวิชาการตายตัว แต่เน้นบุกเบิกแสวงหาวิชาการไปอย่างต่อเนื่อง

5) สำนักอบรมหรือแหล่งวิทยาการที่มุ่งใช้ประโยชน์ ลักษณะชุมชนวิชาการนี้มุ่งผลิตคนที่จะไปใช้ประโยชน์ในท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น ๆ ตามลักษณะของปัญหาท้องถิ่นนั้น ๆ

6) มหาวิทยาลัยชั้นนำสังคม ลักษณะชุมชนวิชาการนี้มุ่งปรับบทบาทของตนเองไปอีกขั้นหนึ่ง จนสามารถหาความรู้และมีความเจริญในด้านสติปัญญาความคิดอย่างกว้างขวางจนสามารถนำมาสังเคราะห์ให้เห็นแนวโน้มในอนาคตและชั้นนำสังคมไปในทางที่ถูกที่ควร

1.1 ภารกิจหลัก 4 ประการของมหาวิทยาลัยตามกฎหมาย

ภารกิจของมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัย ได้กำหนดบทบาทหน้าที่หลักไว้ 4 ประการคือ การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ ความเป็นอิสระ และความเป็นเลิศในทางวิชาการ สำหรับภารกิจดังกล่าวนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1) การสอน

การสอน เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้และสร้างคนให้มีความรู้ ซึ่งถือเป็นจุดมุ่งหมายหลักและจุดมุ่งหมายแรกของมหาวิทยาลัย การสอนนี้สัมพันธ์โดยตรงกับคน เป็นการสร้างคนให้กับสังคม การสอนในสถาบันอุดมศึกษาระยะแรก ๆ นั้น เป็นความพยายามที่จะเรียนรู้ ผึกฝนจิตใจ ซึ่งรวมทั้งความประพฤติก่อนที่จะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้วให้เป็นคนที่มีคุณค่า มีความหมายแก่สังคมและกลุ่มคนในยุคหนึ่ง สิ่งที่เรียนและสอนก็เปลี่ยนแปลงไปตามความเชื่อและทัศนะของบุคคลที่มีบทบาทในการกำหนดคุณค่าและความรู้ของสิ่งที่จะเรียน³

สำหรับหน่วยงานในมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบการให้ความรู้ในด้านการเรียนการสอน เรียกว่า คณะ ซึ่งอาจแบ่งเป็นภาควิชาอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ผู้ที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการสอนคืออาจารย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนา

³ไพฑูริย์ ลินลารัตน์. "หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา" กรุงเทพฯ ฯ :

ความรู้ให้มีวุฒิสูงขึ้น มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ มีประสิทธิภาพในการสอน โดยมีการเตรียม การสอน การสอน การประเมินผล ตลอดจนการให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิต ซึ่งต้องอาศัย เทคนิคในการนี้ด้วย⁴

2) การวิจัย

การวิจัย หมายถึง การค้นคว้าและเสนอผลของวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ใน สาขาวิชาการ⁵ หรือการค้นคว้า และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ไม่ว่าจะดำเนินการด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาไม่ว่ายุคใดสมัยใดต่างก็มีจุดมุ่งหมายในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยกันทั้งสิ้น จะต่างกันตรงการย้ำและเน้นเท่านั้น การรวบรวมค้นคว้าสมัยยุโรปสมัยกลางโดยมีลักษณะของ การสังเกตพิจารณาและให้เหตุผลเป็นหลักสำคัญ

มหาวิทยาลัยมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวิจัย เช่น สถาบันการ วิจัย ศูนย์วิจัย ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และสังคม อาจารย์ในมหาวิทยาลัยนอกจากมีหน้าที่ สอนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่ในการถ่ายทอดให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ในรูปของผลงานทางวิชา การทั้งทฤษฎีเบื้องต้นและการประยุกต์ ทั้งนี้ แนวทางหนึ่งของความก้าวหน้าทางวิชาการใน ฐานะอาจารย์ในมหาวิทยาลัยคือ การค้นคว้าวิจัย ได้แก่ การเขียนตำรา บทความ รายงาน วิจัย เป็นต้น งานวิจัยเป็นงานที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ใหม่ และเป็นงานที่จะช่วยสร้างเสริมให้เกิด ความมั่งคั่งทางวิชาการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแสวงหา เผยแพร่ความรู้โดยวิธีหนึ่ง นอก จากนี้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการผลิตผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือใน การพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic excellence) ซึ่งถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญ ยิ่งประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยและเป็นสิ่งที่นำอาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการได้

3) การบริการวิชาการแก่สังคม

การบริการวิชาการแก่สังคม หมายถึง การให้ความรู้และการนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ขอบริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ได้แก่ ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ของสังคม การให้บริการวิชาการแก่ชุมชนนั้นจัดได้ว่าเป็นแนวคิดที่ค่อนข้างใหม่ในประเทศที่ กำลังพัฒนา ซึ่งการให้บริการวิชาการชุมชนนับว่าเป็นงานสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา แต่ไม่

⁴ วิจิตร ศรีสอาน. "เป้าหมายในการพัฒนาอาจารย์" ใน รายงานการสัมมนา เรื่องแนวทางการพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหิดล. จัดโดยสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัย มหิดล กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538, หน้า 35.

⁵ พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502, มาตรา 4, ราชกิจจานุเบกษา 70. 1 พฤศจิกายน 2502, หน้า 18.

ค่อยๆ ได้มีการปฏิบัติกันอย่างจริงจังมากขึ้น ที่ปฏิบัติกันอยู่มักจะเป็นในลักษณะของการบรรยาย การ อภิปราย การอบรม และการสัมมนา เป็นต้น⁶

มหาวิทยาลัยในประเทศไทยนั้นบางแห่งได้กำหนดไว้ว่า การให้บริการทางวิชาการ หมายถึง การให้บริการทางวิชาการแก่ทางราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน อันก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการแก่สังคม โดยอาศัยความรู้และความสามารถทางวิชาการ และงานบริการทางวิชาการ อาจแบ่งออกได้เป็น 5 ลักษณะดังนี้

- (1) การฝึกอบรม สัมมนา อภิปราย บรรยาย
- (2) การค้นคว้า สัมมนา
- (3) การวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบ การแปล
- (4) การวางแผน วางระบบ ออกแบบ ประดิษฐ์
- (5) การให้คำปรึกษาทางวิชาการ เทคนิค และวิชาชีพ

อาจกล่าวได้ว่าการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนของสังคมนั้น คือ การนำเอาทรัพยากรต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมาให้บริการแก่บุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ นับตั้งแต่การเผยแพร่วิชาการให้แก่สังคมภายนอกมหาวิทยาลัยในรูปการสอน การศึกษาอบรมพิเศษ การเผยแพร่เอกสารวิชาการในรูปของวารสารประเภทต่าง ๆ การจัดประชุมสัมมนา อภิปราย บรรยาย ให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการแก่ชุมชนไปจนถึงการดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในเมืองและชนบท⁷

4) การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ เป็นความมุ่งหมายหลักอันหนึ่งในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรที่จะส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม โดยให้การศึกษแก่นักศึกษาทุกระดับทำการวิจัยและเผยแพร่ต่อสังคม ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้ และซาบซึ้งในมรดกทางวัฒนธรรม ศิลปกรรม และวิทยาการที่ได้ถ่ายทอดมาจาก

⁶ วิจิตร ศรีสอ้าน. เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

⁷ ชาติชาย ณ เชียงใหม่. "บทบาทการบริหารงานคนบด : ความขัดแย้งในบทบาทที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริหาร" ใน เอกสารประกอบการสัมมนาการบริหารงานมหาวิทยาลัย. จัดโดยทบวงมหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ม.ป.ป., หน้า 13.

บรรพบุรุษของชาติ⁸ การให้บริการในฐานะเป็นแหล่งกลางทางวัฒนธรรมและข่าวสารแก่ชุมชนนั้น มหาวิทยาลัยจะสามารถเพิ่มภาพพจน์ที่ดีต่อภายนอกด้วยการจัดงานด้านวัฒนธรรม หรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับสาธารณชน เช่น งานลอยกระทง การจัดนิทรรศการวัฒนธรรม การให้บุคคลภายนอกใช้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย หรือรับบริการทางข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ หรือการจัดเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ แก่ชุมชน⁹ มหาวิทยาลัยมีบทบาททางด้านการสอนจึงดำเนินไปในลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งนอกจากการปลูกฝังสติปัญญาความรู้ดังกล่าวแล้ว มหาวิทยาลัยต้องคำนึงถึงการปลูกฝังด้านคุณธรรมด้วย

บทบาททั้งสี่ประการอันได้แก่ การสอน การวิจัย การบริการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ในความเป็นจริงแล้วการบริหารงานของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นั้น ได้ให้ความสำคัญของแต่ละหน้าที่ดังกล่าวนี้ไม่ทัดเทียมกัน มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา นั้น โดยทั่วไปมักจะเน้นการวิจัยเป็นหลักใหญ่ การให้ความดีความชอบไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งทางวิชาการ เช่น ศาสตราจารย์ หรือการให้ค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนค่าจ้างก็จะเน้นผลงานด้านการวิจัยเป็นหลักในการพิจารณาทั้งสิ้น ผลกระทบที่ตามมาก็คือทำให้คุณภาพของการเรียนการสอนตกต่ำลงอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะในระดับนักศึกษาปริญญาตรี คณาจารย์ที่เอาใจใส่ในนักศึกษา หรือมีความสามารถเชิงการสอนนั้นก็ขาดกำลังใจ ประเทศไทยเอง ก็คงจะต้องเป็นที่ยอมรับกันว่ามีคนจำนวนไม่น้อยที่มีความรู้เกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตนั้นได้ตกต่ำลง ฉะนั้นการเน้นความสมดุลระหว่างการสอน การวิจัย การบริการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นับว่าเป็นแนวใหม่ในการพิจารณาความดีความชอบของคณาจารย์ ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะคงบทบาทของมหาวิทยาลัยให้เป็นสถาบันของผู้ทรงความรู้และเป็นสถาบันที่สร้างผู้ทรงความรู้ต่อไป¹⁰

1.2 สถานะทางกฎหมาย

มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จะบัญญัติกฎหมายคล้ายคลึงกัน ในที่นี้ผู้เขียนขอเสนอกฎหมายของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อ

⁸ ทองใหญ่ ทองใหญ่. "บทบาทของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น" ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาระดับท้องถิ่นและภูมิภาค. ม.ป.ท., ม.ป.ป., หน้า 1.

⁹ ประkob คุปรัตน์. "ระบบเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษา" ใน ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา. ม.ป.ท., ม.ป.ป., หน้า 70.

¹⁰ อุดลย์ วิริยเวชกุล. การประกันคุณภาพทางวิชาการในมหาวิทยาลัยไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541, หน้า 20.

เป็นแนวทางประกอบในการพิจารณาสถานะทางกฎหมายของมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีกฎหมายรองรับสถานะของมหาวิทยาลัย คือพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2531 ซึ่งกำหนดให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีฐานะเป็นนิติบุคคล¹¹ และเป็นส่วนราชการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ¹²

1.3 โครงสร้างการบริหารงานภายในของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ จะมีการแบ่งส่วนราชการคล้ายคลึงกัน สำหรับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

- 1) สำนักงานอธิการบดี
- 2) บัณฑิตวิทยาลัย
- 3) คณะ
- 4) วิทยาลัย
- 5) แผนกอิสระ

มหาวิทยาลัยอาจให้มีสถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ในการให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ เป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยอีกก็ได้¹³

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้สำนักงานอธิการบดี อาจแบ่งส่วนราชการเป็นกอง หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง บัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย แผนกอิสระ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นภาควิชา กอง สำนักงานเลขานุการ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาหรือกอง สถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นกอง สำนักงานเลขานุการ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง¹⁴

¹¹ มาตรา 4 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

¹² มาตรา 7 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

¹³ มาตรา 8 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

¹⁴ มาตรา 9 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

1.3.1 สภามหาวิทยาลัย ในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยนั้น พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2531 กำหนดให้มหาวิทยาลัยมีสภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุด

ก. องค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัย

1) นายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง
 2) อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่อธิการบดีโดยตำแหน่ง
 3) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนเก้าคน ซึ่งเลือกตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี คณบดี หัวหน้า แผนกอิสระ ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการศูนย์ และหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม มาตรา 8 วรรคสอง

4) ประธานสภาอาจารย์โดยตำแหน่ง และกรรมการสภามหาวิทยาลัยอีกหกคน ซึ่งเลือกตั้งจากคณาจารย์ประจำ ผู้ได้ทำการสอนในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และมีชื่อเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตามข้อ 3

5) กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคน แต่ไม่เกินสิบสี่คน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย โดยคำแนะนำของนายกสภามหาวิทยาลัย อุปนายกสภามหาวิทยาลัย และกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามข้อ 3, 4 และข้อ 5 ¹⁵

ข. อำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุม ดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัยและโดยเฉพาะให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้ ¹⁶

1) วางนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2) วางระเบียบและออกข้อบังคับต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และอาจมอบให้ส่วนราชการให้มหาวิทยาลัยเป็นผู้วางระเบียบ และออกข้อบังคับสำหรับส่วนราชการนั้น เป็นเรื่อง ๆ ไปก็ได้

3) พิจารณาเสนอจัดตั้ง รวม และยุบเลิก บัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย แผนกอิสระ สถาบัน สำนัก ศูนย์ ภาควิชาและหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชา

4) อนุมัติการรับสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันวิจัย เข้าสมทบหรือยกเลิก

¹⁵ มาตรา 14 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

¹⁶ มาตรา 18 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

การสมทบของสถาบันดังกล่าว

5) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และมาตรฐาน ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

6) อนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร

7) แต่งตั้งและถอดถอน รองอธิการบดี คณบดี รองคณบดี หัวหน้าแผนกอิสระ ผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก รองผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการศูนย์ รองผู้อำนวยการศูนย์ หัวหน้าหรือรองหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาและศาสตราจารย์เกียรติคุณ

8) ดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และถอดถอนอธิการบดี ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษ

9) พิจารณาอนุมัติงบประมาณจากรายได้ของมหาวิทยาลัย ตามมาตรา 12

10) วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานการเงิน และการจัดหารายได้ และผลประโยชน์จากทรัพย์สินตาม มาตรา 12

11) แต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติตาม มาตรา 22 ให้รักษาราชการแทนอธิการบดีในกรณีที่ตำแหน่งอธิการบดีว่างลง

12) แต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย

13) มีอำนาจและหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยที่มีได้ระบุให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้ใด โดยเฉพาะ

1.3.2 อธิการบดี

นอกจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะดำเนินการบริหารโดยอาศัยองค์กรกลุ่มที่เรียกว่า สภามหาวิทยาลัยแล้ว ยังดำเนินการบริหารโดยองค์กรเดี่ยวด้วย คือกำหนดให้มีอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย และให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยและกฎหมายอื่น อธิการบดินั้นจะให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยและมีวาระดำรงตำแหน่งสามปี (สำหรับวาระการดำรงตำแหน่งนี้แตกต่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการแห่งอื่น ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี)

12) แต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย

13) มีอำนาจและหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยที่ได้ระบุให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้ใด โดยเฉพาะ

1.3.2 อธิการบดี

นอกจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะดำเนินการบริหารโดยอาศัยองค์กรกลุ่มที่เรียกว่า สภามหาวิทยาลัยแล้ว ยังดำเนินการบริหารโดยองค์กรเดี่ยวด้วย คือกำหนดให้มีอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย และให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยและกฎหมายอื่น อธิการบดินั้นจะให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยและมีวาระดำรงตำแหน่งสามปี (สำหรับวาระการดำรงตำแหน่งนี้แตกต่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการแห่งอื่น ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี)

อธิการบดีมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้¹⁷

- 1) บริหารกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ นโยบาย ระเบียบ และข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย ในการนี้ให้มีอำนาจออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศได้
- 2) ควบคุมการเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่น
- 3) เป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในกิจการทั่วไป
- 4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เสนอต่อสภามหาวิทยาลัย
- 5) มีอำนาจและหน้าที่อื่นตามระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย หรือตามที่สภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

และในการดำเนินงานของอธิการบดียังมีสภาอาจารย์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยประธานสภาอาจารย์และกรรมการสภาอาจารย์ ซึ่งเลือกตั้งจากคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อแนะนำต่ออธิการบดีด้วย¹⁸

2. องค์การบริหารงานอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นส่วนราชการ

¹⁷ มาตรา 25 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

¹⁸ มาตรา 10 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

หรือสมาชิกวุฒิสภา เว้นแต่สมาชิกสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน จำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน โดยต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ซึ่งรับราชการอยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ถ้าออกจากตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยให้พ้นจากตำแหน่ง²⁰

กรรมการอื่น ๆ นอกเหนือจากกรรมการโดยตำแหน่งจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี แต่อาจจะได้รับแต่งตั้งอีกติดต่อกันได้²¹

ถ้าตำแหน่งกรรมการว่างลงก่อนกำหนด ให้แต่งตั้งแทนภายใน 30 วัน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลือไม่ถึง 180 วัน จะไม่แต่งตั้งแทนก็ได้ และผู้ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งได้เท่ากำหนดเวลาของผู้ที่ตนแทน

ถ้ากรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ และยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่

จากโครงสร้างและองค์ประกอบของ ก.ม. ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ก.ม. ประกอบด้วยกรรมการมีจำนวนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 12 คน และไม่เกิน 18 คน แบ่งเป็น 2 ประเภท

ประเภทแรก เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย และปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ประเภทที่สอง เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งการแต่งตั้งนั้น รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เป็นผู้เสนอให้นายกรัฐมนตรีนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง²²

²⁰ "กฎทบวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2519) ข้อ 3." ราชกิจจานุเบกษา. 14 กรกฎาคม 2521, หน้า 114.

²¹ "กฎทบวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2519) ข้อ 3." ราชกิจจานุเบกษา. 14 กรกฎาคม 2521, หน้า 114.

²² "ทบวงมหาวิทยาลัย. หนังสือที่ ทม.0202/1756" ลงวันที่ 23 มกราคม 2529, สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หนังสือที่ นร.0202/3940" 7 มีนาคม 2529, สำนักนายกรัฐมนตรี ประกาศเรื่อง "แต่งตั้งกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ" 5 มีนาคม 2529.

วิธีปฏิบัติหน้าที่ต่างๆของ ก.ม. กระทำโดยวิธีลงมติในที่ประชุม ก.ม. ซึ่งมีกรรมการเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดประกอบกันเป็นองค์ประชุม

ในการประชุม ก.ม. ถ้าประธานไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานเป็นประธานในการประชุม ถ้าประธานและรองประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในการประชุม ก.ม. ถ้ามีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวกรรมการผู้ใดโดยเฉพาะกรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม²³

2.2 อำนาจหน้าที่ของ ก.ม.

อำนาจหน้าที่ของ ก.ม. นั้น ไม่ได้จัดรวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่เหมือนอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. ดังได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า ก.ม. เป็นองค์การสูงสุดในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย จึงเป็นผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ฉะนั้น ก.ม. จึงมีอำนาจหน้าที่หลายประการที่สำคัญ ได้แก่

1) การกำหนดอัตราเงินเดือน การบรรจุแต่งตั้ง การเลื่อนชั้น การเลื่อนอันดับ การเลื่อนชั้น การโอน การสอบสวน การรักษาวินัย และการออกจากราชการของข้าราชการและลูกจ้างของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการกำหนดในกฎทบทวง และนอกจากนี้การใดที่มีได้กำหนดไว้ในกฎทบทวงให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎ ก.พ. และระเบียบที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

2) มีอำนาจตั้งอนุกรรมการวิสามัญ เรียกโดยย่อว่า "อ.ก.ม. วิสามัญ" เพื่อทำการใดแทนได้

3) ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎ ก.พ. และระเบียบที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับนั้นให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ม.

4) ก.ม. มีอำนาจกำหนดตำแหน่ง จำนวน คุณสมบัติของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยโดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่ และความรับผิดชอบ ปริมาณ และคุณภาพของงาน

5) จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยไว้เป็นบรรทัดฐานทุกตำแหน่ง ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งให้แสดงชื่อของตำแหน่ง หน้าที่ และบรรทัดฐานทุกตำแหน่งและความรับผิดชอบของตำแหน่ง ลักษณะงานที่ปฏิบัติ คุณสมบัติเฉพาะสำหรับ

²³ "กฎทบทวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2519) ข้อ 5." ราชกิจจานุเบกษา. 11 มีนาคม 2519, หน้า 3-23.

ตำแหน่งที่ผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องมี และสำหรับตำแหน่งที่มีหน้าที่ให้บริการทางวิชาการ และตำแหน่งที่มีหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารและธุรการให้แสดงระดับเงินเดือนที่ได้รับโดยอนุโลมตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535

6) พิจารณาปรับปรุงกำหนดตำแหน่งเสียใหม่ให้เหมาะสมในกรณีที่ลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบปริมาณ และคุณภาพของงานของตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยใดที่ ก.ม. กำหนดเปลี่ยนแปลงไป

7) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ เพื่อถือปฏิบัติในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

อาจกล่าวได้ว่าโดยฐานะและลักษณะของอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ก.ม. จึงเป็นองค์การกลางที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตั้งแต่เริ่มเข้ามาทำงานในมหาวิทยาลัย จนถึงการออกจากมหาวิทยาลัย 3 ประการ คือ

1) อำนาจหน้าที่ในการบัญญัติกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้เป็นหลักหรือแนวทางในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย เช่น ออกมติ ก.ม. กำหนดหลักสูตร และวิธีการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก และวิธีการคัดเลือก การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพการสอนและการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ กำหนดอัตราเงินเดือนตามคุณวุฒิ หรือประสบการณ์ เป็นต้น

2) อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยตามกฎหมาย ตามหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานกลาง ซึ่ง ก.ม. เป็นผู้กำหนดขึ้นในเรื่องต่าง ๆ เช่น การดำเนินการเกี่ยวกับการรับโอนข้าราชการประเภทอื่นมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย การแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ เป็นต้น

3) อำนาจหน้าที่ในการให้ความยุติธรรมแก่การบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย เช่น การรับ และพิจารณา ตรวจสอบคำอุทธรณ์ของข้าราชการที่ถูกผู้บังคับบัญชาลงโทษทางวินัย โดยสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ ตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติม หรือพิจารณาตรวจสอบรายงานการลงโทษทางวินัยที่มหาวิทยาลัยเสนอมาสอบสวนใหม่ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้ลงโทษ หรือดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้ใดไปแล้วไม่ได้รับความยุติธรรม หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ และทำคำเสนอแนะเสนอต่อนายกรัฐมนตรีสั่งการ เป็นต้น

เนื่องจากขอบเขตอำนาจหน้าที่ของ ก.ม. ดังกล่าวมาแล้วกว้างขวางมาก ฉะนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของ ก.ม. จึงมีผู้ช่วยเหลือถึง 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1) งานประจำ งานประจำนั้น ก.ม. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญด้านต่าง ๆ เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.ม.วิสามัญ” เพื่อทำการใด ๆ แทน ก.ม.

2) งานเฉพาะกิจ นอกจากคณะกรรมการวิสามัญต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลืองานประจำของ ก.ม. ดังกล่าวแล้ว ก.ม. ยังอาจแต่งตั้ง อ.ก.ม. วิสามัญเฉพาะกิจ เพื่อช่วยเหลือ ก.ม. ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เมื่อเสร็จภารกิจดังกล่าวแล้วก็ยุบเลิกไปเช่น อ.ก.ม.วิสามัญเพื่อพิจารณาผลงานทางวิชาการด้านต่าง ๆ อ.ก.ม.วิสามัญเพื่อทำหน้าที่ศึกษาและกลั่นกรองผลการสัมมนา เป็นต้น²⁴

3) อ.ก.ม.มหาวิทยาลัยนอกจากที่กล่าวมา 2 ข้อแล้ว ก.ม.ยังมี อ.ก.ม.มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นคณะกรรมการสามัญประจำทุกมหาวิทยาลัยเป็นผู้ช่วยเหลือ ก.ม. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ก.ม. มอบหมาย และตามที่กำหนดไว้ในกฎทบวง

2.3 คณะกรรมการสามัญประจำมหาวิทยาลัย (อ.ก.ม.มหาวิทยาลัย)

อ.ก.ม.มหาวิทยาลัย เป็นองค์กรที่มีอำนาจตามกฎหมายในการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยรองจากองค์กรกลางในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ก.ม.) มีหน้าที่ปฏิบัติการตามที่กฎหมายกำหนดและมีหน้าที่ช่วย ก.ม.ปฏิบัติการตามที่ ก.ม.มอบหมายและให้ความเห็นแก่อธิการบดีตามที่อธิการบดีปรึกษา

อ.ก.ม.มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยอธิการบดีเป็นประธาน รองอธิการบดี คณบดี ผู้ อำนวยการศูนย์ สถาบัน หรือสำนัก และหัวหน้าแผนกอิสระด้ามี เป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง จะแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยเป็นอนุกรรมการอีกจำนวนไม่เกิน 5 คน ก็ได้ อนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 2 ปี ให้อธิการบดี แต่งตั้งรองอธิการบดีคนใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการ อ.ก.ม.มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยใดมีวิทยาลัยเป็นส่วนราชการ ให้หัวหน้าของวิทยาลัยนั้นเป็นอนุกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย

การปฏิบัติหน้าที่ของ อ.ก.ม.มหาวิทยาลัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ และการอื่นตามที่ ก.ม. กำหนด ก.ม.อาจกำหนดให้มีผู้แทนของกลุ่มข้าราชการพลเรือนซึ่งดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย เข้าร่วมประชุมใน

²⁴ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. “หนังสือที่ นร 0104/9617 เรื่องการแต่งตั้ง อ.ก.ม.วิสามัญ เพื่อทำหน้าที่ประเมินผลงานทางวิชาการสาขาต่าง ๆ” 16 มิถุนายน 2525.

ฐานะที่ปรึกษาก็ได้ จำนวนคุณสมบัติการเลือกตั้ง และวาระการดำรงตำแหน่งของผู้แทนของกลุ่มข้าราชการพลเรือนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ ก.ม.กำหนด

การประชุมของ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการประชุม ก.ม. จะเห็นว่างองค์ประกอบของ อ.ก.ม. ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง อันเป็นตำแหน่งผู้บริหารภายในมหาวิทยาลัยนั้น นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้อธิการบดีโดยความเห็นชอบของ อ.ก.ม.มหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งแต่งตั้ง อ.ก.ม. จากผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย เป็น อ.ก.ม. อีกจำนวนไม่เกิน 5 คนก็ได้ ในทางปฏิบัติของแต่ละมหาวิทยาลัยนั้นคงจะไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจจะไม่แต่งตั้งเลยหรือแต่งตั้งแต่อาจมีจำนวนไม่เท่ากันเพราะเมื่อใช้คำว่าก็ได้ ก็จะเป็นดุลยพินิจของแต่ละมหาวิทยาลัยที่จะตั้งหรือไม่ตั้งก็ได้ ฉะนั้น โครงสร้างของ อ.ก.ม.มหาวิทยาลัยโดยหลักใหญ่แล้วจะเหมือนกันแต่จำนวนกรรมการของ อ.ก.ม.มหาวิทยาลัยนั้นจะแตกต่างกันไปตามลักษณะโครงสร้างของแต่ละมหาวิทยาลัยเพราะกฎหมายไม่ได้ระบุจำนวนที่แน่นอนไว้

2.4 อำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ม.มหาวิทยาลัย

1) อำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎทบทวน ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2519) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ.2507 อันได้แก่ การบรรจุและการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตั้งแต่ระดับ 9 ลงมา การสอบแข่งขัน สอบคัดเลือกและการคัดเลือก การโอน การย้ายข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ เป็นต้น

2) มีอำนาจตั้งกรรมการเฉพาะกิจเพื่อทำการแทน ตามที่ อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยมอบหมาย การแต่งตั้งกรรมการเฉพาะกิจดังกล่าว ได้แก่ การแต่งตั้งกรรมการดำเนินการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือกฯ หรือการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลงานทางวิชาการ เป็นต้น

3) มีหน้าที่ปฏิบัติงานแทน ก.ม. ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยมีมติ ก.ม. เช่น การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งได้แก่ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ เป็นต้น²⁵ จะเห็นว่า อำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ม.มหาวิทยาลัยข้อนี้ เป็นอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานรองลงมาจาก ก.ม. ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยมีมติ ก.ม. ซึ่งไม่ใช่อำนาจที่ถาวร จะยกเลิกเมื่อไรก็ได้

4) ให้ความเห็นแก่อธิการบดี ตามที่อธิการบดีปรึกษาเป็นเรื่อง ๆ ไป

²⁵ ทบวงมหาวิทยาลัย. "หนังสือที่ ทม. 0202/ว.2 เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ" 29 มีนาคม 2526.

5) กรณีที่นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ก.พ. และระเบียบที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับนั้น ให้อำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ.กระทรวง หรือ อ.ก.พ.กรมเป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.ม.มหาวิทยาลัย

2.5 ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ตำแหน่งดังต่อไปนี้

- (ก) ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่สอน วิจัยและให้บริการทางวิชาการ ได้แก่
- (1) ศาสตราจารย์
 - (2) รองศาสตราจารย์
 - (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 - (4) อาจารย์
- (ข) ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่ให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ ตำแหน่งในสายงานต่างๆ ดังนี้
- (1) บรรณารักษ์
 - (2) โสวัตต์ศึกษา
 - (3) แพทย์
 - (4) พยาบาล
 - (5) วิจัย
 - (6) ตำแหน่งในสายงานวิชาการอื่น ที่ ก.ม. กำหนด
- (ค) ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารและธุรการ ได้แก่
- (1) อธิการบดี
 - (2) รองอธิการบดี
 - (3) คณบดี
 - (4) ผู้อำนวยการศูนย์ สถาบัน หรือสำนัก
 - (5) หัวหน้าแผนกอิสระ
 - (6) รองคณบดี
 - (7) รองผู้อำนวยการศูนย์ สถาบัน หรือสำนัก
 - (8) หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้าแผนกวิชา
 - (9) ผู้อำนวยการกอง
 - (10) เลขานุการคณะ
 - (11) หัวหน้ากอง

(12) หัวหน้าแผนก

(13) ตำแหน่งอื่น ที่ ก.ม. กำหนด

3. หลักเกณฑ์การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ

ในการจัดองค์กร การบริหารงาน การเงินและวิชาการนั้นมหาวิทยาลัยของรัฐจะตรากฎหมายคล้ายกัน ในที่นี้ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงกฎหมายของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2531 ได้กำหนดการดำเนินงานดังนี้

3.1 การจัดองค์กร

การจัดองค์กรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย นั้น กฎหมายได้กำหนดให้การจัดตั้ง การรวม การยุบเลิก สำนักงานอธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย แผนกอิสระ สถาบัน สำนัก ศูนย์ หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

การแบ่งส่วนราชการเป็นภาควิชา กอง สำนักงานเลขานุการ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา หรือกองให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย²⁶

อย่างไรก็ตามก่อนที่ดำเนินการให้มีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา หรือประกาศทบวงมหาวิทยาลัยนั้น การจัดตั้ง รวม และยุบเลิก บัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย แผนกอิสระ สถาบัน สำนัก ศูนย์ ภาควิชา และหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชา จะต้องได้รับการพิจารณาเสนอจากมหาวิทยาลัยก่อน²⁷

3.2 การบริหารงาน

การบริหารงานนั้น จะกล่าวถึงการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่อธิการบดีจนถึงหัวหน้าภาควิชา ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531 ดังนี้²⁸

1) อธิการบดี

อธิการบดีนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย

²⁶ มาตรา 18 (3) พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

²⁷ มาตรา 21 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

²⁸ มาตรา 21 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

2) รองอธิการบดี

รองอธิการบดีให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดี

3) ผู้ช่วยอธิการบดี

ให้อธิการบดีเป็นผู้แต่งตั้งผู้ช่วยอธิการบดี และให้มีอำนาจถอดถอน ผู้ช่วยอธิการบดีด้วย

4) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย²⁹

5) คณบดีคณะและวิทยาลัยให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณบดี³⁰

ในกรณีที่มีการแบ่งภาควิชาในคณะ ให้มีหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบงานของภาควิชา หัวหน้าภาควิชานั้นให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี

6) หัวหน้าภาควิชา

หัวหน้าภาคให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากคณาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัย

3.3 การเงิน

เรื่องการเงินนั้น มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการได้รับงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลจัดสรรให้มีลักษณะเป็นงบประมาณแบบแจกแจงรายการ นอกจากเงินงบประมาณแผ่นดินแล้ว มหาวิทยาลัยอาจมีรายได้ ดังนี้

(1) เงินผลประโยชน์ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

(2) เงินและทรัพย์สินซึ่งมีผู้อุทิศให้แก่มหาวิทยาลัย

(3) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุ ซึ่งมหาวิทยาลัย

ปกครอง ดูแล หรือใช้ประโยชน์

(4) รายได้หรือผลประโยชน์อื่น ๆ

นอกจากนั้น มหาวิทยาลัยมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษาใช้จัดหา ประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ทั้งที่เป็นราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น

รายได้ของมหาวิทยาลัยธรรมดาธรรมศาสตร์ทั้งเบียดปรับที่เกิดจากการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วย วิธีการ

²⁹ มาตรา 22 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

³⁰ มาตรา 31 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

งบประมาณ เว้นแต่เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษาและเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาซื้อทรัพย์สินหรือสัญญาจ้างทำเหมาที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ³¹

3.4 วิชาการ

ในเรื่องเกี่ยวกับงานวิชาการนั้น จะได้กล่าวถึงเรื่องหลักสูตรที่ใช้ดำเนินการสอนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎหมาย ดังนี้ องค์การที่มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการหลักสูตรคือ คณะกรรมการประจำคณะ โดยกำหนดว่าคณะกรรมการประจำคณะมีอำนาจและหน้าที่พิจารณาหลักสูตรและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับคณะเพื่อเสนอสภามหาวิทยาลัย และสภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และมาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

สรุป หลักเกณฑ์การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ มหาวิทยาลัยบริหารงานโดยองค์การ กล่าวคือ สภามหาวิทยาลัยซึ่งมีอำนาจในการจัดตั้ง การรวม และการยกเลิกส่วนราชการภายใน แต่ต้องจัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา หรือประกาศทบวงมหาวิทยาลัยแล้วแต่กรณี การบริหารงานบุคคลได้รับการพิจารณาแต่งตั้งโดยสภามหาวิทยาลัย จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเอง เรื่องการเงินนั้น มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ เป็นหน่วยงานที่สามารถของบประมาณได้โดยตรง เนื่องจากมีฐานะเทียบเท่ากรม มหาวิทยาลัยมีอำนาจหาประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ทั้งที่เป็นราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น เกี่ยวกับงานวิชาการ มหาวิทยาลัยสามารถกำหนดหลักสูตร พิจารณาหลักสูตรและให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อมหาวิทยาลัยเป็นส่วนราชการก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ซึ่งเป็นของราชการทั่วไป เช่น ระเบียบข้าราชการพลเรือน ระเบียบกระทรวงการคลังในเรื่องการเงิน และพัสดุ ซึ่งทำให้มหาวิทยาลัยยังขาดความเป็นอิสระอยู่บ้าง ต่อมาเมื่อมหาวิทยาลัยต้องการมีความเป็นอิสระมากขึ้น จึงได้เกิดมหาวิทยาลัยอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า มหาวิทยาลัยในกำกับหรือเรียกว่า องค์การมหาชน ซึ่งผู้เขียนจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

³¹ มาตรา 12 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531.

4. สถานะ โครงสร้างของมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นองค์การมหาชน

มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นองค์การมหาชนปัจจุบันมีจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แต่ละแห่งได้จัดตั้งขึ้นโดยมีกฎหมายพิเศษรองรับเรียกว่าพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย กฎหมายของแต่ละมหาวิทยาลัยได้กำหนดจุดมุ่งหมาย ภาระหน้าที่การดำเนินงานกิจการของมหาวิทยาลัยไว้คล้ายคลึงกัน อันเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล การดำเนินงานกิจการของมหาวิทยาลัยต้องเป็นไปตามกฎหมายของแต่ละมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นองค์การมหาชนนี้ อาจเรียกชื่อได้อีกอย่างหนึ่งว่า มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล แนวความคิดที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยเป็นองค์การมหาชนนั้น มีจุดประสงค์เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีความเป็นอิสระรูปแบบที่เหมาะสมควรจะเป็นรูปแบบขององค์การมหาชน องค์การมหาชนนี้เป็นรูปแบบการจัดตั้งองค์กรของรัฐประเภทที่สาม ซึ่งแต่เดิมนั้นองค์กรของรัฐในประเทศไทยมีเพียงส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเท่านั้น การที่องค์กรมหาชนเป็นองค์กรรูปแบบใหม่ ผู้เขียนจึงขอกล่าวถึงองค์การมหาชน ดังนี้

4.1 ความหมายขององค์การมหาชน

องค์การมหาชน คือ นิติบุคคลในทางกฎหมายมหาชนประเภทหนึ่งที่ทำบริการสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือองค์การมหาชนคือ นิติบุคคลในทางกฎหมายมหาชนที่จัดทำกิจกรรมพิเศษ (บริการสาธารณะ) และขึ้นต่อองค์กรรับผิดชอบทางพื้นที่ (รัฐและองค์การปกครองท้องถิ่น) หรือในอีกด้านหนึ่งขององค์การมหาชนก็คือ นิติบุคคลในทางกฎหมายมหาชน นอกเหนือจากรัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง³²

สำหรับองค์การมหาชนนั้น คำอธิบายเปรียบเทียบที่จะสามารถให้ภาพอย่างชัดเจนที่สุดคือการเป็นองค์กรที่อยู่กึ่งกลางระหว่างรัฐ (ส่วนราชการต่าง ๆ ของรัฐ) กับรัฐวิสาหกิจ กล่าวคือ องค์การมหาชนนั้นมีฐานะเป็นนิติบุคคลอิสระแยกตัวออกไปจากส่วนราชการต่าง ๆ ของรัฐ (ซึ่งไม่เป็นนิติบุคคล) เช่นเดียวกับรัฐวิสาหกิจทั้งหลาย แต่แทนที่จะนำความเป็นอิสระจากรัฐฐานะการเป็นนิติบุคคลของตนไปใช้ในการประกอบกิจการทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมดังที่รัฐวิสาหกิจทั้งหลายเป็นอยู่ องค์การมหาชนกลับมีภาระในการจัดทำบริการสาธารณะในลักษณะเดียวกับส่วนราชการต่าง ๆ โดยมีความแตกต่างจากส่วนราชการต่าง ๆ แต่เพียงว่าภารกิจที่องค์กร

³² สมคิด เลิศไพฑูรย์. “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับองค์การมหาชนอิสระ” ใน วารสารนิติศาสตร์. ปีที่ 19, ฉบับที่ 4. ธันวาคม 2532, หน้า 63.

มหาชนได้รับมอบหมายนั้น เป็นภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะเฉพาะเรื่อง ในขณะที่ส่วนราชการทั้งหลายได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจในลักษณะทั่วไป³³

และการที่องค์การมหาชนได้รับการแยกตัวออกมาเป็นนิติบุคคลมหาชนไม่ขึ้นอยู่กับระบบการบังคับบัญชาลำดับชั้นเช่นส่วนราชการต่าง ๆ ก็ด้วยเหตุผลพิเศษในเรื่องภารกิจที่ได้รับมอบหมายหรือสภาพของงานที่รับผิดชอบที่ต้องการความคล่องตัวสูง และต้องการความเป็นอิสระในทางการบริหารและในทางการเงินในลักษณะที่แตกต่างไปจากส่วนราชการโดยทั่วไปนั่นเอง

4.2 เหตุผลหรือความจำเป็นในการจัดตั้งองค์การมหาชน³⁴

สำหรับเหตุผลหรือความจำเป็นในการจัดตั้งองค์การมหาชนพอสรุปได้ดังนี้

1) เหตุผลในแง่วัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่จัดทำ กิจกรรมทางวิชาการหรือศิลปะมักมีความต้องการอิสระ หลักประกันในการเรียนการสอนที่รัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงองค์กรเหล่านี้เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย ศูนย์ภาษาหรือศูนย์ศิลปะแห่งชาติจึงมักจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน กิจกรรมที่มีลักษณะของการรวมกลุ่ม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มกันทางวิชาชีพซึ่งมักเป็นปัญหาทางเทคนิค เช่น สภาหอการค้า ก็ได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การมหาชน นอกจากนี้กิจกรรมบางกิจกรรมที่มีลักษณะชั่วคราว เช่น การก่อสร้างพิพิธภัณฑน์ การจัดงานแสดงสินค้าระดับชาติ มักจะมีการก่อตั้งองค์การมหาชนองค์การหนึ่งขึ้นมารับผิดชอบ เป็นต้น

2) เหตุผลในแง่ระบบบัญชีและงบประมาณ เหตุผลที่แท้จริงก็คือระบบบัญชีและงบประมาณที่ใช้กันในหน่วยงานของรัฐนั้นมีลักษณะที่ไม่ยืดหยุ่น ไม่สามารถปรับสภาพได้เหมาะสมทันทั่วทั้งที่กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือสถานการณ์ที่มีได้มีการคาดหมายไว้ การจัดตั้งองค์กรหนึ่งเป็นองค์การมหาชน จึงมีเป้าหมายที่ทำให้องค์กรนั้นสามารถใช้ระบบบัญชีและงบประมาณที่ยืดหยุ่นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดทุกเรื่อง เช่น ห้องทดลองหนึ่งหนึ่งสามารถซื้อเครื่องมือในกรณีจำเป็นได้ แม้จะไม่มีงบจัดจ่ายรายการนี้ในงบประมาณก็ตาม ซึ่งในกรณีของรัฐแล้วจะกระทำไม่ได้เลย

³³ สุรพล นิติไกรพจน์. "มหาวิทยาลัยไทยในรูปองค์การมหาชน : กรณีตัวอย่างของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี." กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานกฤษฎีกา, 2535, หน้า 436.

³⁴ Francois Gazier, "Etude sur les Établissements publics : réflexions sur les catégories et les spécificités des établissements publics nationaux", E.D.C.E., n. 36, 1984 - 1985, pp. 42 - 47. อ้างใน สมคิด เลิศไพฑูรย์. "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับองค์การมหาชนอิสระ" วารสารนิติศาสตร์. 2532, หน้า 62 - 63.

3) เหตุผลในแง่ความสัมพันธ์กับรัฐ การนำระบบองค์การมหาชนมาใช้นั้น เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างองค์การมหาชนกับรัฐในลักษณะผู้ถูกควบคุมกำกับกับผู้ควบคุมกำกับมิใช่ผู้ได้บังคับบัญชากับผู้บังคับบัญชา องค์การมหาชนในกรณีนี้จึงอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐประเภทหนึ่งซึ่งเรียกว่า "อำนาจควบคุมกำกับ" (la tutelle administrative)

4) เหตุผลในแง่ประโยชน์ของบุคลากร ในองค์การมหาชนการทำงานบางประเภทนั้น การที่ได้คนรู้ใจมาทำงานร่วมกันย่อมมีผลดีกว่าการได้คนที่เลื่อนมาตามระบบราชการ การการจัดองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นองค์การมหาชนอิสระจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำให้งานรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วด้วยระบบการสรรหาคนที่เคยทำงานร่วมกันหรือรู้จักกันมาก่อนนั่นเอง ยิ่งโดยเฉพาะงานที่มีเวลาจำกัดแน่นอนด้วยแล้วที่มงานเป็นเรื่องสำคัญมาก เช่น การสร้างศูนย์วัฒนธรรม ปอมปิดู พิพิธภัณฑ Orsay ฯลฯ นอกจากนี้ บุคลากรในองค์การมหาชนก็ได้รับผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนมากกว่าบุคลากรในระบบราชการ ประโยชน์ที่กล่าวข้างต้นนั้นมีใช้จะมีแต่เฉพาะกับคนขององค์การมหาชนเท่านั้น ประโยชน์ต่อรัฐเองก็มี เช่น กิจกรรมบางอย่างของรัฐต้องการคนที่มีฝีมือด้านหนึ่งมาก การคัดเลือกบุคลากรจากระบบราชการนั้นอาจมีข้อจำกัดทั้งในแง่ปริมาณคน ทั้งในแง่อาวุโส ฯลฯ การจัดตั้งองค์การมหาชนอิสระใหม่ขึ้นจึงมีความจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหานี้

5. หลักเกณฑ์การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นองค์การมหาชน

ในการจัดองค์กร การบริหารงาน การเงินและวิชาการนั้น มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นองค์การมหาชนหรือในกำกับของรัฐบาล ได้กำหนดการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 การจัดองค์กร

การจัดองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับ (องค์การมหาชน) กฎหมายได้กำหนดให้การจัดตั้งองค์กรกระทำโดยกฎหมายเหมือนกัน คือ กำหนดการจัดตั้ง การรวมและการยุบเลิกสำนักวิชา สถาบัน ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักวิชา สถาบัน หรือศูนย์ ให้ทำเป็น ข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และการแบ่งส่วนงานเป็นกอง สำนักงานบริหาร สาขาวิชา สาขาวิจัย ฝ่าย แผนก หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าส่วนงานดังกล่าว ให้ทำเป็นประกาศมหาวิทยาลัยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การจัดตั้งองค์กรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล ค่อนข้างมีอิสระเพราะกระบวนการการจัดองค์กรสามารถสิ้นสุดได้ภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ ซึ่งการจัดองค์กรต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและประกาศทบวงมหาวิทยาลัย

5.2 การบริหารงาน

ในการบริหารงานนั้นผู้เขียนจะได้กล่าวถึงการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล ตั้งแต่ตำแหน่งอธิการบดีจนถึงตำแหน่งส่วนงานที่เล็กที่สุด ดังนี้

1) อธิการบดี

ในมหาวิทยาลัยนั้น ให้มีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและรับผิดชอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัย อธิการบดีนั้นจะได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย จะเห็นได้ว่าอำนาจในการแต่งตั้งอธิการบดีทั้งมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการและมหาวิทยาลัยในกำกับเหมือนกัน คือแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย

2) รองอธิการบดี

รองอธิการบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดี เป็นการกำหนดที่เหมือนกับมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ

3) ผู้ช่วยอธิการบดี

ตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดีนั้น ให้อธิการบดีเป็นผู้แต่งตั้ง การแต่งตั้งตำแหน่งนี้ เหมือนกับมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ

4) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลไม่ได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการที่มีการกล่าวถึงตำแหน่งนี้ โดยกำหนดว่า ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

5) คณบดีสำนักวิชา

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลจะไม่ใช้ชื่อคณะในการแบ่งส่วนงานของมหาวิทยาลัย แต่จะใช้คำว่าสำนักวิชาแทน ส่วนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรียังคงใช้คำว่าคณะเหมือนส่วนราชการ ในสำนักวิชาหนึ่งให้มีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของสำนักวิชา คณบดีนั้นให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง

6) รองคณบดีสำนักวิชา

รองคณบดีสำนักวิชาให้อธิการบดีเป็นผู้แต่งตั้ง โดยคำแนะนำของคณบดี

7) หัวหน้าสาขาวิชา

ในกรณีที่มีการแบ่งสาขาวิชาให้หัวหน้าสาขาวิชาเป็นผู้บังคับบัญชา การแต่งตั้ง

หัวหน้าสาขาวิชาให้อธิการบดีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ ซึ่งแตกต่างจาก มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ การแต่งตั้ง หัวหน้าภาควิชาให้สภามหาวิทยาลัยเป็นผู้แต่งตั้ง

5.3 การเงิน

การเงินของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล กฎหมายกำหนดเกี่ยวกับรายได้ของ มหาวิทยาลัยดังนี้

รายได้ของมหาวิทยาลัย มีดังต่อไปนี้

- (1) เงินที่อุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (2) เงินอุดหนุนและทรัพย์สินซึ่งมีผู้ให้แก่มหาวิทยาลัย
- (3) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทนและค่าบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย
- (4) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการลงทุน และจากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย
- (5) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุ ซึ่งมหาวิทยาลัยปกครอง

ดูแลหรือใช้ประโยชน์

- (6) รายได้หรือผลประโยชน์อื่น

ให้มหาวิทยาลัยมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์ จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็น ทรัพย์สินอื่น

“รายได้ของมหาวิทยาลัย ไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมาย ว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ในกรณีรายได้มีจำนวนไม่พอสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย และค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม และมหาวิทยาลัยไม่สามารถหาเงินจากแหล่งอื่นได้ รัฐพึงจัดสรร เงินงบประมาณแผ่นดินให้แก่มหาวิทยาลัยเท่าจำนวนที่จำเป็น” ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัย ในกำกับของรัฐบาลมิได้ประสงค์จะได้รับงบประมาณรายจ่ายจากรัฐบาล ในรูปแบบรายปี ที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน หากมุ่งจะขอให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้ในรูปเงินอุดหนุน ซึ่งการใช้ จ่ายเงินนั้นมหาวิทยาลัยมีอำนาจในการวางระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

เมื่อมิได้พึ่งพาเงินงบประมาณรายปีที่จ่ายจากรัฐบาลแผ่นดินแล้ว กระบวนการ ควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินก็ย่อมไม่จำเป็นต้องมีความเข้มงวดรัดกุมในมาตรฐานเดียวกับการ

ใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน ดังนั้นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีระบบการควบคุมทางการเงินแบบการควบคุมภายหลัง³⁵

5.4 วิชาการ

มหาวิทยาลัยในกำกับกำหนดให้มีการจัดตั้งสภาวิชาการ แยกต่างหากจากสภามหาวิทยาลัย ภาระหน้าที่ของสภาวิชาการจะมีลักษณะเป็นการกลั่นกรองให้เห็น เสนอคำแนะนำหรือพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาการ เช่น พิจารณากำหนดหลักสูตร การสอน และการวัดผลการศึกษา เสนอการจัดตั้ง ยุบ รวมและเลิกสำนักวิชา สถาบัน ศูนย์ ฯลฯ เพื่อให้สภามหาวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ

³⁵ สุรพล นิติไกรพจน์. เรื่องเดียวกัน, หน้า 445.

บทที่ 3

สถานะ โครงสร้างการบริหารงาน และปัญหาการบริหารงานของสถาบันราชภัฏในปัจจุบัน

เมื่อมีการประกาศตั้งกระทรวงธรรมการ หรือกระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ 1 เมษายน พุทธศักราช 2435 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.5) แล้ว การศึกษาไทย ในระบบโรงเรียน ได้ก้าวหน้าสืบมา ส่งผลให้มีการประกาศตั้งสถาบันผลิตครู และมีการพัฒนา มาตามลำดับพอสังเขปดังนี้

12 ตุลาคม 2435 ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูอาจารย์ ณ โรงเรียนเด็ก ถนนบำรุงเมือง กรุงเทพมหานคร

พุทธศักราช 2446 ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูเพิ่มขึ้น

29 กันยายน 2497 ประกาศตั้งกรมการฝึกหัดครู เพื่อทำหน้าที่ผลิตครูที่ยังขาด วิทยฐานะครู ให้มีวุฒิทางครู และผู้ที่มีวุฒิทางครูได้รับวุฒิสูงขึ้น

14 กุมภาพันธ์ 2518 มีการประกาศใช้ พ.ร.บ.วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 กำหนด หน้าที่ 5 ประการ คือ ผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ค้นคว้าศึกษาวิจัย ฝึกอบรมบุคลากรทางการ ศึกษาประจำการ ทำนุบำรุง ส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้บริการทางวิชาการแก่ ชุมชน

พุทธศักราช 2527 รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. วิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 กำหนดให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการ ศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาต่าง ๆ สามารถผลิตบัณฑิตเพิ่ม จากสายศึกษาศาสตร์ (ค.บ.) อีก 2 สายคือ สายวิทยาศาสตร์ (วท.บ.) และสายศิลปศาสตร์ (ศศ.บ.) รวม 3 สาย หลายโปรแกรมวิชา ตามความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างกว้างขวาง แต่คน ทั่วไปยังคิดว่า วิทยาลัยครูผลิตบัณฑิตเฉพาะสายครูเท่านั้น บัณฑิตจากวิทยาลัยครูจะต้อง ประกอบวิชาชีพครูอย่างเดียว จุดนี้จึงทำให้ผู้ที่จบการศึกษาในสายวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) และศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ขาดโอกาสในการได้งานทำ

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนชื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานที่ได้ขยายตัว ไป และสอดคล้องกับความเป็นสากล เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง และเพื่อประโยชน์ต่อนักศึกษาใน สถาบัน กรมการฝึกหัดครูจึงขอพระราชทานนามวิทยาลัยครูใหม่ และได้รับพระราชทานนามจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า "สถาบันราชภัฏ" แทน "วิทยาลัยครู" เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้เสนอร่าง พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏ เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2535 และส่งเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2535 คณะรัฐมนตรีส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพิจารณา เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2535 ใช้เวลาพิจารณา 8 เดือน จึงส่งกลับให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2536

คณะรัฐมนตรีอนุมัติเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2536 รับหลักการ 4 ประการคือ เปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันราชภัฏ เปิดสอนได้สูงกว่าระดับปริญญาตรี การจัดสรรงบประมาณรายได้ และทรัพย์สินของสถาบันมีความคล่องตัวมากขึ้น และให้สถาบันราชภัฏมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาร่าง พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏ ตามมติคณะรัฐมนตรี ใช้เวลาทั้งสิ้น 4 เดือน เสร็จเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2537 มีความเห็นว่า สถาบันราชภัฏไม่อาจเป็นนิติบุคคลได้ แต่ก็มีควมพยายามให้สถาบันราชภัฏเป็นอิสระ มีความคล่องตัวในการดำเนินการตามเจตนารมณ์เดิมที่ต้องการให้เป็นนิติบุคคล จึงส่งกลับสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีส่งให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2537 และได้ผ่านวาระแรก เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2537 โดยได้ยัดร่าง พ.ร.บ. ของรัฐบาลเป็นหลักในจำนวน 5 ร่าง ซึ่งมีของพรรคฝ่ายค้าน 4 ร่าง โดยเน้นให้เป็นนิติบุคคล สภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญ 27 ท่าน ใช้เวลาพิจารณา 2 เดือน ประชุม 17 ครั้ง และนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2537 ผ่านวาระ 2 และวาระ 3 โดยไม่มีการแก้ไข

วันที่ 9 ธันวาคม 2537 ร่าง พ.ร.บ. สถาบันราชภัฏได้เข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภา และมีมติที่ขอแปรญัตติภายใน 5 วัน โดยตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ขึ้นมาพิจารณา 27 ท่าน และประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2537 และประชุมร่วมกันรวม 3 ครั้ง โดยไม่มีการแก้ไขอย่างใด

วันศุกร์ที่ 16 ธันวาคม 2537 วุฒิสภาได้ผ่านความเห็นชอบร่าง พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏ โดยไม่มีผู้ขอสงวนคำแปรญัตติและไม่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเช่นกัน จากนั้นนายกรัฐมนตรีได้นำ พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2538

วันที่ 25 มกราคม 2538 พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏได้มีผลบังคับใช้ ส่งผลให้สถาบันราชภัฏมีศักดิ์และสิทธิ์สมบูรณ์ตามกฎหมายทุกประการ นับได้ว่านามพระราชทาน "สถาบันราชภัฏ" ได้เข้าแทนชื่อวิทยาลัยครูแล้วตั้งแต่นั้น¹

¹ สถาบันราชภัฏ. "บทนำ" [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

สถาบันราชภัฏและปีที่ก่อตั้ง²

สถาบันราชภัฏ	ปีที่ก่อตั้ง
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา	2457
สถาบันราชภัฏสงขลา	2462
สถาบันราชภัฏนครสวรรค์	2465
สถาบันราชภัฏอุดรธานี	2466
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่	2467
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี	2469
สถาบันราชภัฏมหาสารคาม	2473
สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาสงครณ	2475
สถาบันราชภัฏพระนคร	2475
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม	2476
สถาบันราชภัฏยะลา	2477
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	2477
สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์	2479
สถาบันราชภัฏเทพสตรี	2479
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2479
สถาบันราชภัฏนครปฐม	2479
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2480
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	2482
สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา	2483
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี	2491
สถาบันราชภัฏธนบุรี	2496
สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	2497
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2497
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	2500

² สถาบันราชภัฏ. "บทนำ" [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.rajabhat.ac.th/tintro.htm> 1 เมษายน 2546.

สถาบันราชภัฏ	ปีที่ก่อตั้ง
สถาบันราชภัฏสกลนคร	2507
สถาบันราชภัฏลำปาง	2515
สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์	2515
สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี	2515
สถาบันราชภัฏภูเก็ต	2515
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่	2516
สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร	2516
สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์	2516
สถาบันราชภัฏเลย	2516
สถาบันราชภัฏสุรินทร์	2516
สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี	2516
สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี	2516
สถาบันราชภัฏกาฬสินธุ์	2544
สถาบันราชภัฏนครพนม	2544
สถาบันราชภัฏชัยภูมิ	2544
สถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด	2544
สถาบันราชภัฏศรีสะเกษ	2544

สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งเป็นส่วนราชการในสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการโดยมีภารกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบดังนี้³

1. ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง
2. ทำการวิจัย
3. ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม
4. ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
5. ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี
6. ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

³ พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 มาตรา 7.

1. สถานะทางกฎหมายของสถาบันราชภัฏ

เนื่องจากสถาบันราชภัฏเป็นส่วนราชการของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ดังนั้นก่อนที่จะศึกษาสถานะทางกฎหมายของสถาบันราชภัฏ จึงขอกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนราชการและโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2538 พอสังเขปดังนี้

1.1 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเป็นหน่วยงานรองรับการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏตามมาตรา 17 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูลและกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ดังนี้

- 1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันราชภัฏ
- 2) เสนอแนะนโยบาย และแผนพัฒนาสถาบันราชภัฏให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
- 3) จัดทำแผนแม่บท ประสานแผนปฏิบัติงานและเสนอแนะนโยบายการตั้ง และจัดสรรงบประมาณประจำปี
- 4) ส่งเสริม สนับสนุน และแสวงหาวิธีการเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของสถาบันราชภัฏ
- 5) ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู การผลิตครู การส่งเสริมวิทยฐานะครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- 6) กำกับ เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการสังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทางและแผนปฏิบัติของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ
- 7) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏเกี่ยวกับการกำหนดและการกำกับดูแลมาตรฐานการศึกษาและการดำเนินงานของสถาบันราชภัฏ
- 8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ หรือตามที่กระทรวงศึกษาธิการ หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

1.2 การแบ่งส่วนราชการของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 ส่วน โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

1) สำนักงานพัฒนาระบบบริหาร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ และอำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานช่วยอำนวยความสะดวก และงานเลขานุการ งานประชาสัมพันธ์ งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ จัดระบบงานและบริหารงานบุคคล งานกฎหมาย งานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบแพ่งและงานคดีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ งานการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุและรายได้ทรัพย์สินของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ การจัดการงานก่อสร้างของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ รวมทั้งการให้คำปรึกษาและรับรองการวางแผนและการดำเนินงานก่อสร้าง พัฒนาลิขสิทธิ์และลิขสิทธิ์งานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2) สำนักนโยบายและพัฒนาศาสนา มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบาย แผนและงบประมาณของสถาบันราชภัฏ จัดทำ และประสานแผนการปฏิบัติงานของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏให้เป็นไปตามนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการเร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของหน่วยงานในสังกัด งานเลขานุการของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศาสนาสถาบันราชภัฏให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จัดทำงบประมาณของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ พัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ ติดต่อประสานงานความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3) สำนักมาตรฐานการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดำเนินงานเลขานุการของสภาวิชาการ รวมทั้งทำหน้าที่สำนักงานสภาวิชาการ เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตร มาตรฐานทางวิชาการของสถาบันราชภัฏ ให้สอดคล้องกับการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาเกณฑ์การจัดตั้งคณะและภาควิชา รวมทั้งเกณฑ์การเปิดและยกเลิกสาขาวิชาของสถาบันราชภัฏ พัฒนาเครือข่ายข้อมูล จัดศูนย์เอกสารอุดมศึกษา ส่งเสริมความร่วมมือและการสร้างสรรคงานทางวิชาการของคณาจารย์ พัฒนาระบบความร่วมมือกับสถาบันการอุดมศึกษาสมทบ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพทางวิชาการส่งเสริมการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันราชภัฏ ส่งเสริมและสนับสนุนประสานงานวิจัยในสาขาวิชาการต่าง ๆ การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม

และการบริการทางวิชาการแก่สังคมของสถาบันราชภัฏ และปฏิบัติงานร่วมมือกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4) **สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู** มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการฝึกหัดครูตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการตามกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู สนับสนุน และส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการฝึกหัดครู ติดตาม กำกับดูแล มาตรฐานการผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู ส่งเสริมการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5) **สถาบันราชภัฏ** จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยสถาบันราชภัฏ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันราชภัฏ และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

1.3 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และความสัมพันธกับสถาบันราชภัฏ

แม้ว่าสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ จะมีเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานภายในของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏในฐานะหัวหน้าส่วนราชการเช่นเดียวกับอธิบดีของกรมต่าง ๆ แต่ในส่วนการดำเนินกิจการของสถาบันราชภัฏ พระราชบัญญัติสภาสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 กำหนดให้สถาบันราชภัฏอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการสภาสถาบัน สภาวิชาการ และสภาประจำสถาบัน

ก. คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ

1) องค์ประกอบของคณะกรรมการสภาสถาบัน

คณะกรรมการสภาสถาบันประกอบด้วยประธานกรรมการสภาสถาบัน ได้แก่วุฒิสมาชิกว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายรองประธานกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรรมการสภาสถาบัน 8 คน ซึ่งเลือกมาจากอธิการบดีของสถาบัน กรรมการสภาสถาบัน 8 คน ซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำของสถาบัน และกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ 16 คน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกและให้เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏเป็นกรรมการและเลขานุการ⁴

⁴ พระราชบัญญัติสภาสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 มาตรา 17.

2) อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการสภาสถาบัน

คณะกรรมการสภาสถาบันมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและกำกับแผนพัฒนาของสถาบันราชภัฏเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การปรับปรุงการถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การผลิตครู การส่งเสริมวิทยฐานะครู วางระเบียบและออกข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสถาบันราชภัฏและมอบอำนาจให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง เป็นผู้วางระเบียบและออกข้อบังคับสำหรับสถาบันราชภัฏนั้น ๆ เป็นเรื่อง ๆ ได้ พิจารณาการจัดตั้ง การรวมและการยุบเลิกส่วนราชการของสถาบันราชภัฏ รวมทั้งการแบ่งส่วนราชการในส่วนราชการดังกล่าว อนุมัติการรับสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันวิจัยอื่นเข้าสมทบในสถาบันราชภัฏหรือยกเลิกการสมทบ พิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดตั้ง รวม การยกเลิก การเปลี่ยนชื่อสถาบันราชภัฏ การยกฐานะสถานศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการขึ้นเป็นสถาบันราชภัฏ และการรวมกลุ่มสถาบันราชภัฏ พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาของสถาบันราชภัฏ กำกับมาตรฐานการศึกษาและการเปิดสอนของสถาบัน และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันราชภัฏ พิจารณาดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เกี่ยวกับการแต่งตั้ง การถอดถอน และการพ้นจากตำแหน่งของนายกสภาประจำสถาบันราชภัฏ กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดี ศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษ แต่งตั้งประธานสภาวิชาการ รองอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย หัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์พิเศษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง พิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณแผ่นดินของสถาบันราชภัฏ วางระเบียบและออกข้อบังคับเกี่ยวกับงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินของสถาบันราชภัฏ พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาการฝึกหัดครู และปัญหาทางการศึกษาอื่น ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการหรือพิจารณากำหนดเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ และเห็นชอบในการกำหนดเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของสถาบันราชภัฏ แต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ส่งเสริมสนับสนุน และแสวงหาวิธีการเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของสถาบันราชภัฏ ตลอดจนการปฏิบัติร่วมกันของสถาบันราชภัฏ⁵

⁵ พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 มาตรา 20.

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีสภาวิชาการคอยควบคุมดูแลงานทางด้านวิชาการให้แก่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง

ข. สภาวิชาการ

1) องค์ประกอบของสภาวิชาการ

สภาวิชาการ ประกอบด้วย ประธานสภาวิชาการ ซึ่งคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏแต่งตั้งกรรมการสภาสถาบันราชภัฏโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัยหนึ่งคนและเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ กรรมการวิชาการแปดคน ซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำของสถาบัน และกรรมการสภาวิชาการ⁶ และมีรองเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏหนึ่งคนเป็นเลขานุการ

2) อำนาจและหน้าที่ของสภาวิชาการ

สภาวิชาการมีอำนาจและหน้าที่เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏในเรื่องเกี่ยวกับวิชาการของสถาบัน เสนอความเห็นเกี่ยวกับการเปิดการรวม การยกเลิกสาขาวิชาของสถาบันราชภัฏ รวมทั้งการเปิดสอนในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีต่อคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ เสนอวิธีการอันจะทำให้การศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การปรับปรุง การถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การผลิตครูและการส่งเสริมวิทยฐานะครูให้เจริญยิ่งขึ้น รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาการ⁷

อย่างไรก็ตามถึงแม้สถาบันราชภัฏจะมีคณะกรรมการสภาสถาบันและสภาวิชาการซึ่งเป็นองค์กรกลุ่มควบคุมดูแลสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง แล้วในสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งกฎหมายก็ได้กำหนดให้มีสภาประจำสถาบันของตนเองอีกด้วย

ค. สภาประจำสถาบัน

1) องค์ประกอบของสภาประจำสถาบัน

สถาบันแต่ละแห่งมีสภาประจำสถาบันราชภัฏ ประกอบด้วย นายกสภาประจำสถาบัน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งอุปนายกสภาประจำสถาบัน ได้แก่ อธิการบดี กรรมการสภาประจำสถาบัน 3 คนซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย และหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ กรรมการ

⁶ พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 มาตรา 22.

⁷ พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 มาตรา 25.

ประจำสถาบัน 4 คน ซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำในสถาบัน และกรรมการสภาประจำสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิแปดคนซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลภายนอกโดยคำแนะนำของนายกสภาประจำสถาบัน อุปนายกสภาประจำสถาบัน และกรรมการสภาประจำสถาบัน และให้ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

2) อำนาจและหน้าที่ของสภาประจำสถาบัน

สภาประจำสถาบันมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลให้สถาบันปฏิบัติตามนโยบายและแผนพัฒนาสถาบันตามที่คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏกำหนด วางระเบียบและออกข้อบังคับของสถาบัน ทั้งนี้ โดยไม่ขัดต่อระเบียบและข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ รวมทั้งวางระเบียบและออกข้อบังคับอื่นตามที่คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏมอบหมาย เสนอการจัดตั้ง การรวมและการยุบเลิกส่วนราชการของสถาบัน รวมทั้งการแบ่งส่วนราชการในส่วนราชการดังกล่าวต่อคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ อนุมัติหลักสูตรการศึกษา และการเปิดสอนของสถาบันให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏกำหนด พัฒนางานด้านวิชาการและควบคุมมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน อนุมัติการให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร แต่งตั้งรองผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี รองคณบดี รองผู้อำนวยการสำนักวิจัย และรองหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง สรรหาบุคคลเสนอต่อคณะกรรมการสภาสถาบันให้ดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งนายกสภาประจำสถาบัน และอธิการบดี เสนอการแต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์พิเศษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษต่อคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ พิจารณางบประมาณประจำปีที่เป็นเงินงบประมาณแผ่นดิน พิจารณารายงานการรับจ่ายเงินในรอบปี และรายงานการดำเนินกิจการของสถาบัน เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏทราบ ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นในกิจการของสถาบัน และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภาประจำสถาบัน⁸

จะเห็นได้ว่า โครงสร้างการบริหารงานภายในสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏนั้น มีความแตกต่างจากการบริหารราชการภายในกรมอื่นของกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากกำหนดให้มีการบริหารงานโดยองค์กรกลุ่ม คือ คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ซึ่งมีอำนาจกำหนดนโยบายการบริหารงานของส่วนราชการในสังกัด ซึ่งได้แก่สถาบันราชภัฏ แขน

⁸ พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 มาตรา 30.

เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏซึ่งเป็นหัวหน้าของส่วนราชการที่เป็นนิติบุคคล และในขณะเดียวกันก็กำหนดให้อำนาจการบริหารงานของสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของอธิการบดี และควบคุมดูแลโดยสภาประจำสถาบันของตนเพื่อให้การบริหารงานของสถาบันราชภัฏมีความคล่องตัว และเป็นอิสระเช่นเดียวกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัยที่เป็นนิติบุคคล ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะความสัมพันธ์ของสำนักงานสภาสถาบันกับสถาบันราชภัฏเป็นเพียงความสัมพันธ์ลักษณะของหน่วยงานกลางในโครงสร้างกรมที่เป็นต้นสังกัดของสถาบันราชภัฏ ทำหน้าที่บริหารงานตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และการบริหารงานภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสภาสถาบันดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการรับงบประมาณที่จะต้องผ่านกรมซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลก่อนไปสู่สถาบันราชภัฏ เท่านั้น มิได้มีอำนาจบังคับบัญชา หรือบริหารจัดการภายในสถาบันราชภัฏแต่อย่างใด⁹

2. โครงสร้างการบริหารงานภายในของสถาบันราชภัฏ

ปัจจุบันสถาบันราชภัฏทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 41 แห่ง แต่ละแห่งสามารถบริหารและจัดการศึกษาของตนเองตามความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่นได้โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในสถาบันราชภัฏสำหรับสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง อย่างไรก็ตามเนื่องจากกฎหมายกำหนดให้สถาบันราชภัฏอาจแบ่งส่วนราชการตามบทบัญญัติใน มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ด้วย จึงทำให้โครงสร้างการบริหารงานภายในของสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การแบ่งส่วนราชการ สถาบันราชภัฏอาจแบ่งส่วนราชการ ออกเป็น

- 1) สำนักงานอธิการบดี
- 2) บัณฑิตวิทยาลัย
- 3) คณะ
- 4) สำนักวิจัย

⁹กลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. "รายงานศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในกรอบภารกิจของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา" กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2543.

5) หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ เช่น สำนักกิจการนักศึกษา สำนักวางแผนและพัฒนา สำนักศิลปวัฒนธรรม สำนักส่งเสริมวิชาการ ฯลฯ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้สำนักงานอธิการบดีอาจแบ่งเป็นฝ่ายหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าฝ่าย บัณฑิตวิทยาลัยและคณะอาจแบ่งเป็นสำนักงานเลขานุการหรือภาควิชา และสำนักวิจัย และหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะอาจแบ่งเป็นสำนักงานเลขานุการฝ่าย หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าฝ่าย โดยทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

ตัวอย่าง การแบ่งส่วนราชการในสถาบันราชภัฏเทพสตรี

ข้อ 1 ให้แบ่งส่วนราชการของสถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ดังนี้¹⁰

- (1) สำนักงานอธิการบดี
- (2) คณะครุศาสตร์
- (3) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- (4) คณะวิทยาการจัดการ
- (5) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (6) สำนักวิจัยและบริการวิชาการ
- (7) สำนักกิจการนักศึกษา
- (8) สำนักวางแผนและพัฒนา
- (9) สำนักศิลปวัฒนธรรม
- (10) สำนักส่งเสริมวิชาการ

ข้อ 2 ให้มีส่วนอำนวยการในสำนักอธิการบดี

ข้อ 3 ให้แบ่งส่วนราชการในคณะครุศาสตร์ ดังนี้

- (1) สำนักเลขานุการ
- (2) โรงเรียนสาธิต

ข้อ 4 ให้มีสำนักงานเลขานุการในส่วนราชการตามข้อ 1 (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) และ (10)

¹⁰ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. "การแบ่งส่วนราชการในสถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2542"

2.2 การบริหารงานภายใน พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 กำหนดให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมีสภาประจำสถาบันทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารงานของสถาบันทั้งหมด ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และมีอธิการบดีหนึ่งคนเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานทั้งปวงของสถาบัน รวมทั้งปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมของสถาบัน โดยมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้¹¹

1) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏและของสถาบัน รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถาบัน

2) ควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สินอื่นของสถาบัน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของราชการ ข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน และข้อบังคับของสภาประจำสถาบัน

3) เป็นผู้แทนของสถาบันในกิจการทั่วไป

4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสถาบันเพื่อเสนอต่อสภาประจำสถาบัน

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบและข้อบังคับของสถาบัน หรือตามที่สภาประจำสถาบันมอบหมาย

อนึ่ง หากสถาบันราชภัฏใดจัดให้มีการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา 10 ข้างต้น พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ก็กำหนดให้แต่ละหน่วยงานมีผู้บังคับบัญชา ดังนี้ สำนักงานอธิการบดี มี "ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี" เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของสำนักงานอธิการบดี ส่วนในคณะหรือบัณฑิตวิทยาลัย ให้มี "คณบดี" เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของคณะหรือบัณฑิตวิทยาลัย ในสำนักวิจัยมี "ผู้อำนวยการสำนักวิจัย" เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบ และในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้มี "หัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ" เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานในหน่วยงานนั้น แต่ทั้งนี้ให้หน่วยงานทั้งหมดอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของอธิการบดี

¹¹ พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 มาตรา 32.

3. การจัดการศึกษาของสถาบันราชภัฏ¹²

3.1 สาขาวิชา สถาบันราชภัฏเปิดทำการเรียนการสอนเพื่อฝึกฝนให้แก่ นักศึกษา จำนวน 9 สาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
2. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์
3. สาขาวิชาศิลปศาสตร์
4. สาขาวิชานิติศาสตร์
5. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
6. สาขาวิชาการบัญชี
7. สาขาการจัดการเทคโนโลยี
8. สาขาวิชาเทคโนโลยี (อยู่ระหว่างการจัดตั้ง)
9. สาขาวิชาจิตรศิลป์และประยุกตศิลป์ (อยู่ระหว่างการจัดตั้ง)

3.2 คณะ จำแนกเป็น 6 คณะได้ดังนี้ คือ

1. คณะครุศาสตร์
2. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. คณะเทคโนโลยีการเกษตร
4. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
5. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
6. คณะวิทยาการจัดการ

3.3 ระดับการศึกษา สถาบันราชภัฏได้เปิดทำการเรียนการสอนในระดับการศึกษา คือ

1. ระดับอนุปริญญา
2. ระดับปริญญาตรี 2 ปีหลังอนุปริญญา
3. ระดับปริญญาตรี 4 ปี
4. ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต
5. ระดับปริญญาโท
6. ระดับปริญญาเอก

¹² สถาบันราชภัฏ. "หลักสูตร" [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.rajabhat.ac.th/tcum.htm> 1 เมษายน 2546.

3.4 คุณวุฒิเมื่อสำเร็จการศึกษา

อนุปรัชญาศาสตร (อ.คศ.)
อนุปรัชญาวิทยาศาสตร์ (อ.วท.)
อนุปรัชญาศิลปศาสตร์ (อ.ศศ.)
อนุปรัชญาบริหารธุรกิจ (อ.บธ.)
ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)
วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.)
ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)
นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.)
บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.)
บัญชีบัณฑิต (บช.บ.)
ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต)
ประกาศนียบัตรบัณฑิตพัฒนาชุมชน (ป.บัณฑิต (พัฒนาชุมชน))
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วท.ม.)
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.)
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.)
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.)

4. บุคลากรในสังกัด¹³

4.1 จำนวนข้าราชการและลูกจ้าง จำแนกตามหน่วยงาน ประเภทข้าราชการ และลูกจ้าง

สังกัด	ข้าราชการครู		ข้าราชการพลเรือนสามัญ			ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างชั่วคราว	รวมทั้งสิ้น	
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง				รวม
สถาบันราชภัฏ	3,407	3,967	7,374	58	384	442	1,628	9,847	19,291
สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (ส่วนกลาง)	1	5	6	62	161	223	54		283
รวมทั้งสิ้น	3,408	3,972	7,380	120	545	665	1,682	9,847	19,574

4.2 จำนวนข้าราชการครูและข้าราชการพลเรือนสามัญ จำแนกตามหน่วยงาน และระดับตำแหน่ง

ข้าราชการครู

หน่วยงานที่สังกัด	ระดับตำแหน่ง										รวม
	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
สถาบันราชภัฏ		221	2,173	2,780	456	1,018	621	105			7,374
สถาบันราชภัฏ (ส่วนกลาง)			4	1	1						6
รวมทั้งสิ้น		221	2,177	2,781	457	1,018	621	105			7,380

¹³สถาบันราชภัฏ. "บุคลากร" [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.rajabhat.ac.th/person.htm> 1 เมษายน 2546.

ข้าราชการพลเรือนสามัญ

หน่วยงานที่สังกัด	ระดับตำแหน่ง										
	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	รวม
สถาบันราชภัฏ				35	65	234	69	19	10	10	442
สถาบันราชภัฏ (ส่วนกลาง)	1	8	10	36	83	66	14	5			223
รวมทั้งสิ้น	1	8	10	71	148	300	83	24	10	10	665

4.3 จำนวนข้าราชการครูและข้าราชการพลเรือนสามัญ จำแนกตามหน่วยงานและระดับคุณวุฒิ

ข้าราชการครู

หน่วยงานที่สังกัด	ระดับคุณวุฒิ						
	ปริญญาเอก	ป.บัณฑิตชั้นสูง	ปริญญาโท	ป.บัณฑิต	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	รวม
สถาบันราชภัฏ	490	6	5,409	29	1,438	2	7,374
สำนักงานสถาบันราชภัฏ (ส่วนกลาง)	1		5				6
รวมทั้งสิ้น	491	6	5,414	29	1,438	2	7,380

ข้าราชการพลเรือนสามัญ

หน่วยงานที่สังกัด	ระดับคุณวุฒิ						
	ปริญญาเอก	ป.บัณฑิตชั้นสูง	ปริญญาโท	ป.บัณฑิต	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	รวม
สถาบันราชภัฏ			58		335	49	442
สำนักงานสถาบันราชภัฏ (ส่วนกลาง)	8		50	1	151	13	223
รวมทั้งสิ้น	8		108	1	486	62	665

ข้อมูลวันที่ 27 มีนาคม 2546

5. หลักเกณฑ์การดำเนินงานของสถาบันราชภัฏ

5.1 การจัดองค์กร

การจัดองค์กรของสถาบันราชภัฏ กรณีการจัดตั้งสถาบัน การรวมสถาบัน การยุบเลิกสถาบัน ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาสถาบันและให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ส่วนกรณีที่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งจะแบ่งส่วนราชการอย่างไรนั้น มาตรา 10 ของพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 ได้กำหนดว่าสถาบันอาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานอธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สำนักวิจัย และหน่วยงานที่เรียกเรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ การจัดตั้งการรวมและการยุบเลิก ตลอดจนการแบ่งส่วนราชการในส่วนราชการดังกล่าวให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

5.2 การบริหารงาน

การบริหารงานของสถาบันราชภัฏในกรณีที่ผู้บริหารเป็นองค์กรเดียวนั้นการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏได้กำหนดดังนี้

1) อธิการบดี

ในสถาบันแต่ละแห่งมีอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานทั้งปวงของสถาบันการดำรงตำแหน่งนั้นกฎหมายกำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของกรรมการสภาสถาบัน

2) ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี

ในสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งให้มีผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของสำนักงานอธิการบดี คุณสมบัติของผู้ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดีให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน (มาตรา 44) ละให้คณะกรรมการสภาสถาบันแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภาประจำสถาบัน

3) คณบดีในคณะหรือบัณฑิตวิทยาลัย

ในสถาบันแต่ละแห่งให้มีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของคณะหรือบัณฑิตวิทยาลัย คณบดีนั้นให้คณะกรรมการสภาสถาบันแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภาประจำสถาบัน

5.3 การเงิน

สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งได้รับเงินงบประมาณจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยผ่านสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏตามที่เห็นสมควร โดยแยกเป็นพิเศษจากงบประมาณเพื่อการอื่นของสำนักงานนอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน สำนักงานอาจมีรายได้และทรัพย์สิน ดังนี้

- 1) เงินผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่สถาบันแต่ละแห่งได้รับจากการดำเนินกิจการของสถาบัน
- 2) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุที่สำนักงานปกครองดูแล หรือใช้ประโยชน์เพื่อการดำเนินกิจการของสถาบัน
- 3) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สำนักงานหรือสถาบันเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของสถาบัน
- 4) เงินอุดหนุนจากราชการส่วนท้องถิ่นที่ให้แก่สำนักงานหรือสถาบันเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของสถาบัน
- 5) รายได้หรือผลประโยชน์อื่น ๆ

ให้สำนักงานมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสำนักงานที่มีไว้เพื่อการดำเนินกิจการของสถาบันทั้งที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่ทรัพย์สินอื่นตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบันรายได้ที่สำนักงานได้รับจากการดำเนินกิจการของสถาบันแต่ละแห่ง ไม่เป็นรายได้ที่ต้อง นำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สำนักงานได้มาโดยมีผู้ยกให้แก่สำนักงานเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบัน หรือได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากเงิน หรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สำนักงาน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบัน ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงาน

บรรดารายได้และทรัพย์สินที่สำนักงานได้มาเพื่อประโยชน์ในการ ดำเนินกิจการของสถาบันแห่งใด หรือได้มาเนื่อง จากการดำเนินกิจการของสถาบันแห่งใด สำนักงานจะต้องจัดสรรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบันแห่งนั้น

การจัดสรรรายได้และทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้อยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของ สถาบันตามมาตรา ๗ และเงื่อนไขที่ผู้ให้กำหนดไว้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อบังคับของ คณะกรรมการสภาสถาบัน การจัดการรายได้และทรัพย์สินที่สถาบันได้รับจัดสรรตามมาตรา ๑๕ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของ คณะกรรมการสภาสถาบันและเงื่อนไขที่ผู้ให้กำหนดไว้

5.4 วิชาการ

ในสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งจะมีสภาประจำสถาบันซึ่งเป็นองค์กรเบื้องต้นทำหน้าที่ที่อนุมัติหลักสูตรการศึกษาและการเปิดสอนของสถาบันให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการสภาสถาบันกำหนด (มาตรา 30 (5)) จากนั้นต้องได้รับการพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาจากคณะกรรมการสภาสถาบัน (มาตรา 20 (6))

6. ปัญหาการบริหารงานของสถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.

2538

สำหรับปัญหาความเป็นอิสระของสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งที่มีนั้น ประเด็นสำคัญที่สุดคือ สถาบันราชภัฏมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ต่อไปนี้ผู้เขียนจะขอสรุปปัญหาในด้านต่างๆที่เกิดจากการที่สถาบันราชภัฏมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลในด้านต่างๆ ดังนี้

6.1 ปัญหาความเป็นอิสระในการจัดองค์กร

เนื่องจากกฎหมายกำหนดเรื่องการตั้งการรวม และยุบเลิกสำนักงานอธิการบดีบัณฑิตวิทยาลัย คณะ สำนักวิจัยหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ตลอดจนการแบ่งส่วนราชการในส่วนราชการดังกล่าวให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (มาตรา 11 พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538) สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีสภาพประจำของตัวเองในแต่ละแห่งซึ่งเรียกว่า สภาพประจำสถาบัน . การตั้ง การรวม การยุบเลิก องค์กรดังกล่าวข้างต้น จะต้องเสนอโดยสภาพประจำสถาบัน (มาตรา 30 พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538) เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันเพื่อพิจารณา จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งองค์กรของสถาบันราชภัฏมิได้ยุติโดยสภาพประจำสถาบันของตัวเอง เพราะเมื่อนำเสนอคณะกรรมการสถาบัน คณะกรรมการสามารถที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ในฐานะองค์กรที่สูงกว่า จึงทำให้การแบ่งส่วนราชการในสถาบันราชภัฏมีจำนวนและชื่อเหมือนกัน ตัวอย่างเช่น กรณีสำนัก สถาบันราชภัฏจำนวน 36 แห่ง จะมีสำนักจำนวน 6 สำนักเท่ากัน และมีชื่อเหมือนกัน คือ สำนักอธิการบดี สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สำนักกิจการนักศึกษา สำนักวางแผนและพัฒนา สำนักศิลปวัฒนธรรม และสำนักส่งเสริมวิชาการ สำหรับสถาบันราชภัฏใหม่ 5 แห่งคือ สถาบันราชภัฏนครพนม สถาบันราชภัฏกาฬสินธุ์ สถาบันราชภัฏชัยภูมิ สถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด และสถาบันราชภัฏศรีสะเกษ แบ่งส่วนราชการเหมือนกันคือ สำนักงานอธิการบดี คณะวิทยาการศึกษาทั่วไป คณะวิทยาการวิชาชีพ สำนักวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น สำนักกิจการนักศึกษา และสำนักส่งเสริมการเรียนรู้ และสถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่ง ได้แบ่งส่วนราชการในคณะและสำนักเหมือนกันคือ มีเพียงสำนักงานเลขานุการเท่านั้น ยกเว้นคณะครุศาสตร์นอกจากมีสำนักงานเลขานุการแล้วยังมีโรงเรียนสาธิตด้วย จะเห็นได้ว่าส่วนราชการในคณะที่มีเพียงสำนักงานเลขานุการมิได้มีส่วนราชการอื่นๆอีก ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานบุคคล เนื่องจากในคณะหนึ่งๆนั้นมีอาจารย์อยู่หลายกลุ่มแตกต่างกัน เช่น ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีอาจารย์สอนภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา ดนตรี ศิลปะ ซึ่งรวมกันแล้วประมาณ 60 คน (สถาบันราชภัฏเทพสตรี) ถ้าไม่มีการแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่มต่างๆ ย่อมทำให้การบริหารงานบุคคลเป็นไป

ด้วยความยากยิ่ง ซึ่งต่างจากมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ที่มีการแบ่งส่วนราชการภายในคณะให้เป็นภาควิชา

ปัญหาอีกประการหนึ่งในเรื่องของการแบ่งส่วนราชการก็คือ การเสนอแบ่งส่วนราชการเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการจัดการศึกษาและความต้องการของแต่ละสถาบันนั้น จำเป็นต้องส่งเรื่องไปยังสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเป็นผู้พิจารณาก่อน แต่ในที่สุดแล้ว การแบ่งส่วนราชการก็มีได้เป็นไปตามที่สถาบันราชภัฏได้ส่งไป จึงทำให้สถาบันราชภัฏบางแห่งต้องแบ่งส่วนราชการภายในกันเอง โดยไม่ต้องอาศัยกฎหมายที่ให้อำนาจ เช่น สถาบันราชภัฏเทพสตรีได้ออกประกาศสภาประจำสถาบันราชภัฏเทพสตรี เรื่อง กำหนดส่วนราชการของสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลงวันที่ 28 มกราคม 2543 โดยให้เพิ่มส่วนราชการภายในที่มีฐานะไม่เทียบเท่าคณะอีก 4 สำนัก คือ สำนักวิทยบริการ สำนักคอมพิวเตอร์ สำนักศึกษารพัฒนาท้องถิ่น และบัณฑิตวิทยาลัย จึงทำให้มีการเรียกชื่อสำนักเหล่านี้ว่า สำนักเถื่อน เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ

กรณีที่กำลังกล่าวมานี้แตกต่างจากมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการของรัฐที่กฎหมายกำหนดให้สภามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีอำนาจพิจารณาเสนอจัดตั้ง รวม และยุบเลิกบัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย แผนก สถาบัน สำนัก ศูนย์ ภาควิชา และหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชา ทำให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีอิสระในการจัดตั้งองค์กรของตัวเอง และมีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย

6.2 ปัญหาความเป็นอิสระในการบริหารงาน

ปัญหาในข้อนี้จะขอกล่าวถึงปัญหาในการบริหารงานบุคคลของสถาบันราชภัฏ สถาบันราชภัฏเมื่อมีได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล เพราะฉะนั้นกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บริหารจึงยังไม่เป็นอิสระ ผู้บริหารระดับสูงที่ได้รับการแต่งตั้งมิได้ยุติที่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง เช่น กรณีตำแหน่งอธิการบดี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสถาบัน พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ได้กำหนดให้คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏเป็นผู้พิจารณาดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอธิการบดี ทั้งนี้โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสภาสถาบัน (มาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ) และถึงแม้ข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันราชภัฏว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี พ.ศ. 2541 จะเปิดโอกาสให้สภาประจำสถาบันสามารถเสนอและคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมไว้จำนวน 3 คนก็ตาม ก็เป็นเพียงการกลั่นกรองเบื้องต้นเท่านั้น ไม่มีอำนาจในการชี้ขาดว่า ใครควรได้เป็นอธิการบดี และไม่สามารถส่งผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่งเพียง 1 คนได้ เนื่องจากข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏกำหนดให้ส่ง 3 คน

จะเห็นได้ว่าสถาบันราชภัฏซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษายังขาดความเป็นอิสระ สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งไม่สามารถคัดเลือกบุคคลมาเป็นอธิการบดีได้เอง ทำให้ประชาคมของสถาบันราช

ภักฎไม่ได้อธิการบดีตามที่ต้องการ กรณีนี้แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาเช่นมหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถคัดเลือกบุคคลมาเป็นอธิการบดีได้เอง ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษา

นอกจากนั้นยังมีข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยคุณสมบัติและการสรรหาหัวหน้าหน่วยงานในสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 และข้อบังคับว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มาและคุณสมบัติกรรมการสภาประจำสภาสถาบันราชภัฏจากคณาจารย์ประจำ พ.ศ. 2538 ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติข้อหนึ่งของผู้สมัครไว้ว่า ได้ทำการสอน หรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารในสถาบันราชภัฏหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏรับรองไม่น้อยกว่า 3 ปี การกำหนดดังนี้ไม่มีปัญหาสำหรับสถาบันราชภัฏใหญ่ๆ แต่มีปัญหาสำหรับสถาบันราชภัฏเล็กๆ ที่มีอาจารย์ประจำไม่มาก ตัดโอกาสผู้เริ่มบรรจุใหม่ หรือโอนย้ายมาจากสถาบันที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา กว่าจะได้เป็นหัวหน้าหน่วยงานหรือเป็นกรรมการ จะต้องทำงานไม่น้อยกว่าสามปี ทั้งๆที่สถาบันราชภัฏเล็กๆต้องการใช้บุคคลเหล่านี้ (ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี พ.ศ. 2541)

6.3 ปัญหาความเป็นอิสระในด้านการเงิน

สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมิใช่หน่วยงานของรัฐที่สามารถขอรับงบประมาณเองได้ จึงต้องดำเนินการโดยของงบประมาณผ่านสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ตามมาตรา 20 (10) ซึ่งได้กำหนดว่าคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏมีอำนาจและหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นขอของงบประมาณแผ่นดินของสถาบัน วางระเบียบ และออกข้อบังคับเกี่ยวกับงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินของสถาบัน เพราะฉะนั้นการที่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งจะได้รับงบประมาณเท่าใดนั้นต้องเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการสภาสถาบันกำหนด ซึ่งกรณีนี้แตกต่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐที่สามารถขอรับงบประมาณได้โดยตรง

ตัวอย่าง : กระบวนการจัดทำกรอบแผนปฏิบัติการและการจัดสรรงบประมาณ

เนื่องจากสถาบันราชภัฏยังไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏจึงได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นยอดรวมทั้งหมด มิได้จำแนกเป็นรายสถาบันราชภัฏ แต่เพื่อให้สถาบันราชภัฏและหน่วยงานสำนักงานฯ สามารถวางแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแนวนโยบายและทิศทางการพัฒนา สำนักงานจึงจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณที่ได้รับทั้งหมดให้แก่หน่วยงานต่างๆ โดยจำแนกเป็น 42 หน่วยงาน กล่าวคือ สถาบันราชภัฏ 41 แห่ง และสำนักงาน 1 แห่ง

ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานต่างๆนั้น สำนักงานได้กำหนดแนวนโยบายโดยรวม และกรอบแผนปฏิบัติการของแต่ละงาน/โครงการ แล้วจัดสรรวงเงินไปตามนโยบายและกรอบแผนปฏิบัติการดังกล่าว หน่วยงานจะต้องศึกษาและกำหนดแผนปฏิบัติการของหน่วยงานให้สอดคล้องกันด้วย

การจัดทำกรอบแผนปฏิบัติการและจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ มีขั้นตอนในการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

1. สำนักนโยบายและพัฒนาศาสนสถานศึกษาและวิเคราะห์ "ร่าง" งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 พร้อมทั้งนโยบายที่เกี่ยวข้อง และยกร่างกรอบแผนปฏิบัติการและการจัดสรรงบประมาณจำแนกเป็นรายงาน/โครงการ

2. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำกรอบแผนปฏิบัติการและจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ซึ่งเลขานุการสภาสถาบันราชภัฏ เป็นประธาน รองเลขานุการสภาสถาบันราชภัฏเป็นรองประธาน ในส่วนของคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนอธิการบดี ผู้แทนคณาจารย์ในสถาบันราชภัฏ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารในสำนักงาน และผู้อำนวยการกลุ่ม/ส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและพัฒนาศาสนสถานพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่เป็นคณะเลขานุการ คณะกรรมการรวมทั้งสิ้น 40 คน

3. จัดประชุมคณะกรรมการ ในวันที่ 11 มิถุนายน 2545 ณ ห้องราชภัฏ อาคารรัชมังคลาภิเษก ชั้น 5 เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะต่อ "ร่าง" กรอบแผนปฏิบัติการและการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ

4. จัดประชุมปฏิบัติการผู้อำนวยการสำนักวางแผน และพัฒนาของสถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่ง เพื่อนำผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ มาปรับปรุง "ร่าง" กรอบแผนปฏิบัติการและการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในวันที่ 17 - 19 มิถุนายน 2545

สำหรับกรณีของงานจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาครู ซึ่งเป็นโครงการใหม่ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเป็นการเฉพาะ มีผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการฝึกหัดครูเป็นประธาน กรรมการประกอบด้วย ผู้แทนคณบดีคณะครุศาสตร์ ผู้แทนคณาจารย์ในสถาบันราชภัฏ โดยมีผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ เป็นคณะเลขานุการ

5. สำนักนโยบายและพัฒนาศาสนสถาน ยกร่างวงเงินการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานต่างๆตาม "ร่าง" กรอบแผนปฏิบัติการและการจัดสรรงบประมาณที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฯ และได้รับการปรับปรุงจากการประชุมปฏิบัติการในข้อ 4

6. จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำกรอบแผนปฏิบัติการและการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ในวันที่ 20 มิถุนายน 2545 ณ ห้องราชภัฏ อาคารรัชมังคลาภิเษก ชั้น 5 เพื่อพิจารณา "ร่าง" กรอบแผนปฏิบัติการและการจัดสรรงบประมาณฯ พร้อมวงเงินการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่างๆ

7. สำนักนโยบายและพัฒนาศาสนา ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการ ดำเนินการปรับปรุง "ร่าง" กรอบแผนปฏิบัติการและการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

8. สำนักนโยบายและพัฒนาศาสนา ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการ ดำเนินการปรับปรุง "ร่าง" กรอบแผนปฏิบัติการและการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย เมื่อจบประมาณผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

9. นำเสนอเลขาธิการเพื่อพิจารณาอนุมัติ

6.4 ปัญหาความเป็นอิสระในทางวิชาการ

เนื่องจากสถานะของสถาบันราชภัฏ มิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งยังคงต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการสภาสถาบัน ในกรณีงานทางวิชาการ พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ได้มีมาตราต่างๆที่ให้อำนาจคณะกรรมการสภาสถาบัน ดังนี้ มาตรา 20 (1) วางนโยบายและกำกับแผนพัฒนาของสถาบันเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย มาตรา 20 (6) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาของสถาบัน มาตรา 20 (7) กำกับมาตรฐานการศึกษาและการเปิดสอนของสถาบัน เพราะฉะนั้นจึงมีข้อบังคับต่างๆที่กำหนดให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งต้องปฏิบัติตาม เช่น ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี พ.ศ. 2539, ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2539, ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อประชาชน พ.ศ. 2539 และข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาระดับอนุปริญญา และปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2541 (รายละเอียดของข้อบังคับต่างๆอยู่ที่ภาคผนวก)

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าในเรื่องวิชาการนั้น สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งยังคงต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบัน ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์กลางใช้กับทุกแห่ง ทำให้ขาดความเป็นอิสระในทางวิชาการ กรณีนี้แตกต่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐซึ่งอิสระมากกว่า เช่น มาตรา 18 (1) สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่วางนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย

มาตรา 18(5) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษา นอกจากนั้นสามารถวางระเบียบ และ ออกข้อบังคับต่างๆของมหาวิทยาลัยเองได้

draft

บทที่ 4

การปรับเปลี่ยนระบบสถาบันอุดมศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กระทบต่อสถาบันราชภัฏ

1. หลักเกณฑ์ตามพรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันราชภัฏ¹

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันราชภัฏ ได้แก่

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองท้องถิ่น
- (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และการจัดระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา

ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา

(4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หมวด 3

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

¹ กลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. "รายงานการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542" ใน *กรอบภารกิจของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา , 2543, หน้า 11.

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญา

มาตรา 19 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบันวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมวด 5

มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาส่งเสริมและประสานงานการศาสนา วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา 32 การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 36 ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะตามมาตรา 21

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับรูปแบบการบริหารที่เป็นเอกภาพ มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงได้แบ่งระดับการศึกษาในระบบออกเป็น 2 ระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

และการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นจะเป็นการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนอุดมศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเขตพื้นที่การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับต่ำกว่าปริญญา ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเขตพื้นที่การศึกษา และการศึกษาในระดับปริญญาซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการอุดมศึกษา สำหรับสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับปริญญา พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีสถานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งทำให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระยิ่งขึ้น ดังจะได้พิจารณาในรายละเอียดต่อไป

1.1 หลักอุดมศึกษาอิสระกับพรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

1) แนวคิดเรื่องความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย²

แนวคิดเรื่องความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยนี้ เริ่มจากในยุโรปและประเทศอังกฤษก่อนแล้วจึงขยายออกไปทั่วโลก

มหาวิทยาลัยในยุโรป ยุคเริ่มแรกจะมีพระเป็นผู้สอน ดังนั้นในช่วงของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยยุคแรกๆ จึงตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของศาสนาค่อนข้างมาก และโดยผลแห่งการที่มหาวิทยาลัยบริหารโดยพระและพระสันตะปาปาอุปถัมภ์ จึงทำให้มหาวิทยาลัยมีอิสระจากอาณาจักรอันมีพระมหากษัตริย์ปกครองอยู่ จากจุดนี้เองที่เป็นกำเนิดแนวคิดเรื่องอิสระ อิสระในที่นี้หมายถึง อิสระจากอาณาจักร แต่ไม่ได้เป็นอิสระจากศาสนจักร เพราะหากใครก็ตามที่ค้นพบความจริงที่แตกต่างไปจากศาสนจักรยอมรับ ก็จะถูกศาสนจักรคว่ำบาตร ความเป็นอิสระเช่นนี้ย่อมสิ้นสุดลงพร้อมกับความเสื่อมอิทธิพลของศาสนจักร ดังที่มหาวิทยาลัยในฝรั่งเศสถูกนำไปเลียนจัดระบบใหม่หมด โดยโอนมหาวิทยาลัยเข้าเป็นของรัฐหรืออาณาจักร ทำให้มหาวิทยาลัยนี้เป็นอิสระจากศาสนจักร แต่รัฐหรืออาณาจักรก็เป็นผู้เข้ามาครอบครองแทน

ในประเทศอังกฤษความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย หมายถึง การเป็นอิสระจากการปกครองส่วนกลางของกษัตริย์อังกฤษเหมือนกับท้องถิ่นทั้งหลายที่เป็นอิสระ เพราะมหาวิทยาลัยสำคัญที่สุดของอังกฤษ 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ด และมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ มีลักษณะของชุมชนทางวิชาการและหน่วยการปกครองท้องถิ่นไปในตัว เพราะมหาวิทยาลัยมีที่ดินเป็นทรัพย์สินมหาศาล การได้รับพระบรมราชานุญาต ให้อิสระ (Royal Charter) นั้น มหาวิทยาลัยได้รับ

² บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. “ความเป็นอิสระของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” วารสารจุฬาสัมพันธ์ (ฉบับพิเศษ). กรกฎาคม 2534, หน้า 19 – 20.

เหมือนกับที่นครลอนดอนได้รับ โดยการแลกเปลี่ยนความเป็นอิสระนี้กับการยอมเสียภาษีให้ กษัตริย์ในภาวะที่พระมหากษัตริย์มีพระราชประสงค์จะได้เงินเข้าท้องพระคลังเพื่อการสงคราม เมื่อ ท้องถิ่น (ซึ่งรวมถึงมหาวิทยาลัยในฐานะท้องถิ่นด้วย) ได้รับพระบรมราชานุญาตให้อิสระ หมายความว่า พระมหากษัตริย์ทรงสัญญาว่า จะไม่ก้าวล่วงเรื่องของท้องถิ่นหรือมหาวิทยาลัย แต่จะให้ ปกครองกันเอง สถานะของมหาวิทยาลัยและท้องถิ่นจึงเป็นนิติบุคคล (Corporation) ซึ่งปกครอง ตนเองได้โดยอิสระ

จากที่กล่าวมาความเป็นอิสระนี้ หมายถึง อิสระจากอำนาจภายนอกโดยเฉพาะอำนาจ จากส่วนกลาง และความเป็นอิสระนี้ไม่ใช่ได้มาเฉยๆ แต่ได้มาเพราะกระบวนการกดดันและการ เปลี่ยนแปลงทางการเมือง

2) ความจำเป็นของมหาวิทยาลัยที่ต้องเป็นอิสระ

เมื่อสังคมยอมรับตรงกันว่า มหาวิทยาลัย คือแหล่งที่ผู้รู้หรือนักปราชญ์แสวงหาและ เผยแพร่ “สัจธรรม” ขั้นสูงที่สุดซึ่งจำเป็นต้องยอมรับว่า “ความคิด” อันเป็นที่มาของ “ความรู้ที่เป็น สัจธรรม” นั้น ต้องไม่มีขอบเขตจำกัด เพราะหากความคิดมีขอบเขตจำกัดเสียแล้ว ความจริงสูงสุด หรือสัจธรรมก็เกิดขึ้นไม่ได้ จึงต้องยอมรับความอิสระของความคิดของนักปราชญ์ เมื่อยอมรับอิสระ ของความคิดแล้ว กระบวนการหาความรู้อันเป็นที่มาของความคิดก็ต้องอิสระด้วย เพื่อประโยชน์ แห่งการส่งเสริมพอกพูนของสัจธรรมความรู้ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งเรียกสิ่งนี้ว่า “เสรีภาพทาง การวิชาการ” (Academic freedom) หมายถึง อิสระที่จะหาความรู้ให้เกิดความคิดอันเป็นสัจจะ แล้วถ่ายทอดความคิดนั้นเป็นองค์ความรู้ ส่งเสริมพอกพูนกันขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่มีที่สิ้นสุด

เมื่อผู้คิดในมหาวิทยาลัยต้องมีอิสระแล้ว ตัวมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถาบันนามธรรมและ ผู้บริหารที่มีหน้าที่จัดการมหาวิทยาลัยนั้นต้องมีอิสระด้วย เพราะชุมชนและสังคมคาดหวังว่า สถาบันต้องถ่ายทอดสัจธรรมของนักปราชญ์ในมหาวิทยาลัยให้สังคม ด้วยเหตุนี้ทำให้สังคมยอมรับต่อไปว่า แม่นักปราชญ์และมหาวิทยาลัยจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม คือ เป็นส่วนหนึ่งของ “สัจ ธรรม” อันเป็นปัจจุบันของสังคม แต่นักปราชญ์และมหาวิทยาลัยย่อมต้องแสวงหา “สัจธรรม” ต่อ ไปในอนาคตอีกด้วย เหตุนี้สังคมจึงยอมรับในบทบาทของนักปราชญ์และมหาวิทยาลัยที่จะแสดง “สัจธรรม” ที่ดีกว่า หรือเพิ่มขึ้นจากสัจธรรมเดิม กล่าวคือ สังคมยอมรับการวิพากษ์สัจธรรมปัจจุบัน โดยนักปราชญ์ และยอมรับให้นักปราชญ์เสนอสัจธรรมที่ดีกว่าหรือเพิ่มขึ้น

โดยนัยนี้นักปราชญ์และมหาวิทยาลัยจึงเป็นทั้งผู้ถ่ายทอดสัจธรรมปัจจุบันให้สังคม ส่งเสริมความรู้ และแสวงหาสัจธรรมใหม่ โดยวิพากษ์สัจธรรมเดิมอันเป็นการนำสังคมอีกด้วย นัก ปราชญ์และมหาวิทยาลัยจึงถูกคาดหวังให้มีบทบาทที่เป็นทั้งส่อง มโนธรรม และปากของสังคม

ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยมิได้หมายความว่า เป็นอิสระโดยปราศจากการควบคุมดูแล หรือขาดลอยไปจากหน่วยงานอื่นหรืออิสระที่ไม่ต้องทำอะไร แต่เป็นอิสระที่ต้องกำกับด้วยความรับผิดชอบ (Responsibility) ต่อสังคม ดังนั้น การตรวจสอบความสำเร็จของภารกิจจึงเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำเพื่อความรับผิดชอบต่ออิสระในการประกอบภารกิจนั้นมีอยู่คู่กันตลอดเวลา ซึ่งอิสระในที่นี้ มิใช่จุดมุ่งหมายสุดท้ายในตัวเอง แต่เป็นเพียงวิธีการ (Means) ให้ภาระในการแสวงหาและเผยแพร่สังคมนับประผลเท่านั้น อิสระในฐานะวิธีการมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ

1. อิสระมีขึ้นเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency) ในการปฏิบัติภารกิจของนักปราชญ์และมหาวิทยาลัย กล่าวคือ เป็นอิสระเพื่อคิดค้นและเสนอสังคมนับที่ดีกว่าหรือเพิ่มเติม ไม่ใช่อิสระเพื่อการไม่คิด หรือไม่เสนอสังคมนับ ดังนั้น ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการคิดค้นนี้จึงเป็นเครื่องมือตรวจสอบการทำงานของนักปราชญ์และมหาวิทยาลัยที่สำคัญ

2. อิสระต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อความหลากหลาย (Diversity) เพื่อให้ นักปราชญ์ได้คิดค้นและเสนอสังคมนับให้สังคมเลือกได้หลายๆ ทาง

3. อิสระต้องมีจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดทั้งความต่อเนื่อง (Continuity) และความอ่อนตัวเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพ (Flexibility) กล่าวคือ อิสระนี้จึงต้องไม่ยึดติดกับสิ่งเก่าๆ และยอมรับสิ่งใหม่ที่เพิ่มขึ้นหรือดีกว่าได้

เมื่อมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันที่ต้องเกื้อกูลนักปราชญ์หรืออาจารย์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องมีอิสระอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1) อิสระในการจัดโครงสร้างของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจะต้องมีอิสระในการจัดองค์กรและกระบวนการภายในมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกื้อกูลต่อภารกิจของมหาวิทยาลัยให้มากที่สุด และให้การคิดค้น การแสวงหาสังคมนับเป็นไปด้วยดี โดยมีการจัดโครงสร้างที่อิสระจากรัฐ มีสภามหาวิทยาลัยเป็นผู้ดูแลกิจการภายในมหาวิทยาลัย

2) อิสระในการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัย กล่าวคือ การบริหารงานวิชาการจะต้องเกื้อกูลต่อกระบวนการแสวงหาความรู้และสร้างความคิดโดยอิสระ รวมทั้งกระบวนการสั่งสมและเผยแพร่สังคมนับความรู้ด้วย

3) อิสระในการบริหารงานบุคคล บุคลากรในมหาวิทยาลัยจะต้องมีอิสระในฐานะเป็นนักวิชาการ มีอิสระในการคิดค้น แสวงหาและเผยแพร่สังคมนับ โดยไม่ต้องเกรงว่าสิ่งที่คิดค้นและเผยแพร่จะถูกใจใครหรือไม่ ฉะนั้น มหาวิทยาลัยจะต้องมีการควบคุม ดูแล ยกย่อง ให้คุณและโทษแก่บุคลากรของตนกันเองในลักษณะของการปกครองตนเอง

4) อิสระในการบริหารงานการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยจะต้องมีอิสระในการดำเนินการเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สิน รวมตลอดทั้งการหาและการใช้เงินและทรัพย์สินนั้น เพราะถ้าหากมหาวิทยาลัยไม่มีอิสระในด้านนี้แล้ว อิสระในการบริหารงานวิชาการคงจะเกิดขึ้นยาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยต้องพึ่งพาเรื่องเงินทองจากภายนอก ฉะนั้น ในการคิดค้นและถ่ายทอดความรู้ก็จะต้องคำนึงถึงหรือคอยสนองตอบผู้ให้เงินเพราะความเกรงใจและเกรงกลัวว่าจะไม่สนับสนุนต่อไป ดังนั้น เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีอิสระอย่างแท้จริง จึงให้มหาวิทยาลัยจัดการเรื่องเงินและทรัพย์สินตนเอง

แนวความคิดในเรื่องความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยนั้น จะแสดงให้เห็นปรากฏขึ้นในความเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อมหาวิทยาลัยได้รับหลักประกันพื้นฐานจากรัฐใน 4 ประการ³ ด้วยกันซึ่งจะได้กล่าวถึงและวิเคราะห์ว่า พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ทำให้เห็นว่าอุดมศึกษามีความเป็นอิสระอย่างไร

1) **ความเป็นอิสระในการจัดองค์กร** หมายความว่า มหาวิทยาลัยจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์และขอบเขตอำนาจหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเอง สามารถกำหนดรูปแบบขององค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ตลอดทั้งมีอำนาจจัดตั้งและกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ เหล่านี้ได้เอง

ความเป็นอิสระในการจัดองค์กรนี้ พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นนิติบุคคล สามารถพัฒนาระบบ

ความเป็นอิสระในการบริหารงาน พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์นี้ไว้ในมาตรา 36 กล่าวคือ ให้มีความเป็นอิสระเช่นเดียวกันกับความเป็นอิสระในการจัดองค์กรบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ (มาตรา 36 พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

2) **ความเป็นอิสระในการบริหารงาน** หมายถึงสถานศึกษาสามารถบริหารงานได้ด้วยตนเอง ในรูปของคณะกรรมการซึ่งมาจากประชาคมของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งมีลักษณะการ

³ André de Laubadere. "La loi d'orientation de l'enseignement Supérieur et l'autonomie des universités" A.J.D.A janvier 1969, pp. 3 – 13. อ้างใน สุรพล นิติไกรพจน์. "มหาวิทยาลัยไทยในรูปองค์การมหาชนอิสระ : กรณีตัวอย่างของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี" กรุงเทพฯ : สำนักกฤษฎีกา, 2535, หน้า 432 – 435.

บริหารงานในรูปการตัดสินใจร่วมกัน โดยไม่อยู่ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาของผู้มีอำนาจควบคุมสถานศึกษา

3) ความเป็นอิสระด้านการเงิน ถือเป็นหัวใจสำคัญของการประกันความเป็นอิสระของการกระจายอำนาจทุกรูปแบบ ความเป็นอิสระทางการเงิน หมายความว่า หลักประกันในการที่จะต้องได้รับความสนับสนุนในทางการเงินจากรัฐ และการกำหนดเงื่อนไขในการใช้จ่ายเงินเหล่านั้นด้วยความคล่องตัว

ความเป็นอิสระทางการเงินนี้ พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาครั้งนี้ จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน (มาตรา 60 (5) พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) จะเห็นได้ว่า พรบ. การศึกษาได้วางหลักเกณฑ์ความเป็นอิสระทางการเงินสอดคล้องกับอุดมศึกษาที่เป็นอิสระ

4) ความเป็นอิสระในทางวิชาการ หมายถึงการมีอำนาจอย่างเต็มที่ในการกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรการเรียนการสอน และสามารถอนุมัติปริญญาให้แก่บุคคลที่ตนเห็นสมควรตลอดจนการกำหนดเนื้อหาและขอบเขตการค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ เป็นต้น

ความเป็นอิสระในข้อนี้ พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา 36 ว่า ให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญามีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้วางหลักเกณฑ์ให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีความเป็นอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพในทางวิชาการ สอดคล้องกับหลักสากลที่ห้ามมหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระ

1.2 สถานะของสถาบันราชภัฏและการปรับตัวตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542⁴

สำหรับในกรณีของสถาบันราชภัฏ เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกอบกับสถานะและโครงสร้างการบริหารงาน

⁴ กลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. "รายงานการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542" ใน กรอบภารกิจของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา. หน้า 16.

ในปัจจุบันของสถาบันราชภัฏ และโครงสร้างหลักของหน่วยงานทางการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติแล้ว จะเห็นว่า สถาบันราชภัฏอาจกำหนดสถานะและปรับแนวทางการบริหารงานในลักษณะที่เป็นนิติบุคคลได้ 3 แนวทาง ดังนี้

1) ให้สถาบันราชภัฏยังคงรวมกันอยู่เช่นเดิม โดยมีสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งในลักษณะเช่นนี้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งไม่มีความจำเป็นต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากสภาสถาบันราชภัฏ เนื่องจากกฎหมายจัดตั้งสถาบันได้กำหนดให้สถาบันจะต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาจากส่วนกลาง คือกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลอีกนิติบุคคลหนึ่งต่างหากอยู่แล้ว แต่เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงต้องปรับเปลี่ยนสถานะความเป็นนิติบุคคลของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏจากเดิมที่เคยเป็น "กรม" ให้เป็นสถานศึกษาของรัฐที่มีฐานะเป็น "นิติบุคคลในระบบราชการ" เช่นเดียวกับความเป็นนิติบุคคลของจังหวัดในราชการบริหารส่วนภูมิภาคในปัจจุบัน ซึ่งแม้จะเป็นนิติบุคคลอยู่แต่ยังคงอยู่ภายใต้สายการการบังคับบัญชาของกระทรวงมหาดไทย ดังนั้น สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏในฐานะสถาบันอุดมศึกษา จึงต้องปรับบทบาทของตนให้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาเช่นเดียวกับสถาบันการศึกษาทั่วไป แทนบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้นตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยจะต้องปรับเป็นสถานศึกษาที่เป็น "นิติบุคคลในระบบราชการที่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา" ที่มีสถาบันราชภัฏต่าง ๆ มีฐานะเป็นวิทยาเขตของสถาบันราชภัฏกลางนี้

2) ให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคลภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษา กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากสถานะทางกฎหมาย โครงสร้างการบริหารงานของสถาบันราชภัฏในปัจจุบันแล้วจะพบว่า แม้สถาบันราชภัฏจะไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แต่ในส่วนการบริหารและจัดการศึกษานั้น กฎหมายได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสภาประจำสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งให้ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเป็นการภายในของตนเองอยู่แล้ว จึงส่งผลให้ลักษณะการบริหารงานของสถาบันราชภัฏในปัจจุบันค่อนข้างเป็นอิสระเช่นเดียวกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ของรัฐ ดังนั้น หากกำหนดรับรองให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมีสถานะเป็นนิติบุคคลโดยแยกออกจากส่วนราชการของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ จะทำให้สถาบันราชภัฏมีสถานะเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ของรัฐที่เป็นมหาวิทยาลัยในความรับผิดชอบดูแลของคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ ทั้งนี้ โดยจะต้องมีการ

ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานและความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏกับสถาบันราชภัฏให้สอดคล้องกันกับสภาพของสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

3) ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ เนื่องจากในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับปริญญา มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานในกำกับของรัฐก็ได้ ดังนั้น หากสถาบันราชภัฏใดมีความพร้อมและเหมาะสมที่จะออกนอกระบบราชการในลักษณะของ “นิติบุคคลในกำกับ” ก็สามารถกระทำได้เช่นเดียวกับกรณีการแยกเป็น “นิติบุคคลในสายการบังคับบัญชาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา” โดยดำเนินการยกร่างกฎหมายจัดตั้งสถาบันของตนเองโดยกำหนดให้มีฐานะเป็นองค์การมหาชน กล่าวคือ เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลอิสระแยกออกไปจากส่วนราชการของรัฐ และยังส่งผลให้สถาบันที่แยกออกไปเป็นองค์การมหาชนนั้น สามารถได้รับเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นเงินก้อนในลักษณะที่แตกต่างไปจากงบประมาณของส่วนราชการโดยทั่วไป

ซึ่งทั้ง 3 แนวทางดังกล่าวนี้ หากสถาบันราชภัฏเลือกแนวทางดำเนินการแนวทางใดแนวทางหนึ่ง ย่อมส่งผลให้การปรับเปลี่ยนสถานะของสถาบันราชภัฏซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีลักษณะและสภาพความสัมพันธ์กับหน่วยงานกลางที่แตกต่างกันคือ

ในกรณีที่สถาบันราชภัฏยังคงรวมกันอยู่เช่นเดิม โดยมีสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลเป็นสถานศึกษากลางภายใต้ความดูแลและรับผิดชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ลักษณะเช่นนี้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งไม่มีความจำเป็นต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากสภาสถาบันราชภัฏ เนื่องจากกฎหมายจัดตั้งสถาบันได้กำหนดให้สถาบันจะต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาจากส่วนกลางคือกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลหนึ่งต่างหากอยู่แล้ว ซึ่งหากสถาบันราชภัฏเลือกใช้แนวทางนี้ จะมีเพียงการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ซึ่งจะกำหนดแปลงสถานะจาก “กรม” เป็น “สถานศึกษา” เท่านั้น ดังนั้น แนวทางที่เหมาะสมกับสถาบันราชภัฏในการปรับเปลี่ยนสถานะให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สอนในระดับปริญญาและมีฐานะเป็นนิติบุคคลก็คือแนวทางที่สอง คือ การตรากฎหมายกลางกำหนดให้สถาบันราชภัฏซึ่งจัดการศึกษาในระดับปริญญา มีฐานะเป็นนิติบุคคลในลักษณะของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งอยู่ในสายการบังคับบัญชาเป็นแห่ง ๆ ไปได้ โดยกำหนดให้สถาบันราชภัฏในปัจจุบันสามารถที่จะมีสถานภาพเป็นนิติบุคคลเอกเทศได้

โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติกลางดังกล่าว โดยไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งเป็นเอกเทศ โดยในกฎหมายดังกล่าวต้องมีการกำหนดหลักการและสาระสำคัญที่รัฐจะวางหลักประกันขั้นพื้นฐานให้กับสถาบันอย่างกว้าง ๆ เป็นต้นว่า การกำหนดสถานภาพให้เป็นนิติบุคคล การดำเนินการอย่างอิสระภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบันของแต่ละแห่ง ทั้งนี้ โดยอาจเปิดโอกาสให้สถาบันราชภัฏสามารถกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งได้โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ภายในของตนเอง ซึ่งวิธีการนี้สามารถกระทำได้ง่ายกว่าการแก้ไขหรือตราพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันขึ้นใหม่เป็นรายแห่งและแก้ไขกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตามแนวทางแรก เนื่องจากการแก้ไขกฎหมายที่ใช้ร่วมกับหน่วยราชการอื่น ๆ อาจมีผลกระทบกับส่วนราชการอื่นด้วย และส่งผลให้การแก้ไขนั้นยุ่งยาก ลำช้า และอาจแก้ไขไม่สำเร็จทันเวลา

หากสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคลภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยแยกออกจากการเป็นส่วนราชการของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเดิม ก็จะทำให้สถาบันราชภัฏมีสถานะเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ของรัฐที่เป็นมหาวิทยาลัยในความดูแลของคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานระหว่างสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเสียใหม่ให้สอดคล้องกับสถานภาพของสถาบันราชภัฏที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้ ในแง่ของการดำเนินการ สามารถดำเนินการเพียงการแก้ไขพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 โดยกำหนดยกเลิกความเป็นนิติบุคคลของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏและกำหนดให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล ก็จะส่งผลให้สถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในลักษณะของ "นิติบุคคลในสายการบังคับบัญชาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา" โดยทุกแห่งล้วนอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวแล้วร่วมกัน โดยไม่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติเฉพาะสำหรับสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งขึ้นอีก เนื่องจากสถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่งนั้น ได้รับการจัดตั้งขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกันคือ "เพื่อเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัยให้บริการแก่สังคม ปรับปรุง และถ่ายทอดเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู" (มาตรา 7 พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538) นอกจากนี้ยังมีโครงสร้างและการบริหารงานภายในสถาบันคล้ายคลึงกันอยู่แล้วในเบื้องต้นด้วย

สำหรับในกรณีที่สถาบันราชภัฏเป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในกำกับของรัฐนั้น เนื่องจากสถาบันราชภัฏเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาซึ่งมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้เป็นนิติบุคคล ดังนั้น หากสถาบันราชภัฏได้มีการเตรียมพร้อมและความเหมาะสมที่จะออกนอกระบบราชการในลักษณะของ “สถาบันอุดมศึกษาในกำกับ” ก็สามารถกระทำได้เช่นเดียวกับกรณีการแยกเป็น “นิติบุคคลในสายการบังคับบัญชาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา” โดยดำเนินการยกร่างกฎหมายจัดตั้งสถาบันของตนเอง โดยกำหนดให้มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับซึ่งเป็นองค์การมหาชนและมีฐานะเป็นนิติบุคคลอิสระแยกออกไปจากส่วนราชการอื่นของรัฐ โดยหากสถาบันราชภัฏใดเลือกแนวทางนี้ ก็สามารถนำเสนอกฎหมายจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของตนเองเป็นกรณีเฉพาะเป็นแห่ง ๆ ไปตามความต้องการและเหตุผลความจำเป็นของแต่ละสถาบัน

อย่างไรก็ตามแนวทางที่ได้วิเคราะห์มานี้ได้พบอุปสรรคที่ค่อนข้างแน่ชัดว่า ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏได้กำหนดให้ใช้แนวทางที่ 2 คือ ให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคล ในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยตราเป็นกฎหมายกลางฉบับเดียวใช้บังคับกับมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งหมด ซึ่งในการตรากฎหมายลักษณะนี้ อาจทำให้เกิดปัญหาตามมา คือ เนื่องจากมีกฎหมายกลางฉบับเดียวแล้วใช้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งอาจทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีบุคลากรจำนวนน้อย เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดตั้งขึ้นใหม่ฯ มีปัญหาในการบริหารตามกฎหมายกลางนี้ และถ้ามีแห่งใดแห่งหนึ่งต้องการแก้ไขกฎหมายก็จะทำการแก้ไขยาก เพราะไปกระทบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งอื่นๆ ด้วย

2. ข้อเสนอที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.

โดยเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สอนในระดับปริญญา ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา 36 จึงกำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา 21 ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาดังกล่าวสามารถดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

สำหรับกรณีของสถาบันราชภัฏ การยกร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏได้มีการดำเนินการมาก่อนหน้าแล้ว โดยสำนักงานปฏิรูปการศึกษา แต่สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏได้

วิเคราะห์สาระในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วพบว่า มีลักษณะเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งเหมือนมหาวิทยาลัยทั่วไป ซึ่งยังไม่เอื้อต่อความจำเป็นของการอุดมศึกษาที่ต้องมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศดังที่กล่าวมา ทั้งยังไม่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏจึงได้ดำเนินงานยกร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... โดยมีการดำเนินงานทั้งกระบวนการ มาจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2545 ดังนี้

1. สำนักงานแต่งตั้ง คณะทำงานจัดทำปรัชญาและกรอบพันธกิจเพื่อเตรียมการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... ตามคำสั่งสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ 185/2544 สั่ง ณ วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2544

2. คณะทำงานกำหนดกรอบความคิดเกี่ยวกับปรัชญา และพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏแล้วนำกรอบความคิดดังกล่าวไปปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... (ฉบับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา)

3. คณะทำงานเสนอแนวทางการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... ต่อที่ประชุมประกอบด้วยอธิการบดี ตัวแทนคณาจารย์ในคณะกรรมการสภาสถาบัน ตัวแทนคณาจารย์ทั่วไป ในการประชุมขอรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับปรัชญา กรอบพันธกิจ เพื่อเตรียมการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ วันที่ 4 กรกฎาคม 2544 ณ สถาบันราชภัฏพระนคร ต่อจากนั้นคณะทำงานได้นำข้อเสนอแนะที่ได้จากประชุมไปปรับปรุงร่างแนวทางดังกล่าว แล้วจัดทำข้อเปรียบเทียบระหว่างร่างพระราชบัญญัติสามฉบับคือ ร่างพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ฉบับที่ 2 พ.ศ. ... (ซึ่งมีการดำเนินการมาก่อนแล้ว) ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... (ฉบับของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา) และร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... (ฉบับที่ปรับปรุงโดยคณะทำงาน) เสนอเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมอธิการบดีสถาบันราชภัฏ ระหว่างวันที่ 13 - 14 กรกฎาคม 2544 ณ โรงแรมโกลเดนส์แลนด์ ชะอำ จ.เพชรบุรี

4. คณะทำงานดำเนินการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... ในวันที่ 19 กรกฎาคม 2544 ณ สถาบันราชภัฏพระนคร

5. จัดประชุมขอรับฟังความคิดเห็นจากที่ประชุมร่วม คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ คณะกรรมการสภาวิชาการ อธิการบดีสถาบันราชภัฏ ในวันที่ 5 กันยายน 2544 ณ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

6. นำร่างที่ได้ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะในวันที่ 5 กันยายน 2544 เข้าสู่ที่ประชุมพิจารณากฎหมายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีนายสุวิทย์ คุณกิตติ ประธาน

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี (ตำแหน่งในขณะนั้น) เป็นประธานในวันที่ 10 กันยายน 2544 และที่ประชุมมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบางประการ

7. คณะทำงานปรับปรุงร่างตามข้อเสนอแนะจากที่ประชุม แล้วนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมพิจารณากฎหมายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 12 กันยายน 2544

8. ปรับปรุงร่างจากข้อเสนอแนะจากที่ประชุม ในวันที่ 12 กันยายน 2544 แล้วเสนอกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามเสนอและลงนามในหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ 1502.2/11311 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2544

9. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... ให้สถาบันราชภัฏทุกแห่ง เพื่อจัดทำสำเนาเพิ่มเติมและใช้ในการส่งเสริม เผยแพร่ สร้างความเข้าใจในหมู่ประชาคมราชภัฏทั้งผู้บริหาร ข้าราชการ ลูกจ้าง นักศึกษา รวมทั้งบุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ตามหนังสือสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ที่ ศธ 1502.2/ว 14146 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2544 พร้อมทั้งได้ดำเนินการนำสาระของร่างพระราชบัญญัติฯ เผยแพร่ใน website ของราชภัฏด้วย

10. คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 นำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... บรรจุเป็นวาระการพิจารณาในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2544 และมีมติให้ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นเจ้าของเรื่องรับไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่เป็นข้ออภิปรายในที่ประชุมคือ สำนักงานปฏิรูปการศึกษาให้ความเห็นว่า หมวด 3 ที่เกี่ยวกับสภาเครือข่ายอาจไปปิดกั้นอิสระของมหาวิทยาลัย และทบวงมหาวิทยาลัยเห็นว่าควรให้สถาบันราชภัฏเป็นนิติบุคคลได้ แต่ควรเป็นสถาบันเช่นเดิมไปก่อน เมื่อพร้อมแล้วจึงจะเป็นมหาวิทยาลัย และสำนักงานประมาณเสนอว่าการเป็นมหาวิทยาลัยพร้อมกันทั้ง 41 แห่ง อาจมีผลกระทบต่องบประมาณของแผ่นดิน การปรับเปลี่ยนสถานภาพตามความพร้อมของแต่ละแห่งน่าจะลดผลกระทบลงได้บ้าง

11. ทบวงมหาวิทยาลัยนัด 4 หน่วยงานคือ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประชุมในวันที่ 11 ธันวาคม 2544 หลังจากการประชุมทบวงมหาวิทยาลัยสรุปว่า สถาบันราชภัฏสามารถเป็นมหาวิทยาลัยได้ เพราะการดำเนินงานสอดคล้องกับค่านิยมของการเป็นมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว

12. คณะทำงานพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คณะที่ 3 (นายรองพล เจริญพันธุ์ รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน) ได้

ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ...เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2544 ณ สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยพิจารณาตามประเด็นจากมติที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 ซึ่งได้ประชุมเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2544 ที่ประชุมคณะทำงาน คณะที่ 3 พิจารณาแล้วเห็นว่าในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหมวด 3 ซึ่งเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลังนั้นสมควรสนับสนุนเพราะสอดคล้องกับแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และยังพิจารณาเห็นว่าสภาพบังคับของแต่ละคณะ มิใช่มีสภาเดียวที่มีผู้แทนมาจากหลายคณะ ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการเป็นมหาวิทยาลัยนั้นที่ประชุมได้สอบถามผู้แทนจากทบวงมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมประชุม และผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัยแจ้งว่าควรให้การสนับสนุนเช่นกัน เพราะราชภัฏได้ดำเนินการในลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว ที่ประชุมจึงมีมติให้ผ่านร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... เข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมของคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้

13. คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... ในวันที่ 22 ธันวาคม 2544 โดยที่ประชุมได้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในประเด็นความพร้อมต่อการเป็นมหาวิทยาลัย และประเด็นของการมีผลกระทบต่อรัฐที่ต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มหากสถาบันราชภัฏปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัย

14. วันที่ 2 และ 9 มกราคม 2545 ที่ประชุมคณะทำงานพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คณะที่ 3 (นายรองพล เจริญพันธุ์ รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน) ได้นำข้ออภิปรายจากคณะอนุกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา (นายรองพล อติเรกสาร เป็นประธาน) มาพิจารณาทบทวน และได้มีมติแก้ไขร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... อีกครั้งหนึ่ง ประเด็นสำคัญคือ ได้เปลี่ยนแปลงความในบทเฉพาะกาลให้สถาบันราชภัฏตามบัญชีแนบท้ายหนึ่ง (36แห่ง) เป็นมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏตามบัญชีแนบท้ายสอง (5 แห่ง) เป็นวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยด้วยเหตุผลคือ คณะทำงานได้พิจารณาเห็นว่าสถาบันเหล่านี้ยังไม่มีความพร้อม และจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากในการพัฒนา และคณะทำงานมีความห่วงใยเกี่ยวกับเรื่องระยะเวลาในการพัฒนาซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร ขณะนี้จึงเห็นควรให้เป็นวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยใกล้เคียงไปก่อนตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต่อเมื่อสถาบันเหล่านี้มีความพร้อมเมื่อใดก็สามารถจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยได้ตามมาตรา 6 วรรคสาม

15. คณะกรรมการกัลนกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... ตามความเห็นของคณะทำงานพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คณะที่ 3 อีกครั้งหนึ่งในวันที่ 23 มกราคม 2545 และมีมติให้สถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่งเป็นนิติบุคคล และเป็นมหาวิทยาลัย และจะเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... พร้อมทั้งมติดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

16. คณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2545 ได้ให้ความเห็นชอบตามที่คณะกรรมการกัลนกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 และส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบแล้ว

2.1 การวางเกณฑ์ที่รับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

สำหรับการวางเกณฑ์ของร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่รับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น พอสรุปได้ในประเด็นดังต่อไปนี้

1) การกระจายอำนาจ

ในเรื่องการกระจายอำนาจนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษามีการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาระดับปริญญา นั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญา มีสถานะเป็นนิติบุคคล ดังได้บัญญัติไว้ในมาตรา 36 ดังนี้

“มาตรา 36 ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทาง ตามมาตรา 21

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ “

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้วจะพบว่า การที่บทบัญญัติมาตรา 36 ได้กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับปริญญา มีสถานะเป็น “นิติบุคคล” นั้นเป็นไปภายใต้เจตนารมณ์เพื่อที่จะกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับปริญญา และเพื่อเป็นหลักประกันในการกระจายอำนาจดังกล่าว กฎหมายจึงได้กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับปริญญา มีสถานะเป็นนิติบุคคล แต่เนื่องจากสถานศึกษานั้นจะต้องมีการอนุมัติการให้ปริญญา

ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบนิติปรัชญาในรูปแบบของสภาสถานศึกษา และจะต้องมีกฎหมายบัญญัติรับรองศักดิ์และสิทธิของปฏิญญานั้น ดังนั้น จึงต้องมีกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติรองรับสถานะและหลักเกณฑ์ดังกล่าว ทั้งนี้ โดยอยู่ภายใต้หลักการที่ว่า สถานศึกษานั้นจะต้องสามารถดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษาได้โดย "อิสระ" สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการเป็นของตนเอง มีความคล่องตัวและมีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การบริหารและการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา

ตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลในสายการบังคับบัญชาของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และให้มีฐานะเป็นส่วนราชการตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 เพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณ ตลอดจนการบริการและดำเนินการอันใดที่เกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดิน (มาตรา 4 ตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ) ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏได้รับการกระจายอำนาจมากขึ้น

2) การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (มาตรา 9 (5) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) ซึ่งตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็คือ นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยอาจมีรายได้จากเงินผลประโยชน์ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่มหาวิทยาลัย รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุซึ่งมหาวิทยาลัยปกครอง ดูแลหรือใช้ประโยชน์ รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุซึ่งมหาวิทยาลัยปกครอง ดูแล หรือใช้ประโยชน์ เงินอุดหนุนจากราชการส่วนท้องถิ่น หรือเงินอุดหนุนอื่นที่มหาวิทยาลัยได้รับเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัย รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการลงทุนและจากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย รายได้หรือผลประโยชน์อื่น รวมทั้งให้มหาวิทยาลัยมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็นราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น (มาตรา 12 ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ)

นอกจากนั้น บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่มหาวิทยาลัยได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อ หรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของมหาวิทยาลัยตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยใช้

บังคับ ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุและให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย (มาตรา 13 ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ)

3) การมีส่วนร่วมของบุคคลหรือองค์กรภายนอก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น (มาตรา 9 (6) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

ในประเด็นนี้ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยมีภาระหน้าที่ประสานความร่วมมือและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน และองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (มาตรา 8 (5) ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ) และกำหนดให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมาจากผู้ที่เชี่ยวชาญทางวิชาการการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการศาสนา และศิลปวัฒนธรรมในเขตจังหวัดหรือเขตบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง (มาตรา 15 (5) ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ) นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสภามหาวิทยาลัยที่มาจากผู้เชี่ยวชาญวิชาการการปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการศาสนา และศิลปวัฒนธรรมในเขตจังหวัด หรือเขตบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยการสรรหาของมหาวิทยาลัย (มาตรา 49 ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ)

2.2 การจัดระบบอุดมศึกษาของสถาบันราชภัฏตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.....

ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้แล้ว จะต้องมีการปรับโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันใหม่ เพื่อให้เป็นไปตามโครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษาตามกฎหมาย โดยในโครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติขึ้นภายใต้เจตนารมณ์เพื่อที่จะให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ ได้กำหนดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่ในการบริหารและจัดการศึกษาในแต่ละด้านเป็นการเฉพาะ ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังมีสำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่ง

เป็นหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ด้านธุรการหรืองานอื่นที่มีได้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ และงานที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ในส่วนของสถาบันราชภัฏนั้น การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของสถาบัน ราชภัฏ ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงได้กำหนดให้สถาบันราชภัฏปรับเปลี่ยนการ จัดระบบให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

1) การจัดระบบโครงสร้างการบริหารอุดมศึกษาส่วนกลางใหม่

ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นภายหลังการปรับโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ คือการจัดระบบโครงสร้างการบริหารอุดมศึกษาส่วนกลางใหม่จากเดิมที่เป็นหน้าที่ของทบวง มหาวิทยาลัยมาสู่การบริหารจัดการอุดมศึกษาภายใต้ "องค์คณะบุคคล" คือ คณะกรรมการ การอุดมศึกษา โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ คณะกรรมการ

ในส่วนของสถาบันราชภัฏนั้น ตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการตามกฎหมาย ว่าด้วย วิธีการงบประมาณ ในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา (มาตรา 4 ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ)

2) การยกฐานะของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและ การมีสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ภายใต้ระบบมาตรฐานเดียวกัน

ภายใต้โครงสร้างกระทรวงใหม่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีการยกระดับของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเฉพาะที่ยังอยู่ในระบบราชการให้มีมาตรฐานที่เท่า เทียมกันในเชิงของการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในด้าน นโยบายการอุดมศึกษา โดยกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีสถานะเป็นนิติบุคคลเอกเทศ และมีระบบการบริหารงานที่เป็นอิสระภายใต้มาตรฐานเดียวกัน

สำหรับสถาบันราชภัฏตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น ได้กำหนดให้ มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคลในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้มีระบบ การบริหารงานที่เป็นอิสระภายใต้มาตรฐานเดียวกัน

3) การปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานบุคคลของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

เนื่องจากสถานศึกษาอุดมศึกษาของรัฐที่จัดการสอนในระดับปริญญาในปัจจุบัน อยู่ภายใต้สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยข้าราชการในสถาบันอุดมศึกษาจะอยู่ภายใต้ระบบ บริหารงานบุคคลภายในของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย หรือที่เรียกโดยย่อ ว่า "ก.ม."

ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแห่งชาติได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย หลอมรวมเข้ามาอยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการนั้น จึงส่งผลให้จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างของทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยอยู่เดิม และสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการซึ่งจะต้องปรับให้สอดคล้องกับ โครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาเหล่านี้ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ซึ่งการปรับเปลี่ยนโครงสร้างดังกล่าวนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารงานบุคคลในสถาบันอุดมศึกษาด้วยเช่นกัน ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการให้มีความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการการศึกษา จึงได้มีการปรับระบบโครงสร้างการบริหารงานบุคคลของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเสียใหม่ ซึ่งจะมีประเด็นที่สำคัญคือ การกำหนดให้การบริหารงานบุคคลของสถาบันอุดมศึกษาสิ้นสุด ณ สถาบัน กล่าวคือ ภายหลังจากปรับโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษาแล้ว มาตรา 36 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้ไปสู่ความเป็นอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับของสภาสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ และเพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคล

กรณีของสถาบันราชภัฏ ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งมีการบริหารงานบุคคลสิ้นสุด ณ สถาบันด้วย

3. ข้อวิจารณ์เนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ เปรียบเทียบกับหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ข้อวิจารณ์เนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น จะขอเสนอหลักการที่สำคัญที่มีอยู่ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษา และจะแยกเป็นข้อ ๆ ตามหลักเกณฑ์พื้นฐานของความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยดังนี้

3.1 ความเป็นอิสระในการจัดองค์กร

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล สามารถดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว (มาตรา 36) จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต้องการให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญามีความเป็นอิสระในการจัดองค์กรอย่างชัดเจน เมื่อเป็นดังนี้ ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏจำเป็นต้องบัญญัติให้เข้ากับหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

จากการพิจารณาบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ จะเห็นได้ชัดเจนว่าในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งคำว่า "นิติบุคคล" นั้น หมายความว่า กลุ่มบุคคล องค์กรหรือทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เป็นกองทุนเพื่อดำเนินกิจการอันใดอันหนึ่ง ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่งมิใช่บุคคลธรรมดา และให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพจะพึงมีพึงได้เฉพาะแต่บุคคลธรรมดาเท่านั้น ดังนั้น "นิติบุคคล" เมื่อได้จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายใดแล้ว จึงเท่ากับว่ากฎหมายได้รับรองสถานะของนิติบุคคลเป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่งต่างหากจากบุคคลธรรมดา มีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ตามบทบัญญัติทั้งปวงแห่งกฎหมายภายในขอบวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง

ในการจัดองค์กรนั้น ตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏจะเห็นได้ว่ามีความเป็นอิสระมากขึ้น กล่าวคือ การกำหนด การจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกสำนักงานวิทยาเขต บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สถาบัน สำนัก วิทยาลัย ศูนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้ออกเป็นกฎกระทรวง ส่วนการแบ่งราชการเป็นสำนักงาน คณบดี สำนักงานผู้อำนวยการ กอง หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง ให้ทำเป็นประกาศกระทรวง และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 10 ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ) และในมาตรา 17 (5) ของร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ... ยังกำหนดให้สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่พิจารณาการจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกสำนักงานวิทยาเขต บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สถาบัน สำนัก วิทยาลัย ศูนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ รวมทั้งการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การจัดองค์กรของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความเป็นอิสระมากกว่าเดิม เนื่องจากได้รับการพิจารณาจากสภาของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเอง ซึ่งตรงกับหลักการตามมาตรา 36 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งต้องการให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับ

ปริญญาตรีเป็นนิติบุคคล สามารถดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเองและมีคางามคล่องตัวมากขึ้น

3.2 ความเป็นอิสระในการบริหารงาน

หลักเกณฑ์ความเป็นอิสระในการบริหารงานนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวไว้ในมาตรา 36 ว่าให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นนิติบุคคล ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ และในมาตรา 9 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็ได้ให้มีการกระจายอำนาจโดยกล่าวว่า การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักมีการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาด้วย จากหลักเกณฑ์ตามมาตรา 36 และมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรี สามารถดำเนินกิจการได้โดยอิสระและได้รับการกระจายอำนาจมากขึ้น เมื่อเป็นดังนี้ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏจำเป็นต้องบัญญัติให้เข้ากับหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏได้บัญญัติบทมาตราต่างๆ เพื่อให้เข้าหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังมาตราต่อไปนี้

1) มาตรา 4 แห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้กำหนดให้ให้สถาบันราชภัฏที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้

ให้เรียกชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏตามชื่อของสถาบันราชภัฏเดิมตามบัญชีรายชื่อท้ายพระราชบัญญัตินี้

ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2) มาตรา 15 แห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้กำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งนายกสภามหาวิทยาลัย และกรรมการสภามหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ซึ่งสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

- (1) นายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง
- (2) อธิการบดี และประธานสภาคณาจารย์ และข้าราชการ
- (3) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนสี่คน ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรอง

อธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการศูนย์ และหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ

(4) กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนสี่คน ซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย และมีผู้ใช้ดำรงตำแหน่งตาม (3)

(5) กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนแปดคน ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัย โดยคำแนะนำของนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยตาม (2) (3) และ (4) ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมาจากผู้ที่เชี่ยวชาญทางวิชาการ การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการศาสนาและศิลปวัฒนธรรมในเขตจังหวัดหรือเขตบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง

ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งรองอธิการบดีคนหนึ่ง ซึ่งมีใช้กรรมการสภามหาวิทยาลัยตาม (3) หรือ (4) เป็นเลขานุการสภามหาวิทยาลัย โดยคำแนะนำของอธิการบดี

ให้สภามหาวิทยาลัยเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทนนายกสภามหาวิทยาลัยเมื่อนายกสภามหาวิทยาลัยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัย

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาซึ่งนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยตาม (3) (4) และ (5) ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

3) มาตรา 17 แห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้กำหนดให้สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย และโดยเฉพาะให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) วางนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(2) วางระเบียบ ออกข้อบังคับและประกาศของมหาวิทยาลัย และอาจมอบให้ส่วนราชการใดในมหาวิทยาลัยเป็นผู้วางระเบียบและออกข้อบังคับสำหรับส่วนราชการนั้นเป็นเรื่อง ๆ ก็ได้

(3) กำกับมาตรฐานการศึกษาและการเปิดสอนของมหาวิทยาลัย และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

(4) อนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร

(5) พิจารณาการจัดตั้ง การรวมและการยุบเลิกสำนักงานวิทยาเขต บัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย สถาบัน สำนัก วิทยาลัย ศูนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ รวมทั้งการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการดังกล่าว

(6) อนุมัติการรับสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัย หรือยกเลิกการสมทบ

(7) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่ คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

(8) พิจารณาเสนอเรื่องเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและถอดถอน อธิการบดี ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษ

(9) แต่งตั้งและถอดถอนประธานสภาวิชาการ รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ สถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก และผู้อำนวยการศูนย์ หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะ เทียบเท่าคณะ รองศาสตราจารย์พิเศษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ

(10) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย

(11) วางระเบียบและออกข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงาน การเงิน การจัดหารายได้และผลประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

(12) แต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อพิจารณา และเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ใน อำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย

(13) พิจารณาและให้ความเห็นชอบในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัย ตามที่อธิการบดีเสนอ และอาจมอบหมายให้อธิการบดีปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ในอำนาจ และหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยก็ได้

(14) ส่งเสริม สนับสนุนและแสวงหาวิธีการเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของ มหาวิทยาลัยตลอดจนการปฏิบัติการร่วมกันของมหาวิทยาลัยอื่น

(15) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของ ผู้ใดโดยเฉพาะ

4) มาตรา 21 แห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ กำหนดให้สภาวิชาการมี อำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) เสนอแนะการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงต่อ สภามหาวิทยาลัย

(2) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่สภามหาวิทยาลัย

(3) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการเปิดสอน การรวม การยกเลิกสาขาวิชาของ มหาวิทยาลัยต่อสภามหาวิทยาลัย

- (4) ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคณาจารย์ ผู้ชำนาญการ และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง
- (5) เสนอแนะนโยบายการวิจัยและส่งเสริมการวิจัย
- (6) แต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อกระทำการใดๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภาวิชาการ

5) มาตรา 24 แห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ กำหนดให้มีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและรับผิดชอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัยและจะให้มีรองอธิการบดีหรือผู้ช่วยอธิการบดี หรือจะมีทั้งรองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดี ตามจำนวนที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามที่อธิการบดีมอบหมายก็ได้

6) มาตรา 25 แห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ กำหนดให้อธิการบดีนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา 26

หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย โดยกระบวนการสรรหาต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) การมีความรู้ ความชำนาญ และคุณสมบัติเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัย
- (2) การมีส่วนร่วมและการยอมรับนับถือของบุคลากรของมหาวิทยาลัยและบุคคลในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการของมหาวิทยาลัย

สำหรับการบริหารงานนั้น ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้กำหนดให้มีสภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย และมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 17 และให้มีสภาวิชาการมีอำนาจเสนอวิธีการอันจะทำให้มหาวิทยาลัยดำเนินการตามวัตถุประสงค์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย (มาตรา 21) นอกจากนั้นให้มีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและรับผิดชอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัย (มาตรา 24) อธิการบดีนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย การแต่งตั้งคณะบุคคลในสภาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยค่อนข้างเป็นอิสระ เนื่องจากคุณสมบัติของผู้เลือกและผู้รับเลือก ตลอดจนเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และตำแหน่งอธิการบดีนั้น เงื่อนไขการเข้าสู่ตำแหน่งและการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย จะเห็นได้ว่า ตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้ความสำคัญแก่มหาวิทยาลัยในด้านของการบริหารงานค่อนข้างมาก

3.3 ความเป็นอิสระในด้านการเงิน

ในมาตรา 60 (5) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน โดยจัดสรรให้เป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาโดยจัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์กรมหาชน เงินที่ได้รับจากรัฐมีลักษณะเป็นเงินอุดหนุนที่ให้มาเป็น เงินก้อน กรณีนี้ก็ย่อมตกเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารมหาวิทยาลัย ในการที่จะวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ภายในกรอบวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องการงบประมาณ ดังที่องค์กรเจ้าหน้าที่ทางปกครองอื่น ๆ ของรัฐต้องปฏิบัติอีก

ตามหลักเกณฑ์ความเป็นอิสระในทางการเงินนี้ ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏมิได้กำหนดให้สถาบันราชภัฏมีความเป็นอิสระทางการเงิน กล่าวคือ สถาบันราชภัฏยังมีฐานะเป็นส่วนราชการ จึงต้องได้รับงบประมาณแผ่นดินตามระบบเดิม ซึ่งทำให้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเงินคงคลังและกฎหมายวิธีการงบประมาณ อันมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่เข้มงวดรัดกุมของระบบการคลังสาธารณะที่มุ่งเพียงจะตรวจสอบความสุจริตและความถูกต้องของการใช้จ่ายไป

แต่อย่างไรก็ตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏก็ได้กำหนดวิธีการได้มาซึ่งงบประมาณ แตกต่างจากพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ดังนี้

1) มาตรา 4 แห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถที่จะทำการของงบประมาณได้โดยตรง ไม่ต้องขอผ่านสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเหมือนเดิมอีกแล้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏจึงเป็นหน่วยงานที่สามารถรับงบประมาณได้โดยตรง

2) มาตรา 17 แห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ กำหนดให้สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจวางระเบียบและออกข้อบังคับต่างๆเกี่ยวกับการบริหารงาน การเงิน การจัดหารายได้และผลประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย

3.4 ความเป็นอิสระในทางวิชาการ

ในมาตรา 36 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล ให้ดำเนินกิจการได้โดยอิสระ มีเสรีภาพทางวิชาการ และในมาตรา 34 วรรคที่สามแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มีคณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จะเห็นได้ว่าตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีความเป็นอิสระค่อนข้างมาก เพราะฉะนั้นในร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงได้กำหนดหลักความเป็นอิสระในทางวิชาการ โดยกำหนดไว้ในมาตรา 17 แห่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏดังนี้

มาตรา 17 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย และโดยเฉพาะให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) วางนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(2) วางระเบียบ ออกข้อบังคับและประกาศของมหาวิทยาลัย และอาจมอบให้ส่วนราชการใดในมหาวิทยาลัยเป็นผู้วางระเบียบและออกข้อบังคับสำหรับส่วนราชการนั้นเป็นเรื่อง ๆ ก็ได้

(3) กำกับมาตรฐานการศึกษาและการเปิดสอนของมหาวิทยาลัย และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

(4) อนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร

(7) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

จะเห็นได้ว่า ตามร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่มหาวิทยาลัยในด้านของการบริหารงานค่อนข้างมาก

สรุป เปรียบเทียบ

การจัดตั้งองค์กร				
		สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง	มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
1	การจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิก สำนักงาน อธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สำนักวิจัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ตลอดจนการแบ่งส่วนราชการในส่วนราชการดังกล่าว	พิจารณาโดยคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ (ม.20(3)) ให้ทำเป็นประกาศกระทรวง	พิจารณาโดยสภา มหาวิทยาลัย ทำเป็นพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย	พิจารณาโดยสภา มหาวิทยาลัย ทำเป็นกฎกระทรวง การแบ่งส่วนราชการ ทำเป็นประกาศกระทรวง

การบริหารงาน				
		สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง	มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
1	อธิการบดี	โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ (ม.35)	โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภา มหาวิทยาลัย	โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย
2	ผู้อำนวยการสำนักงาน อธิการบดี รองผู้อำนวยการสำนักงาน อธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย รองผู้อำนวยการสำนักวิจัย หัวหน้าหรือรองหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ	คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ (ม.44)	สภามหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ	สภามหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ

การบริหารงาน (ต่อ)				
		สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง	มหาวิทยาลัยที่เป็น ส่วนราชการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3	ผู้อำนวยการสำนักงาน อธิการบดี คณบดี ผู้ อำนวยการสำนักวิจัย หัวหน้าหน่วยงานที่เรียก ชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะ เทียบเท่าคณะ	แต่งตั้งโดยคณะกรรมการ สภาสถาบันราชภัฏ (ม.42,45)	แต่งตั้งโดยสภา มหาวิทยาลัย	แต่งตั้งโดยสภา มหาวิทยาลัย
4	ศาสตราจารย์	โปรดเกล้าฯแต่งตั้งโดยคำ แนะนำของคณะกรรมการ สภาสถาบัน (ม.48)	โปรดเกล้าฯแต่งตั้งโดย คำแนะนำของสภา มหาวิทยาลัย	โปรดเกล้าฯแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของ สภามหาวิทยาลัย
5	รองศาสตราจารย์ / ผู้ ช่วยศาสตราจารย์	แต่งตั้งโดยคณะกรรมการ สภาสถาบัน	แต่งตั้งโดยสภา มหาวิทยาลัย	แต่งตั้งโดยสภา มหาวิทยาลัย
6	ศาสตราจารย์พิเศษ	โปรดเกล้าฯแต่งตั้งโดยคำ แนะนำของคณะกรรมการ สภาสถาบันฯ (ม.20 (8))	โปรดเกล้าฯแต่งตั้งโดย คำแนะนำของสภา มหาวิทยาลัย	แต่งตั้งโดยสภา มหาวิทยาลัย
7	รองศาสตราจารย์พิเศษ / ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิเศษ	แต่งตั้งโดยคณะกรรมการ สภาสถาบันราชภัฏ (ม.20 (9))	แต่งตั้งโดยสภา มหาวิทยาลัย	แต่งตั้งโดยสภา มหาวิทยาลัย
8	อาจารย์พิเศษ	แต่งตั้งโดยสถาบันราชภัฏ แต่ละแห่ง (ม.50)	แต่งตั้งโดยอธิการบดี	แต่งตั้งโดยอธิการบดี
9	การวางนโยบาย และ กำกับแผนพัฒนาของ สถาบัน	อำนาจหน้าที่ของคณะ กรรมการสภาสถาบัน (ม. 20 (1))	อำนาจหน้าที่ของสภา มหาวิทยาลัย	อำนาจหน้าที่ของ สภามหาวิทยาลัย

ด้านการเงิน				
		สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง	มหาวิทยาลัยที่เป็น ส่วนราชการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
1	งบประมาณแผ่นดินของ สถาบัน การเงินและ ทรัพย์สินของสถาบัน	พิจารณาให้ความเห็นชอบ วางระเบียบ และออกข้อ บังคับโดยคณะกรรมการ สภาสถาบันราชภัฏ (ม.20 (10))	พิจารณาให้ความเห็น ชอบ วางระเบียบ และ ออกข้อบังคับโดยสภา มหาวิทยาลัย	พิจารณาให้ความ เห็นชอบ วางระเบียบ และออกข้อบังคับ โดยสภา มหาวิทยาลัย

ด้านวิชาการ				
		สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง	มหาวิทยาลัยที่เป็น ส่วนราชการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
1	การรับสถาบันอุดม ศึกษาหรือสถาบันวิจัย อื่นเข้าสมทบในสถาบัน หรือการยกเลิกการสม ทบของสถาบันดังกล่าว	อนุมัติโดยคณะกรรมการ สภาสถาบันราชภัฏ (ม.20 (4))	อนุมัติโดยสภา มหาวิทยาลัย	อนุมัติโดยสภา มหาวิทยาลัย
2	หลักสูตรการศึกษาของ สถาบัน	พิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยคณะกรรมการสภา สถาบันฯ (ม.20(6))	พิจารณาให้ความเห็น ชอบโดยสภา มหาวิทยาลัย	พิจารณาให้ความ เห็นชอบโดยสภา มหาวิทยาลัย
3	มาตรฐานการศึกษา และการเปิดสอนของ สถาบัน และติดตาม ประเมินผลการดำเนิน งานของสถาบัน	กำกับและติดตามโดย คณะกรรมการสภาสถาบัน (ม.20(7))		สภามหาวิทยาลัย
4	เกณฑ์มาตรฐานหลัก สูตระดับอนุปริญญา และปริญญา	มีข้อบังคับคณะกรรมการ สภาสถาบันราชภัฏว่าด้วย เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับอนุปริญญา และ ปริญญาตรี พ.ศ. 2539	ประกาศทบวง มหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลัก สูตระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542	

ด้านวิชาการ (ต่อ)				
		สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง	มหาวิทยาลัยที่เป็น ส่วนราชการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
5	เกณฑ์มาตรฐานหลัก สูตระดับบัณฑิตศึกษา	มีข้อบังคับคณะกรรมการ สภาสถาบันราชภัฏว่าด้วย เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2539	ประกาศทบวง มหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลัก สูตระดับบัณฑิต ศึกษา พ.ศ. 2542	
6	การจัดการศึกษาเพื่อ ประชาชน	มีข้อบังคับคณะกรรมการ สภาสถาบันราชภัฏว่าด้วย การจัดการศึกษาเพื่อ ประชาชน พ.ศ. 2539		
7	การประเมินผลการ ศึกษาระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี	มีข้อบังคับว่าด้วยการ ประเมินผลการศึกษาระดับ อนุปริญญา และปริญญา ตรีของสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2541		

การเปรียบเทียบในเรื่องอื่น ๆ				
		สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง	มหาวิทยาลัยที่เป็น ส่วนราชการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
1	นิติบุคคล	เฉพาะสำนักงานสภา สถาบันราชภัฏเท่านั้นที่ เป็นนิติบุคคล (ม.7)	√	√
2	สภา	สภาประจำสถาบันมีใน แต่ละแห่ง (ม.27) สำนักงานสภาสถาบัน มีคณะกรรมการสภา สถาบัน (ม.17)	√ (สภามหาวิทยาลัย)	√ (สภามหาวิทยาลัย)
3	สภาวิชาการ	เฉพาะสำนักงานสภา สถาบันมีสภาวิชาการ (ม.32)	มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราชเท่านั้นที่มี	√

การเปรียบเทียบในเรื่องอื่นๆ (ต่อ)				
		สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง	มหาวิทยาลัยที่เป็น ส่วนราชการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
4	สภาอาจารย์		√ (สภาอาจารย์ มหาวิทยาลัย)	√ (สภาอาจารย์และข้าราชการ)
5	คณะกรรมการร่วมกัน จากทุกมหาวิทยาลัย			√
6	คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและประเมิน ผลงานของ มหาวิทยาลัย			√
7	คณะกรรมการประจำ คณะ วิทยาลัย		√	√
8	ภาควิชาหรือสาขาวิชา		√	
9	พระราชบัญญัติ	ฉบับกลางฉบับเดียว	แต่ละมหาวิทยาลัยมี พระราชบัญญัติของตน เอง	ฉบับกลางฉบับเดียว ใช้ร่วมกัน 41 แห่ง

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

สถาบันอุดมศึกษาของไทยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการ และสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ใช่ส่วนราชการ หรือสถาบันอุดมศึกษาในกำกับ สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีจำนวน 20 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งได้จัดตั้งขึ้นโดยมีกฎหมายพิเศษรองรับเรียกว่าพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย กฎหมายของแต่ละมหาวิทยาลัยได้กำหนดจุดมุ่งหมาย ภาระหน้าที่ การดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยไว้คล้ายคลึงกัน อันเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล การดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ได้กำหนดไว้ดังกรณี พระราชบัญญัติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถือเป็นรูปแบบของกฎหมายมหาวิทยาลัยทั่วไป ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท การส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และต้องทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ สำหรับมหาวิทยาลัยเปิดแบบตลาดวิชา เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง กฎหมายก็ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษา และ วิจัยแบบตลาดวิชาที่ผู้ศึกษามาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาระดับปริญญาตรีและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการ และ วิชาชีพชั้นสูงและทำนุบำรุงวัฒนธรรม หรือระบบมหาวิทยาลัยเปิดแบบมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชนั้น พระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาแบบไม่มีชั้นเรียนของตนเอง มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท การส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หรือในกรณี

มหาวิทยาลัยในภูมิภาค เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กฎหมายก็ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัยส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงและถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จะบัญญัติกฎหมายคล้ายคลึงกัน โดยกำหนดให้มหาวิทยาลัยมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีสภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย การวางระเบียบและออกข้อบังคับต่างๆของมหาวิทยาลัย การพิจารณาจัดตั้งองค์กรของมหาวิทยาลัย การพิจารณาหลักสูตร การอนุมัติปริญญา การแต่งตั้งผู้บริหาร ล้วนเป็นอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยทั้งสิ้น นอกจากนี้ การบริหารงานในแต่ละมหาวิทยาลัย จะมีอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย และให้ถือว่าอธิการบดี เป็นอธิบดีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และกฎหมายอื่น

ส่วนสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ใช่ส่วนราชการ หรือสถาบันอุดมศึกษาในกำกับ หรือสถาบันอุดมศึกษาในรูปขององค์การมหาชน ปัจจุบันมีจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยในรูปแบบนี้มีความเป็นอิสระมากที่สุด เพราะไม่ใช่ส่วนราชการ จึงไม่ต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของราชการ เช่น การบริหารงานบุคคลไม่อยู่ภายใต้กฎคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือ กฎคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ระเบียบการเงินก็ไม่ต้องใช้ระเบียบกระทรวงการคลัง การจัดซื้อจัดจ้างไม่ต้องใช้ระเบียบของสำนักงานกฤษฎีกา สภามหาวิทยาลัยสามารถออกกฎระเบียบต่างๆได้เอง ในมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะบริหารงานโดยมีสภามหาวิทยาลัยและอธิการบดี เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงมีสิทธิและหน้าที่เหมือนกับบุคคลธรรมดา

สำหรับสถาบันราชภัฏได้ก่อกำเนิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนสถานะของวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ทำให้วิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่งเปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏ และต่อมาได้มีการจัดตั้งเพิ่มอีก 5 แห่ง ปัจจุบันนี้สถาบันราชภัฏจึงมีทั้งหมดรวม 41 แห่ง

ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ได้กำหนดให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง

ทำการวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู และให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งเป็นส่วนราชการในสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และให้สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ

จากการศึกษาพบว่า สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง ซึ่งมีทั้งหมด 41 แห่งนั้น ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 เป็นเพียงส่วนราชการที่สังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลทำให้ไม่สามารถบริหารงานต่างๆ ได้โดยอิสระ การบริหารงานของสถาบันราชภัฏจะมีสภาอยู่ 2 สภา คือ สภาใหญ่ เรียกว่า คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ เป็นสภากลาง มีอำนาจหน้าที่กว้างขวาง กฎเกณฑ์ที่ออกสามารถบังคับใช้ได้ทุกสถาบันราชภัฏ และมีสภาเล็ก ซึ่งมีทุกสถาบัน เรียกว่า สภาประจำสถาบัน อำนาจและหน้าที่น้อยกว่าสภากลาง การออกกฎเกณฑ์ต่างๆ นั้นต้องไม่ขัดกับกฎเกณฑ์ของสภากลาง และจะออกได้เท่าที่สภากลางอนุญาตเท่านั้น ทำให้ดูเหมือนเป็นสภาชั้นสภา

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏมีฐานะเทียบเท่ากรม โดยมีเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏมีฐานะเทียบเท่าอธิบดี สถาบันราชภัฏจำนวน 41 แห่ง แต่ละแห่งมีฐานะเทียบเท่ากอง เพราะฉะนั้น อธิการบดีของสถาบันราชภัฏจึงมิได้มีฐานะเทียบเท่าอธิบดี ซึ่งแตกต่างจากอธิการบดีของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่อธิการบดีมีฐานะเทียบเท่าอธิบดี ทำให้อธิการบดีของมหาวิทยาลัยกับอธิการบดีของสถาบันราชภัฏ เข้าลักษณะชื่อเหมือนกัน แต่ศักดิ์และสิทธิตามกฎหมายแตกต่างกัน และถึงแม้ว่าสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏจะมอบอำนาจบางส่วนมาให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง แต่ก็ยังไม่ได้มอบมาทั้งหมด เพราะการเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏคงยังต้องรับฟังคำสั่งต่างๆ จากสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ตามหลักการบริหารงานแบบรวมอำนาจในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาเช่นระบบราชการทั่วไป

สำหรับปัญหาความเป็นอิสระของสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งที่มีนั้น ประเด็นสำคัญที่สุดคือ สถาบันราชภัฏมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ต่อไปนี้ผู้เขียนจะขอสรุปปัญหาในด้านต่างๆ ที่เกิดจากการที่สถาบันราชภัฏมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ปัญหาความเป็นอิสระในการจัดองค์กร เนื่องจากกฎหมายกำหนดเรื่องการตั้ง การรวม และยุบเลิกสำนักงานอธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สำนักวิจัยหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ตลอดจนการแบ่งส่วนราชการในส่วนราชการดังกล่าวให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (มาตรา 11 พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538) การตั้ง การรวม การยุบเลิกองค์กรดังกล่าวข้างต้น จะต้องเสนอโดยสภาประจำสถาบัน (มาตรา 30

พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538) เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันเพื่อพิจารณา จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งองค์กรของสถาบันราชภัฏมิได้ยุติโดยสภาประจำสถาบันของตนเอง และการได้รับการพิจารณาหลายครั้ง ทำให้การจัดตั้ง การรวม การยุบเลิกเป็นไปด้วยความล่าช้า

กรณีที่กำลังมานี้แตกต่างจากมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการของรัฐ ที่กฎหมายกำหนดให้สภามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีอำนาจพิจารณาเสนอจัดตั้ง รวม และยุบเลิกบัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย แผนก สถาบัน สำนัก ศูนย์ ภาควิชา และหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือภาควิชา ทำให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีอิสระในการจัดตั้งองค์กรของตัวเองอย่างรวดเร็ว และมีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัย

1.2 ปัญหาความเป็นอิสระในการบริหารงาน สถาบันราชภัฏเมื่อมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล เพราะฉะนั้นกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บริหารจึงยังไม่เป็นอิสระ ผู้บริหารระดับสูงที่ได้รับการแต่งตั้งมิได้ยุติที่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง อธิการบดีซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงนั้น สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งไม่สามารถคัดเลือกบุคคลมาเป็นอธิการบดีได้เอง การตัดสินใจจะเลือกใครเป็นอธิการบดีเป็นเรื่องของคณะกรรมการสภาสถาบัน ซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในส่วนกลาง และรู้จักผู้สมัครเป็นอธิการบดีน้อยกว่าบุคลากรในสถาบัน ทำให้หลายแห่งไม่ได้อธิการบดีตามความต้องการของประชาคมของสถาบันราชภัฏ ทำให้กระทบขวัญและกำลังใจของผู้ร่วมปฏิบัติงาน นอกจากนี้ในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เช่น การจัดการทรัพย์สิน การทำสัญญา การฟ้องหรือถูกฟ้องคดี สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งยังไม่สามารถกระทำโดยอิสระ

1.3 ปัญหาความเป็นอิสระในด้านการเงิน สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมิใช่หน่วยงานของรัฐที่สามารถขอรับงบประมาณเองได้ จึงต้องดำเนินการโดยการขอรับงบประมาณผ่านสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ เพราะฉะนั้นการที่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งจะได้รับงบประมาณเท่าใดนั้นต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการสภาสถาบันกำหนด เนื่องจากสถาบันราชภัฏยังไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏจึงได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นยอดรวมทั้งกรม มิได้จำแนกเป็นรายสถาบันราชภัฏ โดยสำนักนโยบายและพัฒนาสถาบันซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏทำหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์ “ร่าง” งบประมาณรายจ่าย และสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏยังเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งกรณีนี้แตกต่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐที่สามารถขอรับงบประมาณได้โดยตรง

1.4 ปัญหาความเป็นอิสระในทางวิชาการ เนื่องจากสถานะของสถาบันราชภัฏ มิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งยังคงต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการสภาสถาบัน ในกรณีงานทางวิชาการ พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ได้มี

มาตราต่างๆที่ให้อำนาจคณะกรรมการสภาสถาบันดังนี้ มาตรา 20 (1) วางนโยบายและกำกับแผนพัฒนาของสถาบันเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย มาตรา 20 (6) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาของสถาบัน มาตรา 20 (7) กำกับมาตรฐานการศึกษาและการการเปิดสอนของสถาบัน เพราะฉะนั้นจึงมีข้อบังคับต่างๆที่กำหนดให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งต้องปฏิบัติตาม

กรณีนี้แตกต่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐซึ่งอิสระมากกว่า สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่วางนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย และพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษา นอกจากนั้นสามารถวางระเบียบ และออกข้อบังคับต่างๆของมหาวิทยาลัยเองได้

อย่างไรก็ตามบทบัญญัติมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ จึงทำให้สถาบันราชภัฏต้องปรับตัวตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยสถาบันราชภัฏได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ... โดยกำหนดให้สถาบันราชภัฏให้แต่ละแห่งเป็นนิติบุคคลโดยมีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏใช้ร่วมกันและอยู่ภายใต้สังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมีความเป็นอิสระในด้านต่างๆเมื่อสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ควรกำหนดฐานะให้เป็นนิติบุคคลแบบมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ ซึ่งมีสภามหาวิทยาลัยโดยสภามหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระในด้านต่างๆดังนี้

2.1 **ความเป็นอิสระในการจัดตั้งองค์กร** สภามหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งควรมีอำนาจในการพิจารณาเรื่องการจัดตั้ง การรวม และยุบเลิกสำนักงานอธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สำนักวิจัยหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ตลอดจนการแบ่งส่วนราชการดังกล่าวเอง โดยมีต้องได้รับการพิจารณาจากสภาหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจเหนือสภามหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งอีก

2.2 **ความเป็นอิสระในการบริหารงาน** สภามหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งควรมีอำนาจในการกำหนดเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้บริหาร พร้อมทั้งมีอำนาจเป็นผู้พิจารณาดำเนินการเพื่อแต่งตั้งผู้บริหารระดับต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย โดยให้ยุติที่สภามหาวิทยาลัย

2.3 **ความเป็นอิสระในด้านการเงิน** มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง ควรเป็นหน่วยงานที่สามารถของงบประมาณได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านการพิจารณาจากสภาหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจเหนือสภามหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งอีก และสภามหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งสามารถวางระเบียบและออกข้อบังคับเกี่ยวกับงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยได้เอง

2.4 **ความเป็นอิสระในทางวิชาการ** มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งควรมีอิสระในการวางนโยบายและกำกับแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย มีอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัย สามารถออกข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาการได้เอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- จรัส สุวรรณเวลา และคนอื่น ๆ. **บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยวิจัย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. **องค์การมหาชน**. กรุงเทพฯ : นิติธรรม, 2542
- _____. **นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน**. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2541
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. **20 แนวทางสร้างสรรค์สถาบันราชภัฏ**. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์ หจก. อุบลยงสวัสดิ์ออฟเซต, ม.ป.ป.
- นิติบัญญัติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2538
- นันทวัฒน์ บรรมานันท์. **การแปรรูปรัฐวิสาหกิจไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายการศึกษา, 2543
- ปฏิวัติการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยทรรศน์, 2542
- ไพฑูรย์ สิ้นลาร์ตัน. **หลักวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524
- รุ่ง แก้วแดง. **ริเอ็นจิเนียริงระบบราชการไทย**. กรุงเทพฯ : มติชน, 2538
- เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์. **ราชภัฏ : มหาวิทยาลัยของประชาชน**. กรุงเทพฯ : มติชน, 2544
- วิชัย ตันศิริ. **โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต : แนวคิดและบทวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539
- สมาน รังสิโยภุชณ์ และสุธี สุทธิสมบุรณ์. **การบริหารราชการ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2541
- สามทศวรรษกรมการฝึกหัดครู**. 29 กันยายน 2527. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2527
- สายหยุด จำปาทอง. **การฝึกหัดครูไทย อดีต ปัจจุบันและอนาคต**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2532
- สุรพล นิติไกรพจน์. **ความเป็นไปได้และแนวทางการตรากฎหมายจัดตั้งองค์การมหาชน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงาน ก.พ., 2543
- _____. **มหาวิทยาลัยไทยในรูปองค์การมหาชนอิสระ : กรณีตัวอย่างของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกฤษฎีกา, 2535

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา**
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการจัด
ทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา สกศ, 2544

_____ . **การบริหารงบประมาณแบบเน้นผลงานในระดับอุดมศึกษา กระทรวง**
ศึกษาธิการประเทศฟินแลนด์. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา
สกศ., 2544

อดุลย์ วิริยเวชกุล. **การอุดมศึกษาปริทัศน์ 4.** นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล,
2541

อุทัย เลาหวิเชียร และวรวเดช จันทร์ศร. **การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดสบายบล็อกและการพิมพ์, 2531

องค์การมหาชน : **มติใหม่ของหน่วยงานภาครัฐ พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทศรี
เมืองการพิมพ์ จำกัด, 2543

100 ปี การฝึกหัดครูไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535

วารสาร

บวรศักดิ์ อุวรรณโน. "ความเป็นอิสระของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" **จุฬาสัมพันธ์**
(ฉบับพิเศษ). 8 กรกฎาคม 2534

สมคิด เลิศไพฑูรย์. "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับองค์การมหาชนอิสระ" **วารสารนิติศาสตร์.**
ปีที่ 19, ฉบับที่ 4. ธันวาคม 2532

สุรพล นิติไกรพจน์. "ข้อความคิดบางประการเกี่ยวกับการกำกับดูแล" **วารสารนิติศาสตร์.**
ปีที่ 19, ฉบับที่ 4. ธันวาคม 2532

เอกสารอื่นๆ

กุลพล พลวัน. **รายงานวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. . .**
ประเด็น "เสรีภาพทางวิชาการ" กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ, 2541

- จรัส สุวรรณเวลา. "การผลิตบัณฑิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : เหลียวหลังเพื่อแลหน้า"
ใน มหาวิทยาลัยกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2510
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. "บทบาทการบริหารงานคนบดี : ความขัดแย้งในบทบาทที่มีผลต่อพฤติ
กรรมการบริหาร" ใน เอกสารประกอบการสัมมนาการบริหารงานมหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.
- ทองใหญ่ ทองใหญ่. "บทบาทของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
ท้องถิ่น" ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัย
ในการพัฒนาระดับท้องถิ่นและภูมิภาค. ม.ป.ท.,ม.ป.ป.
- ประกอบ คูปรรัตน์. "ระบบเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษา" ใน ความเป็นผู้นำเป้าหมายและ
อำนาจในสถาบันอุดมศึกษา. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. รูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยไทยในอนาคต. ม.ป.ท., 2539. (เอกสาร
อัดสำเนา)
- วิจิตร ศรีธำณ. "เป้าหมายในการพัฒนาอาจารย์" ใน รายงานการสัมมนาเรื่องแนวทาง
การพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหิดล. จัดโดยสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัย
มหิดล, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. "ข้อความคิดเกี่ยวกับการควบคุมกำกับทางปกครอง" ใน รวบรวมบทความ
ความในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์. กรุงเทพฯ : พี.เค.
พริ้นติ้งเฮาส์, 2531
- สุธรรม อารีกุล. รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ...
ประเด็น "การอุดมศึกษา" กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่ง
ชาติ, 2541
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องนโยบายการผลิต
และการพัฒนาครู. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู สกศ., 2543

วิทยานิพนธ์

- พินิจ มั่นสัมฤทธิ์. "ระบบการบริหารมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย อดีต ปัจจุบัน
อนาคต" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2538

จิตผ่อง พัฒนาศิริ. "แนวทางเพื่อความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538

กฎหมาย

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พ.ศ. 2533

พระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2537

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2507

พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538

กฎทบวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2519) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนใน
มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2507 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี พ.ศ. 2541

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติ
กรรมการสภาประจำสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัตินายก
สภาประจำสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติ
กรรมการสภาประจำสถาบันราชภัฏจากคณาจารย์ประจำ พ.ศ. 2538

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติ
กรรมการสภาประจำสถาบันราชภัฏจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร พ.ศ. 2538

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยคุณสมบัติและการสรรหาหัวหน้าหน่วยงานใน
สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญาและ
ปริญญาตรี พ.ศ. 2539

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
พ.ศ. 2539

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน พ.ศ. 2539
 ข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาระดับอนุปริญญา และปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏ
 พ.ศ. 2541

ภาษาอังกฤษ

Books

Aiumprayoon, Phanom. *Le Pouxvoir Relementaire en Thaïlande*. These, Droit, Strasbourg, 1987.

Cass. Civ. 14 avirl, O.N.I.C. C. Capitaine du San Carlo, S., J. 93, note Plancqueel, D., J. 637, note J. Robert, 1964.

Chapus, René. *Driot Administratif Général*. 3^{ed} Montchrestine, 1987.

Gazier, Francois. "Etude sur les établissements publics. : réflexions sur les catégories et les spécificités des établissements publics nationaux." *E.D.C.E.*, n. 36, 1984 – 1985.

Laubadere, André de. "La loi d'orientation de l'enseignement superienr et l'autonomic des universittes." *A. J.D.A.* janvier 1969.

Laubadere, André de et DELVOLVE Pierre. *Droit Public Economique*. 4e ed., Dalloz, 1983.

Moreau, Jacqucs. *Adminstration Régionale, Départementale et Municipale*. 7e ed., Mémentos Dalloz, 1985.

Theron, Jean - Pierre. "Recher sur la Notion d' Etablissement public." *L.G.D.J.*, 1976.

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ

สถาบันราชภัฏ

พ.ศ. ๒๕๓๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘

เป็นปีที่ ๕๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งสถาบันราชภัฏขึ้นแทนวิทยาลัยครู

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๓๘"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๔ ให้วิทยาลัยครูที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นสถาบันราชภัฏตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

"สถาบัน" หมายความว่า สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง

"คณะกรรมการสภาสถาบัน" หมายความว่า คณะกรรมการสภาสถาบัน

ราชภัฏ

"สภาประจำสถาบัน" หมายความว่า สภาประจำสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง

"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗ ให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู

ให้สถาบันเป็นส่วนราชการในสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ให้สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๘ การจัดตั้งสถาบัน การรวมสถาบัน การยุบเลิกสถาบัน การเปลี่ยนชื่อต่อท้าย สถาบัน และการยกฐานะสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการขึ้นเป็นสถาบัน ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาสถาบัน และให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๙ ถ้ามีกิจการใดอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของสถาบันตั้งแต่สองสถาบันขึ้นไป ที่จะร่วมกันทำเพื่อประโยชน์ ในการดำเนินกิจการและการพัฒนาการศึกษาของสถาบัน ให้จัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นกลุ่มสถาบันเพื่อดำเนินกิจการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ของคณะกรรมการสภาสถาบัน

การจัดตั้งและการยุบเลิกกลุ่มสถาบันให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการ สภาสถาบัน

การเลือกประธานกลุ่มสถาบันและกรรมการกลุ่มสถาบัน วาระของประธานกลุ่มสถาบัน และกรรมการกลุ่มสถาบัน และระเบียบการดำเนินกิจการของกลุ่มสถาบัน ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๑๐ สถาบันอาจแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

- (๑) สำนักงานอธิการบดี
- (๒) บัณฑิตวิทยาลัย

(๓) คณะ

(๔) สำนักวิจัย

(๕) หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ

ส่วนราชการตามวรรคหนึ่งมีฐานะเทียบเท่ากอง

สำนักงานอธิการบดีอาจแบ่งเป็นฝ่ายหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าฝ่าย

บัณฑิตวิทยาลัยและคณะอาจแบ่งเป็นสำนักงานเลขานุการหรือภาควิชา

สำนักวิจัยและหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะอาจแบ่งเป็นสำนักงาน เลขานุการฝ่าย หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าฝ่าย

มาตรา ๑๑ การจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิก สำนักงานอธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สำนักวิจัย หรือหน่วยงานที่ เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ตลอดจนการแบ่ง ส่วนราชการในส่วนราชการดังกล่าว ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๑๒ ภายใต้วัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ สถาบันจะรับสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันวิจัยอื่นเข้าสมทบในสถาบันก็ได้ และมีอำนาจให้ปริญญา อนุปริญญา หรือ ประกาศนียบัตรชั้นใดชั้นหนึ่งแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันสมทบนั้นได้

การรับเข้าสมทบหรือการยกเลิกการสมทบซึ่งสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันวิจัย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน และให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

การควบคุมสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันวิจัยที่เข้าสมทบในสถาบัน ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๑๓ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สำนักงานตามที่เห็นสมควร เพื่อดำเนินกิจการของสถาบัน ทั้งนี้ โดยแยกเป็นพิเศษจากงบประมาณเพื่อการอื่นของสำนักงาน

นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน สำนักงานอาจมีรายได้และทรัพย์สิน ดังนี้

(๑) เงินผลประโยชน์และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่สถาบันแต่ละแห่งได้รับจากการดำเนินกิจการของสถาบัน

(๒) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้มาจากการใช้ที่ราชพัสดุที่สำนักงานปกครองดูแล หรือใช้ประโยชน์เพื่อการดำเนินกิจการของสถาบัน

(๓) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ให้แก่สำนักงานหรือสถาบันเพื่อใช้ในการ

ดำเนินกิจการของสถาบัน

(๔) เงินอุดหนุนจากราชการส่วนท้องถิ่นที่ให้แก่สำนักงานหรือสถาบันเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของสถาบัน

(๕) รายได้หรือผลประโยชน์อื่น ๆ

ให้สำนักงานมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสำนักงานที่มีไว้ เพื่อดำเนินกิจการของสถาบัน ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่นตามข้อบังคับของ คณะกรรมการสภาสถาบัน

รายได้ที่สำนักงานได้รับจากการดำเนินกิจการของสถาบันแต่ละแห่ง ไม่เป็นรายได้ที่ต้อง นำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๑๔ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สำนักงานได้มาโดยมีผู้ยกให้แก่สำนักงานเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบัน หรือได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากเงิน หรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สำนักงาน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบัน ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงาน

มาตรา ๑๕ บรรดารายได้และทรัพย์สินที่สำนักงานได้มาเพื่อประโยชน์ในการ ดำเนินกิจการของสถาบันแห่งใด หรือได้มาเนื่อง จากการดำเนินกิจการของสถาบันแห่งใด สำนักงานจะต้องจัดสรรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบันแห่งนั้น

การจัดสรรรายได้และทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้อยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของสถาบันตามมาตรา ๗ และเงื่อนไขที่ผู้ให้กำหนดไว้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อบังคับของ คณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๑๖ การจัดการรายได้และทรัพย์สินที่สถาบันได้รับจัดสรรตามมาตรา ๑๕ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของ คณะกรรมการสภาสถาบันและเงื่อนไขที่ผู้ให้กำหนดไว้

หมวด ๒

การดำเนินกิจการ

มาตรา ๑๗ ให้มีคณะกรรมการสภาสถาบัน ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการสภาสถาบัน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

การ หรือ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

(๒) รองประธานกรรมการสภาสถาบัน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๓) กรรมการสภาสถาบันแปดคน ซึ่งเลือกจากอธิการบดีของสถาบัน

(๔) กรรมการสภาสถาบันแปดคน ซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำของสถาบัน

(๕) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิสิบหกคน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรด

เกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลภายนอก โดยคำแนะนำของประธานกรรมการสภาสถาบัน และกรรมการสภาสถาบันตาม (๒) (๓) และ (๔)

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการสภาสถาบัน รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูล และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของ คณะกรรมการสภาสถาบัน

หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

คุณสมบัติของผู้รับเลือก ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภาสถาบันตาม (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๑๘ กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๗ (๕) มีวาระอยู่ในตำแหน่งสองปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกได้

กรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๑๗ (๓) และ (๔) มีวาระอยู่ในตำแหน่งสองปี และอาจได้รับเลือกใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๑๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๘ กรรมการสภาสถาบันพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการสภาสถาบันในประเภทนั้น ๆ

ในกรณีที่กรรมการสภาสถาบันพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง หรือได้มีการเลือกผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง หรือผู้ซึ่งได้รับเลือกนั้น อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการสภาสถาบันพ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังมีได้ทรงพระกรุณา

โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ หรือยังมีได้เลือกกรรมการสภาสถาบันอื่น ขึ้นใหม่ ให้กรรมการสภาสถาบัน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ หรือได้มีการเลือกกรรมการสภาสถาบันอื่น ขึ้นใหม่แล้ว

ในกรณีที่กรรมการสภาสถาบันพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระไม่เกินเก้าสิบวัน คณะกรรมการสภาสถาบัน จะไม่ดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหรือเลือก กรรมการสภาสถาบันขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการสภาสถาบันมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) วางนโยบายและกำกับแผนพัฒนาของสถาบันเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การปรับปรุง การถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การผลิตครู และการส่งเสริมวิทยฐานะครู

(๒) วางระเบียบและออกข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสถาบัน และอาจมอบให้สถาบันแต่ละแห่ง เป็นผู้วางระเบียบและออกข้อบังคับสำหรับสถาบันนั้น ๆ เป็นเรื่อง ๆ ไปได้

(๓) พิจารณาการจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกส่วนราชการของสถาบันตามมาตรา ๑๑ รวมทั้งการแบ่งส่วนราชการ ในส่วนราชการดังกล่าว

(๔) อนุมัติการรับสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันวิจัยอื่นเข้าสมทบในสถาบัน หรือการยกเลิกการสมทบของสถาบันดังกล่าว

(๕) พิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดตั้งสถาบัน การรวมสถาบัน การยกเลิกสถาบัน การเปลี่ยนชื่อสถาบัน การยกฐานะสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการขึ้นเป็นสถาบัน และการรวมกลุ่มสถาบัน

(๖) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาของสถาบัน

(๗) กำกับมาตรฐานการศึกษาและการเปิดสอนของสถาบัน และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถาบัน

(๘) พิจารณาดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เกี่ยวกับการแต่งตั้ง การถอดถอน และการพ้นจากตำแหน่งของนายกสภาประจำสถาบัน กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดี ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษ

(๙) แต่งตั้งประธานสภาวิชาการ รองอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักงาน

อธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย หัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า คณะ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์พิเศษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และให้ผู้ดำรง ตำแหน่งดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

(๑๐) พิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณแผ่นดินของสถาบัน
วางระเบียบ และออกข้อบังคับเกี่ยวกับงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินของสถาบัน

(๑๑) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการศึกษา การฝึกหัดครู และปัญหาทางการศึกษาอื่น ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการหรือ

(๑๒) พิจารณากำหนดเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของคณะกรรมการสภาสถาบัน และเห็นชอบการกำหนดเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถาบัน

(๑๓) แต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ ของคณะกรรมการสภาสถาบัน

(๑๔) ส่งเสริม สนับสนุน และแสวงหาวิธีการเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของสถาบัน ตลอดจนการปฏิบัติการร่วมกันของสถาบัน

(๑๕) มีอำนาจหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถาบันที่มีได้ระบุให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ

มาตรา ๒๑ การประชุมของคณะกรรมการสภาสถาบัน ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๒๒ ให้มีสภาวิชาการ ประกอบด้วย

(๑) ประธานสภาวิชาการ ซึ่งคณะกรรมการสภาสถาบันแต่งตั้ง

(๒) กรรมการสภาวิชาการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัยหนึ่งคนและ เลขาธิการ

(๓) กรรมการสภาวิชาการแปดคน ซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำของสถาบัน

(๔) กรรมการสภาวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิสิบคน ซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลภายนอกโดยคำแนะนำ ของประธานสภาวิชาการ และกรรมการสภาวิชาการตาม (๒) และ (๓)

หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาวิชาการและกรรมการสภาวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน คุณสมบัติของผู้รับเลือก ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภาวิชาการตาม (๓) ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ของคณะกรรมการสภาสถาบัน

ให้ประธานสภาวิชาการแต่งตั้งรองเลขาธิการคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาวิชาการโดย
คำแนะนำของเลขาธิการ

มาตรา ๒๓ ประธานสภาวิชาการและกรรมการสภาวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ใน
ตำแหน่งสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

กรรมการสภาวิชาการตามมาตรา ๒๒ (๓) มีวาระอยู่ในตำแหน่งสองปีและอาจได้รับ
เลือกใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๒๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๒๓ ประธานสภาวิชา
การ และกรรมการสภาวิชาการตามมาตรา ๒๒ (๓) หรือ (๔) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติของการเป็นประธานสภาวิชาการ หรือกรรมการสภาวิชา
การในประเภท นั้น ๆ

ในกรณีที่ประธานสภาวิชาการหรือกรรมการสภาวิชาการตามมาตรา ๒๒ (๓) หรือ (๔)
พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และได้มีการแต่งตั้งหรือได้มีการเลือกผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ซึ่ง
ได้รับแต่งตั้งหรือผู้ซึ่งได้รับเลือกนั้นอยู่ในตำแหน่ง เพียงเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่ง ดนแทน

ในกรณีที่ประธานสภาวิชาการหรือกรรมการสภาวิชาการตามมาตรา ๒๒ (๓) และ (๔)
พ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งหรือเลือกผู้ดำรงตำแหน่งขึ้นใหม่ ให้ประธานสภา วิชา
การหรือกรรมการสภาวิชาการซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีการ แต่งตั้ง
ประธานสภาวิชาการ หรือกรรมการสภาวิชาการตามมาตรา ๒๒ (๔) หรือได้มีการเลือก กรรมการ
สภาวิชาการตามมาตรา ๒๒ (๓) ขึ้นใหม่แล้ว

ในกรณีที่กรรมการสภาวิชาการตามมาตรา ๒๒ (๓) หรือ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อน
ครบ วาระไม่เกินเก้าสิบวัน คณะกรรมการสภาสถาบันจะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งหรือ
เลือก กรรมการสภาวิชาการขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

มาตรา ๒๕ สภาวิชาการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการสภาสถาบันในเรื่อง
เกี่ยวกับวิชาการ ของสถาบัน

(๒) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการเปิด การรวม การยกเลิกสาขาวิชาของ
สถาบัน รวมทั้งการ เปิดสอนในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีต่อคณะกรรมการสภาสถาบัน

(๓) เสนอวิธีการอันจะทำให้การศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่

สังคม การปรับปรุง การถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การผลิตครู และการส่งเสริมวิทยฐานะครูเจริญยิ่งขึ้น

(๕) แต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภาวิชาการ

มาตรา ๒๖ การประชุมของสภาวิชาการให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภา สถาบัน

มาตรา ๒๗ ในสถาบันแต่ละแห่งให้มีสภาประจำสถาบัน ประกอบด้วย

(๑) นายกสภาประจำสถาบัน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) อุปนายกสภาประจำสถาบัน ได้แก่ อธิการบดี

(๓) กรรมการสภาประจำสถาบันสามคน ซึ่งเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย และหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ

(๔) กรรมการสภาประจำสถาบันสี่คน ซึ่งเลือกจากคณาจารย์ประจำในสถาบัน

(๕) กรรมการสภาประจำสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิแปดคน ซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลภายนอกโดย คำแนะนำของนายกสภาประจำสถาบัน อุปนายกสภาประจำสถาบัน และกรรมการสภาประจำ สถาบันตาม (๓) และ (๔)

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภาประจำสถาบัน และกรรมการสภาประจำสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

คุณสมบัติของผู้รับเลือก ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภาประจำสถาบัน ตาม (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๒๘ นายกสภาประจำสถาบันและกรรมการสภาประจำสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งสองปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหรืออาจได้รับแต่งตั้งใหม่ อีกได้

กรรมการสภาประจำสถาบันตามมาตรา ๒๗ (๓) และ (๔) มีวาระอยู่ในตำแหน่งสองปี และอาจได้รับเลือกใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๒๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๒๘ นายกสภาประจำ

สถาบัน และกรรมการสภาประจำสถาบันตามมาตรา ๒๗ (๓) (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติของการเป็นนายกสภาประจำสถาบันหรือกรรมการสภาประจำสถาบัน ในประเภทนั้น ๆ

ในกรณีที่นายกสภาประจำสถาบันหรือกรรมการสภาประจำสถาบันตามมาตรา ๒๗ (๓) (๔) หรือ (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหรือได้มีการเลือก หรือได้มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหรือผู้ซึ่งได้รับเลือก หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับ วาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่ง ดอนแทน

ในกรณีที่นายกสภาประจำสถาบันหรือกรรมการสภาประจำสถาบันตามมาตรา ๒๗ (๓) (๔) หรือ (๕) พ้นจากตำแหน่ง ตามวาระแต่ยังมีได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง หรือเลือก หรือแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งขึ้นใหม่ ให้นายกสภาประจำสถาบัน หรือกรรมการสภาประจำสถาบัน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภาประจำสถาบันหรือได้มีการแต่งตั้งกรรมการสภาประจำสถาบันตามมาตรา ๒๗ (๕) หรือได้มีการเลือกกรรมการ สภาประจำสถาบันตามมาตรา ๒๗ (๓) และ (๔) ขึ้นใหม่แล้ว

ในกรณีที่กรรมการสภาประจำสถาบันตามมาตรา ๒๗ (๓) (๔) หรือ (๕) พ้นจากตำแหน่ง ก่อนครบวาระไม่เกินเก้าสิบวัน สภาประจำสถาบันจะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการเลือก หรือให้มีการ แต่งตั้งกรรมการสภาประจำสถาบันขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

มาตรา ๓๐ สภาประจำสถาบันมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำกับดูแลให้สถาบันปฏิบัติตามนโยบายและแผนพัฒนาสถาบันตามที่ คณะกรรมการ สภาสถาบันกำหนด

(๒) วางระเบียบและออกข้อบังคับของสถาบัน ทั้งนี้ โดยไม่ขัดต่อระเบียบและข้อบังคับของ คณะกรรมการสภาสถาบัน รวมทั้งวางระเบียบและออกข้อบังคับอื่นตามที่ คณะกรรมการสภา สถาบันมอบหมาย

(๓) เสนอการจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกส่วนราชการของสถาบันตาม มาตรา ๑๑ รวมทั้งแบ่งส่วนราชการ ในส่วนราชการดังกล่าว ต่อคณะกรรมการสภาสถาบัน

(๔) พิจารณาเสนอการรับสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันวิจัยอื่นเข้าสมทบใน สถาบัน หรือการยกเลิกการสมทบ ของสถาบันดังกล่าวต่อคณะกรรมการสภาสถาบัน

(๕) อนุมัติหลักสูตรการศึกษาและการเปิดสอนของสถาบันให้สอดคล้องกับ
มาตรฐานที่คณะกรรมการสภาสถาบันกำหนด

(๖) พัฒนางานด้านวิชาการและควบคุมมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน

(๗) อนุมัติการให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และ
ประกาศนียบัตร

(๘) แต่งตั้งรองผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี รองคณบดี รองผู้อำนวยการ
สำนักวิจัย และรองหัวหน้าหน่วยงานที่ เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ และให้ผู้ดำรง
ตำแหน่ง ดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

(๙) สรรหาบุคคลเสนอต่อคณะกรรมการสภาสถาบันให้ดำเนินการเพื่อทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งนายกสภา ประจำสถาบันและอธิการบดี

(๑๐) เสนอการแต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์พิเศษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษต่อคณะกรรมการสภา
สถาบัน

(๑๑) พิจารณางบประมาณประจำปีที่เป็นเงินงบประมาณแผ่นดิน เพื่อเสนอ
ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาสถาบัน

(๑๒) อนุมัติงบประมาณประจำปีจากรายได้ของสถาบันนอกจากที่กำหนดไว้
ใน งบประมาณแผ่นดิน

(๑๓) พิจารณารายงานการรับจ่ายเงินในรอบปีและรายงานการดำเนินกิจการ
ของสถาบัน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสภาสถาบันทราบ

(๑๔) ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นในกิจการของสถาบัน

(๑๕) แต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำ
การใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ ของสภาประจำสถาบัน

มาตรา ๓๑ การประชุมของสภาประจำสถาบัน ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการ สภา
สถาบัน

มาตรา ๓๒ ในสถาบันแต่ละแห่ง ให้มีอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบ
ของงานทั้งปวงของสถาบัน และจะให้มีรองอธิการบดีหรือผู้ช่วยอธิการบดี หรือมีทั้งรองอธิการบดี
และผู้ช่วยอธิการบดีคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่ อธิการบดีมอบหมายก็ได้

มาตรา ๓๓ ให้อธิการบดีปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการ
ของสถาบัน และอธิการบดีจะมอบหมายให้รองอธิการบดีปฏิบัติราชการแทนก็ได้

มาตรา ๓๔ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้อธิการบดีเป็นผู้แทนสำนักงานในกิจการของสถาบัน ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๓๕ อธิการบดีนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสภาสถาบัน จากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๖

อธิการบดีมีวาระอยู่ในตำแหน่งสี่ปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่ง เกินสองวาระติดต่อกันมิได้

รองอธิการบดี ให้คณะกรรมการสภาสถาบันแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดีจากบุคคล ที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๖

ผู้ช่วยอธิการบดี ให้อธิการบดีเป็นผู้แต่งตั้งจากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๗ เมื่ออธิการบดีพ้นจากตำแหน่ง ให้รองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดีพ้นจากตำแหน่งด้วย

มาตรา ๓๖ อธิการบดีและรองอธิการบดีต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) ได้รับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจากสถาบันหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่คณะกรรมการ สภาสถาบันรับรอง และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารในสถาบันหรือ สถาบันอุดมศึกษาอื่น ที่คณะกรรมการสภาสถาบันรับรองมาแล้ว เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการสภาสถาบัน หรือในสภาประจำสถาบัน หรือในสภาสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี หรือ

(๒) ได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากสถาบันหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่คณะกรรมการสภาสถาบันรับรอง และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารในสถาบัน หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่คณะกรรมการสภาสถาบันรับรองมาแล้ว เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการสภาสถาบันหรือในสภาประจำสถาบัน หรือในสภาสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี

มาตรา ๓๗ ผู้ช่วยอธิการบดีต้องได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากสถาบันหรือ สถาบันอุดมศึกษาอื่น ที่คณะกรรมการสภาสถาบันรับรอง

มาตรา ๓๘ อธิการบดีมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของทาง ราชการของคณะกรรมการสภาสถาบัน และของสถาบัน รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของ สถาบัน

(๒) ควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของ

สถาบันให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ ข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน และข้อบังคับของสถาบัน

(๓) เป็นผู้แทนของสถาบันในกิจการทั่วไป

(๓) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสถาบันเพื่อเสนอต่อสภาประจำ สถาบัน

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบและข้อบังคับของสถาบัน หรือตามที่สภาประจำสถาบัน มอบหมาย

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิการบดี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองอธิการบดีหลายคนให้รองอธิการบดีซึ่งอธิการบดีมอบหมายเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าอธิการบดีมิได้มอบหมาย ให้รองอธิการบดีซึ่งมีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือไม่มีผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีตามวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นายกสภาประจำสถาบันแต่งตั้งกรรมการสภาประจำสถาบัน คนใดคนหนึ่งตามมาตรา ๒๗ (๓) เป็นผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีและรายงานให้คณะกรรมการ สภาสถาบันทราบ

มาตรา ๔๐ ในสำนักงานอธิการบดีให้มีผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของ สำนักงานอธิการบดี

ในคณะหรือบัณฑิตวิทยาลัย ให้มีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของคณะ หรือบัณฑิตวิทยาลัย

ในสำนักวิจัย ให้มีผู้อำนวยการสำนักวิจัยเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของสำนักวิจัย

ในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้มีหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่อ อย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงาน ของหน่วยงานนั้น

ในสำนักงานอธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สำนักวิจัย และหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ จะให้มีรองผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี รองคณบดี รองผู้อำนวยการ สำนักวิจัย หรือรองหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ แล้วแต่กรณี คนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี คณบดี ผู้ผู้อำนวยการสำนักวิจัย หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะมอบหมายก็ได้

มาตรา ๔๑ สถาบันที่ได้มีการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานอธิการบดี บัณฑิตวิทยาลัย คณะ สำนักวิจัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้มีหัวหน้าส่วนราชการ นั้น ๆ เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของ ส่วนราชการนั้น และจะให้ มีรองหัวหน้าส่วน ราชการนั้น ๆ คนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่หัวหน้าส่วนราชการนั้นมอบหมาย ก็ได้ ทั้งนี้ ให้อธิการบดีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสภาประจำสถาบัน

มาตรา ๔๒ คนบดนั้น ให้คณะกรรมการสภาสถาบันแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภา ประจำสถาบัน จากบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๓

คนบดมีวาระอยู่ในตำแหน่งสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่ง เกิน สองวาระติดต่อกันมิได้

รองคนบดนั้น ให้สภาประจำสถาบันแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคนบดจากบุคคลผู้มี คุณสมบัติตามมาตรา ๔๓

เมื่อคนบดพ้นจากตำแหน่ง ให้รองคนบดพ้นจากตำแหน่งด้วย

มาตรา ๔๓ คนบดและรองคนบดต้องได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจาก สถาบันหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่ คณะกรรมการสภาสถาบันรับรอง และได้ทำการสอน หรือมี ประสบการณ์ด้านการบริหารในสถาบัน หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ที่คณะกรรมการสภาสถาบัน รับรองมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา ๔๔ คุณสมบัติของผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้ อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักวิจัย และหัวหน้าและรองหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่อ อย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๔๕ ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย หรือหัวหน้า หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะ เทียบเท่าคณะนั้น ให้คณะกรรมการสภาสถาบันแต่งตั้งโดย คำแนะนำของสภาประจำสถาบันจากบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๔

ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย และหัวหน้าหน่วยงานที่เรียก ชื่อ อย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

รองผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี รองผู้อำนวยการสำนักวิจัย หรือรองหัวหน้า หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะ เทียบเท่าคณะให้สภาประจำสถาบันแต่งตั้งโดยคำแนะนำ ของผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่อ อย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ แล้วแต่กรณีจากบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๔

เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ พ้นจากตำแหน่ง ให้รองผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี รองผู้อำนวยการสำนักวิจัย หรือรองหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ พ้นจากตำแหน่งด้วย

การดำเนินงานของสำนักงานอธิการบดี สำนักวิจัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๔๖ ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้า และรองหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ จะดำรงตำแหน่งดังกล่าวเกินหนึ่งตำแหน่งในขณะเดียวกันมิได้

ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งอยู่หนึ่งตำแหน่งแล้ว จะรักษาราชการแทนตำแหน่งอื่นอีก หนึ่งตำแหน่งก็ได้ แต่ต้องไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๔๗ วิธีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักงาน อธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการสำนักวิจัย และหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะ เทียบเท่าคณะให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

หมวด ๓

คณาจารย์

มาตรา ๔๘ คณาจารย์ประจำในสถาบันมีตำแหน่งทางวิชาการ ดังนี้

- (๑) ศาสตราจารย์
- (๒) รองศาสตราจารย์
- (๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- (๔) อาจารย์

ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ต้องมีคุณวุฒิความสามารถทาง การสอน และผลงานทางวิชาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู

อาจารย์ต้องได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากสถาบันหรือสถาบันอุดม ศึกษาอื่น ที่คณะกรรมการสภาสถาบันรับรอง หรือมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่มีการสอนใน สถาบัน

ศาสตราจารย์นั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๔๙ ศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นอาจารย์พิเศษ ในวิชาที่ผู้นั้นมีความชำนาญเป็นพิเศษ โดยคำแนะนำของ คณะกรรมการสภาสถาบัน

หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งและคุณสมบัติของศาสตราจารย์พิเศษให้เป็นไปตามข้อบ่งชี้ของ คณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๕๐ คณะกรรมการสภาสถาบันอาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมและมีได้เป็นคณาจารย์ประจำในสถาบัน เป็นรองศาสตราจารย์พิเศษหรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษได้

สถาบันอาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมและมีได้เป็นคณาจารย์ประจำในสถาบัน เป็นอาจารย์พิเศษได้ โดยคำแนะนำของคณบดีหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ

หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง และคุณสมบัติของรองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิเศษและอาจารย์พิเศษ ให้เป็นไปตามข้อบ่งชี้ของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๕๑ ศาสตราจารย์ซึ่งมีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ และพ้นจากหน้าที่ในสถาบันไปแล้ว คณะกรรมการสภาสถาบันอาจแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณในวิชาที่ศาสตราจารย์นั้นมีความเชี่ยวชาญได้

หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งศาสตราจารย์เกียรติคุณ ให้เป็นไปตามข้อบ่งชี้ของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๕๒ ให้ผู้เป็นศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ มีสิทธิใช้ชื่อศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ แล้วแต่กรณี เป็นคำนำหน้านาม เพื่อแสดงวิทยฐานะได้ตลอดไป

หมวด ๔

เครื่องหมายวิทยฐานะ

มาตรา ๕๓ ปริญญาสามชั้น คือ

ปริญญาเอก เรียกว่า ดุษฎีบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ด.

ปริญญาโท เรียกว่า มหาบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ม.

ปริญญาตรี เรียกว่า บัณฑิต ใช้อักษรย่อ บ.

มาตรา ๕๔ สถาบันมีอำนาจให้ปริญญาในสาขาวิชาที่มีการสอนในสถาบันได้ การกำหนดให้สาขาวิชาใดมีปริญญาชั้นใดและจะใช้อักษรย่อสำหรับสาขาวิชานั้น อย่างไร ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕๕ คณะกรรมการสภาสถาบันอาจออกข้อบังคับให้ผู้สำเร็จการศึกษา ชั้นปริญญาตรีได้รับปริญญาเกียรตินิยมได้

มาตรา ๕๖ คณะกรรมการสภาสถาบันอาจออกข้อบังคับกำหนดให้มี ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตรสำหรับสาขาวิชาใดได้ดังนี้

(๑) ประกาศนียบัตรบัณฑิต ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาใด สาขาวิชาหนึ่งภายหลังที่ได้รับปริญญาแล้ว

(๒) อนุปริญญา ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในสาขาวิชาใด สาขาวิชาหนึ่งก่อนถึงชั้นได้รับปริญญาตรี

(๓) ประกาศนียบัตร ออกให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาเฉพาะวิชา

มาตรา ๕๗ สถาบันมีอำนาจให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่บุคคลซึ่งสถาบันเห็นว่า ทรงคุณวุฒิสมควรแก่ปริญญานั้น แต่จะให้ปริญญาดังกล่าวแก่คณาจารย์ประจำ ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสถาบัน นายกสภาประจำสถาบัน กรรมการสภาประจำสถาบัน ในขณะที่ดำรงตำแหน่งนั้นมิได้

ชั้น สาขาของปริญญาเกิตติมศักดิ์ และหลักเกณฑ์การให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๕๘ คณะกรรมการสภาสถาบันอาจกำหนดให้มีครูวิทยฐานะ และเข็มวิทยฐานะเป็นเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ ของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรได้ และอาจกำหนดให้มีครูประจำ ตำแหน่งประธานกรรมการ สภาสถาบัน

รองประธานกรรมการสภาสถาบัน กรรมการสภาสถาบัน นายกสภาประจำสถาบัน กรรมการสภา
ประจำสถาบันและครูประจำตำแหน่งคณาจารย์ประจำ ในสถาบันได้

การกำหนดลักษณะ ชนิด ประเภท และส่วนประกอบของครูวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ
และครูประจำตำแหน่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ครูวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครูประจำตำแหน่ง จะใช้ในโอกาสใด โดยมีเงื่อนไข
อย่างไรให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน

มาตรา ๕๙ คณะกรรมการสภาสถาบันอาจออกข้อบังคับกำหนดให้มีเครื่องหมาย
หรือสัญลักษณ์ของคณะกรรมการสภาสถาบัน หรือเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถาบัน ได้
โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สภาประจำสถาบันอาจออกข้อบังคับกำหนดให้มีเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่อง
แต่งกายนักศึกษาได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๐ ผู้ใดใช้ครูวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ ครูประจำตำแหน่ง เครื่องหมายของ
สถาบัน เครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายนักศึกษา โดยไม่มีสิทธิที่จะใช้หรือแสดงด้วย
ประการใด ๆ ว่าตนมีตำแหน่ง ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตร
ของสถาบัน โดยที่ตนไม่มี ถ้าได้กระทำเพื่อให้เกิดความเชื่อว่าคุณมีสิทธิที่จะใช้ หรือมีตำแหน่ง หรือ
มีวิทยฐานะเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

ผู้ใดใช้ ปลอม เลียน ซึ่งเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของคณะกรรมการสภาสถาบัน
หรือเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของสถาบัน ไม่ว่าจะทำเป็นสีใด หรือทำด้วยวิธีใด ๆ หรือทำให้
ปรากฏที่วัตถุหรือสินค้าใด ๆ โดยมีได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสภาสถาบัน หรือสถาบันแล้ว
แต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๑ ในระยะเริ่มแรกให้คณะกรรมการสภาสถาบัน ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย เป็นประธานกรรมการสภาสถาบัน
 - (๒) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการสภาสถาบัน
 - (๓) กรรมการสภาการฝึกหัดครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๑๐ (๓) (๔) (๕) และ (๖) ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ เป็นกรรมการสภาสถาบัน
 - (๔) เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ เป็นกรรมการและเลขานุการ
- ทั้งนี้ให้คณะกรรมการสภาสถาบันตาม (๓) ปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ หรือได้มีการเลือกกรรมการสภาสถาบัน ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๒ ในระยะเริ่มแรกให้สภาประจำสถาบัน ประกอบด้วย

- (๑) เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ หรือรองเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏที่เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏมอบหมาย เป็นนายกสภาประจำสถาบัน
 - (๒) อธิการผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นอุปนายกสภาประจำสถาบัน
 - (๓) กรรมการประจำวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๑๙ (๒) (๓) (๔) และ (๕) ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นกรรมการสภาประจำสถาบัน
 - (๔) ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี เป็นกรรมการและเลขานุการ
- ทั้งนี้ให้นายกสภาประจำสถาบันและกรรมการสภาประจำสถาบันตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกสภาประจำสถาบัน หรืออธิการบดี หรือได้มีการเลือกหรือได้มีการแต่งตั้งกรรมการ สภาประจำสถาบันตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๓ ให้กลุ่มวิทยาลัยครูที่ดำเนินกิจการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เป็น กลุ่มสถาบันตามมาตรา ๙ และให้กรรมการในคณะกรรมการกลุ่มวิทยาลัยครูตามข้อบังคับ สภาการฝึกหัดครู ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะได้มีการจัดตั้งกลุ่มสถาบันขึ้นใหม่ตามข้อบังคับของคณะกรรมการสภาสถาบัน ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๔ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งอธิการบดีตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าผู้ดำรงตำแหน่งอธิการ จะพ้นจากตำแหน่งตามวาระหนึ่ง

มาตรา ๖๕ การนับวาระการดำรงตำแหน่งของอธิการบดีตามมาตรา ๓๕ หรือคนบิต ตามมาตรา ๔๒ ให้นับวันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้เป็นวาระแรก

มาตรา ๖๖ ให้สำนักงานอธิการตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นสำนักงานอธิการบดี ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอธิการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ เป็นผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานอธิการบดีตามพระราชบัญญัตินี้

ให้อำนวยความสะดวกสำนักงานอธิการบดีตามวาระหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะได้แต่งตั้งผู้อำนวยความสะดวกสำนักงาน อธิการบดี ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

มาตรา ๖๗ ให้คณะวิชาตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นคณะตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคนบิตตาม พระราชบัญญัตินี้

ให้คนบิตตามวาระหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะได้แต่งตั้งคนบิตตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าคณะวิชาอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นรองคนบิต ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำรงตำแหน่งไปจนกว่าผู้ดำรงตำแหน่งคนบิตจะพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๖๘ ให้หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นเพื่อส่งเสริมวิชาการตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นเพื่อส่งเสริมวิชาการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีการแต่งตั้งหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๙ ให้ผู้ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ และอาจารย์พิเศษของวิทยาลัยครูอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ และอาจารย์พิเศษ แล้วแต่กรณีต่อไปตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๐ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนถึงหลักสูตรและสิทธิของผู้ซึ่งได้รับปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร และหลักฐานแสดงผลการศึกษาอื่นของวิทยาลัยครูตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งมีอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๑ ในระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชกฤษฎีกา หรือออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้นำพระราชกฤษฎีกา ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบหรือข้อบังคับของสภาการฝึกหัดครู และระเบียบ หรือข้อบังคับของวิทยาลัยครูที่ใช้อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี พ.ศ.

2541

โดยคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏในการประชุมครั้งที่ 4/2541 เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2541 จึงมีมติให้ตราข้อบังคับไว้ดังนี้

ข้อ 1. ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี พ.ศ.2541"

ข้อ 2. ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี พ.ศ.2538 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538

ข้อ 4. บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ หรือข้อตกลงอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ 5. ให้ดำเนินการสรรหาอธิการบดีตามข้อบังคับนี้ภายในเวลา 90 วันก่อนการครบวาระของอธิการบดี

กรณีที่ตั้งตำแหน่งอธิการบดีว่างลงด้วยเหตุอื่น ๆ ให้ดำเนินการสรรหาให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 90 วัน นับจากวันที่ตำแหน่งอธิการบดีว่างลง

ข้อ 6. ให้ประธานกรรมการสภาสถาบันราชภัฏแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาอธิการบดี ซึ่งประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

(1) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ 1 คน โดยให้กลุ่มกรรมการประเภทผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏเป็นผู้เลือก

(2) กรรมการสภาประจำสถาบันประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน โดยให้กลุ่มกรรมการประเภทผู้ทรงคุณวุฒิในสภาประจำสถาบันเป็นผู้เลือก

(3) กรรมการสภาประจำสถาบันประเภทผู้แทนคณาจารย์ 1 คน โดยให้กลุ่มกรรมการประเภทผู้แทนคณาจารย์เป็นผู้เลือก

(4) กรรมการสภาประจำสถาบันประเภทผู้แทนผู้บริหาร 1 คน โดยให้กลุ่มกรรมการประเภทผู้บริหารในสภาประจำสถาบันเป็นผู้เลือก

ให้กรรมการตาม (1) เป็นประธานกรรมการและกรรมการตาม (4) ทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการสรรหาอธิการบดี

ในกรณีกรรมการสรรหาอธิการบดีได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดี กรรมการสรรหาอธิการบดีผู้นั้นจะต้องลาออกจากคณะกรรมการสรรหาอธิการบดี และให้ดำเนินการเลือกกรรมการใหม่ประเภทเดียวกันแทนผู้ลาออก

ข้อ 7. ให้คณะกรรมการสรรหาอธิการบดีมีหน้าที่สรรหาผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดี ซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 โดยใช้เกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่แนบท้ายข้อบังคับนี้เป็นแนวทางในการพิจารณา

ข้อ 8. ให้คณะกรรมการสรรหาอธิการบดีดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันได้รับแต่งตั้ง ในกรณีไม่สามารถดำเนินการสรรหาให้แล้วเสร็จภายในเวลาตามวรรคแรก ให้คณะกรรมการสรรหาเสนอขอขยายระยะเวลาต่อประธานกรรมการสภาสถาบันราชภัฏได้ครั้งละไม่เกิน 30 วัน โดยต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็นประกอบด้วย

ข้อ 9. ให้คณะกรรมการสรรหาอธิการบดีดำเนินการสรรหาดังต่อไปนี้

(1) ให้สภาประจำสถาบัน ประเมินสถานภาพของสถาบัน และกำหนดแนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาของสถาบันใน 4 ปีข้างหน้า เพื่อเป็นกรอบในการเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดี

(2) แจ่งให้หน่วยงานระดับคณะหรือเทียบเท่าเป็นผู้เสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดี หน่วยงานละไม่เกิน 2 คน โดยให้หน่วยงานดังกล่าวรับฟังความคิดเห็นของอาจารย์ในหน่วยงานนั้นๆ ประกอบด้วย

อาจารย์ในสถาบันอาจเสนอรายชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดีได้โดยตรงไปยังคณะกรรมการสรรหาอธิการบดี

(3) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 และจัดทำบัญชีรายชื่อของผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อทุกคนตามลำดับตัวอักษร

(4) ทบทวนผู้ที่ได้รับเสนอชื่อ โดยให้ผู้ที่ได้รับการทบทวนมีหนังสือแจ้ง การปฏิเสธหรือตอบรับการทบทวนและให้ผู้ตอบรับการทบทวนเขียนแนวทางพัฒนาสถาบันและกรอกรายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะของตนเองลงในแบบประมวลประวัติและผลงาน

(5) ดำเนินการประเมินประวัติ ผลงาน และแนวทางพัฒนาสถาบันแล้ว คัดสรรเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดีต่อสภาประจำสถาบันไม่น้อยกว่า 4 คนและไม่เกิน 6 คน โดยเรียงตามลำดับตัวอักษร

ข้อ 10. ให้สภาประจำสถาบันดำเนินการกลั่นกรองผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดี โดยพิจารณารายชื่อและข้อมูลที่คณะกรรมการสรรหาอธิการบดีเสนอและคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมไว้จำนวน 3 คน

ให้นายกสภาประจำสถาบันนารายชื่อดังกล่าว ซึ่งเรียงตามลำดับตัวอักษร เสนอต่อ คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏเพื่อพิจารณา

ข้อ 11. ให้คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏพิจารณาเลือกผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่ง อธิการบดีจากรายชื่อที่นายกสภาประจำสถาบันเสนอตามมติของสภาประจำสถาบันซึ่งเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนองค์ประกอบของสภาประจำสถาบันราชภัฏ โดยใช้วิธีการลงคะแนนลับ

ให้ประธานกรรมการสภาสถาบันราชภัฏดำเนินการเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งบุคคลตามพรรคแรกให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีต่อไป

ข้อ 12. การติดตามข้อบังคับนี้ หรือการดำเนินการอื่นใดที่มีได้ระบุไว้ในข้อบังคับนี้ และเป็นกรณีจำเป็นเพื่อให้การสรรหาผู้สมควรดำรงตำแหน่งอธิการบดี ตามข้อบังคับนี้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อยให้อยู่ในวิสัยของประธานกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ

ข้อ 13. ให้ประธานกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ รักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี พ.ศ. 2539

คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ จึงกำหนดข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ อนุปริญญา และปริญญาตรีไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า " ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ว่าด้วยเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับ อนุปริญญา และปริญญาตรี พ.ศ. 2538 "

ข้อ 2 ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานนี้ สำหรับหลักสูตรระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี ทุก สาขาวิชา

ข้อ 3 ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 4 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งเน้นให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับ ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาและมาตรฐานทางวิชาการและ วิชาชีพ ความเป็นคนดี มีความรู้และทักษะ มีความสามารถในเทคนิควิธีและการจัดการงานอาชีพ และมี เจตคติในสาขาวิชาที่เลือกเรียน หลักสูตรอนุปริญญาเป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตกำลังคน ในระดับวิชาการกึ่งวิชา- ชีพขั้นสูง เพื่อสนองความ จำเป็น และความต้องการของท้องถิ่น และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคม เป็นหลัก สูตรที่มีความยืดหยุ่นในตัว สามารถปรับให้เข้ากับสภาพการที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย หลักสูตร ปริญญาตรี เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลิตบัณฑิต ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้อง

กับแผน พัฒนาการศึกษาระดับอุดม ศึกษา ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ และสนองความต้องการของสังคมและ ท้องถิ่น

ข้อ 5 ระดับของหลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานนี้จำแนกไว้ 3 ระดับ คือ

5.1 หลักสูตรอนุปริญญา หมายถึง หลักสูตรศึกษาต่อจากมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือมีคุณสมบัติ ตามที่คณะกรรมการสภาสถาบันกำหนด ใช้ระยะเวลาศึกษาประมาณ 2 ปีการศึกษา

5.2 หลักสูตรปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) หมายถึง หลักสูตรศึกษาต่อจากระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า หรือมีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการสภาสถาบันกำหนด ใช้ระยะเวลาศึกษาประมาณ 2 ปีการศึกษา

5.3 หลักสูตรปริญญาตรี หมายถึง หลักสูตรศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือมี คุณสมบัติตามที่คณะกรรมการสภาสถาบันกำหนด ใช้ระยะเวลาศึกษาประมาณ 4 ปีการศึกษา

ข้อ 6 โครงสร้างหลักสูตร ให้มีองค์ประกอบตามเกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาดังต่อไปนี้

6.1 หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง วิชาการศึกษาทั่วไปที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชา ในกลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีจุดประสงค์เพื่อสร้างคุณภาพของคน ให้มีความเจริญงอกงามด้านปัญญาธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ตลอดจนมีความรู้ในด้านศิลปวิทยาการที่สร้างบุคลิกลักษณะของผู้มีการศึกษาและมีประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย การจัดรายวิชาใน หมวดวิชาพื้นฐาน ทั่วไป อาจจัดเป็นลักษณะวิชาเอกเทศ หรือลักษณะบูรณาการในรูปใด ๆ ก็ได้ ที่ครอบคลุมสาระของกลุ่ม วิชาดังกล่าวข้างต้น

6.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน หมายถึง วิชาเฉพาะทางใดทางหนึ่งที่นักศึกษาแต่ละคนจะเลือกเรียน ซึ่งประกอบ ด้วยกลุ่มวิชาเนื้อหา (วิชาเอก - โท) กลุ่มวิชาชีพครู หรือกลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ และกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีจุดประสงค์เพื่อสร้างบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีเจตคติที่ดี ต่องานอาชีพนั้น ๆ

6.3 หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่นักศึกษาเลือกเรียนได้ตามความถนัด และมีความสนใจ มีจุดประสงค์ เพื่อให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น

ข้อ 7 จำนวนหน่วยกิตรวม และสัดส่วนหน่วยกิตตามโครงสร้าง ให้มีหน่วยกิตรวม และสัดส่วนหน่วยกิตขั้นต่ำ ตาม โครงสร้างของแต่ละประเภทหลักสูตร ดังนี้

7.1 หลักสูตรอนุปริญญา ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 70 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 90 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนหน่วยกิตขั้นต่ำแต่ละหมวดวิชาดังต่อไปนี้

7.1.1 หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วย

- 1) กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
- 2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
- 3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
- 4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไม่น้อยกว่า 4

หน่วยกิต

7.1.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาเนื้อหา (วิชาเอก - โท) กลุ่มวิชาชีพครู หรือกลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ และกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะด้านนั้น

7.1.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยเลือกเรียนจากวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

7.2 หลักสูตรปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 80 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนขั้นต่ำของแต่ละหมวดวิชาดังต่อไปนี้

7.2.1 หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วย

- 1) กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
- 2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
- 3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
- 4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไม่น้อยกว่า 6

หน่วยกิตรายวิชาที่จัดให้เรียนในกลุ่มวิชาดังกล่าวข้างต้นจะต้องไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้วในระดับอนุปริญญา

7.2.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 35 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาเนื้อหา (วิชาเอก - โท) กลุ่มวิชาชีพครู หรือกลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ และกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะด้านนั้น ๆ

7.2.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยเลือกเรียนจากวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

7.3 หลักสูตรปริญญาตรี ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาดังต่อไปนี้

7.3.1 หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วย

- 1) กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต
- 2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต
- 3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต
- 4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไม่น้อยกว่า 10

หน่วยกิต

7.3.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 75 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาเนื้อหา(วิชาเอก - โท) กลุ่มวิชาชีพครู หรือกลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ และกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะด้านนั้น ๆ ในกรณีที่หลักสูตรได้มีการจำแนก วิชาออกเป็นวิชาเอกและวิชาโท วิชาเอกต้องไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต และวิชาโทต้องไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต ถ้าเป็นวิชาเอกคู่ (เอก - เอก) ต้องมีหน่วยกิตเอกละ 30 หน่วยกิต และถ้าเป็นวิชาเอกเดี่ยวต้องมีหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต

7.3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต โดยเลือกเรียนจากวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

ข้อ 8 การคิดหน่วยกิต

8.1 รายวิชาที่ใช้เวลาบรรยาย (ภาคทฤษฎี) หรืออภิปรายปัญหา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคการศึกษาปกติไม่น้อยกว่า 16 ชั่วโมง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

8.2 รายวิชาที่ใช้เวลาฝึกปฏิบัติหรือทดลอง (ภาคปฏิบัติ) 2 ชั่วโมง หรือ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ ระหว่าง 32 ชั่วโมง ถึง 48 ชั่วโมง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

8.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ใช้เวลาฝึกภายในและภายนอกสถานศึกษา หรือนอกสถานศึกษาในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ ระหว่าง 48 ชั่วโมง ถึง 96 ชั่วโมง ให้มีค่า เท่ากับ 1 หน่วยกิต และนับเวลาฝึกงานไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง

ข้อ 9 ระบบการศึกษา ใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติหนึ่งภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาการศึกษา ไม่น้อยกว่า 16

สัปดาห์ สถาบันที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อนให้กำหนด ระยะเวลา และจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงได้กับภาคการศึกษาปกติที่กำหนดเปิด - ปิดภาคการศึกษา การหยุดระหว่างภาคการศึกษา วิธีการให้มีการศึกษาทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาหรือทั้งระบบในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน ให้เป็นไปตามความเหมาะสม และความต้องการของท้องถิ่น แต่ต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร

ข้อ 10 เกณฑ์การสำเร็จและการวัดผลการสำเร็จการศึกษา ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดของแต่ละหลักสูตร และต้องได้รับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน จึงจะถือว่าจบหลักสูตรนั้น สำหรับการวัดผลการศึกษาให้เป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบัน

ข้อ 11 ชื่ออนุปริญญาและชื่อปริญญา

11.1 อนุปริญญาครุศาสตร์ ให้กับผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษา โดยใช้ชื่อย่อว่า "อ.คศ." และมีชื่อวิชาเอกในวงเล็บต่อท้าย ถ้ามี

11.2 อนุปริญญาวิทยาศาสตร ให้กับผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้ชื่อย่อว่า "อ.วท." และมีชื่อวิชาเอกในวงเล็บต่อท้าย ถ้ามี

11.3 อนุปริญญาศิลปศาสตร ให้กับผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศาสตร โดยใช้ชื่อว่า "อ.ศศ." และมีชื่อวิชาเอกในวงเล็บต่อท้าย ถ้ามี

11.4 ปริญญา ให้ใช้ชื่อว่า ปริญญา ตามที่ได้ตราไว้ในพระราชกฤษฎีกา

ข้อ 12 การติดตามและการควบคุมมาตรฐานหลักสูตร ให้มีการติดตามและการควบคุมมาตรฐานหลักสูตร เพื่อให้มีการเรียนการสอน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของเกณฑ์มาตรฐานนี้ตามที่จะได้กำหนดไว้ในแต่ละสาขาวิชาเกณฑ์ มาตรฐานนี้ ให้ใช้กับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่ และหลักสูตรเดิมที่จะปรับปรุงแก้ไขใหม่ต่อไป ให้สำนักงานสภา สถาบันราชภัฏจัดทำประกาศสำนักงาน สภาสถาบันราชภัฏ ว่าด้วยแนวทางและวิธีการพิจารณาหลักสูตรที่สอดคล้องกับข้อบังคับนี้

ข้อ 13 ให้เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับนี้

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2539

คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า " ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2539 "

ข้อ 2 ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานนี้สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอกทุกสาขาวิชา

ข้อ 3 ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 4 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งเน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง และครูอาจารย์ ให้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์แต่ละสาขาในระดับสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่และประยุกต์ใช้ความรู้โดยมีจิตสำนึกในการพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และสามารถที่จะพัฒนาหลักวิชาและองค์ความรู้ใหม่เชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นกับศาสตร์ที่เป็นสากลให้ผลต่อการพัฒนาวิชาการและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ข้อ 5 ระบบการศึกษา ใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดยหนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ หนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์ สถาบันที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อนให้กำหนดระยะเวลาการศึกษา และจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

ข้อ 6 การคิดหน่วยกิต

6.1 รายวิชาทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ ไม่น้อยกว่า 16 ชั่วโมงตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

6.2 ภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลอง 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือตั้งแต่ 32 ชั่วโมง ถึง 48 ชั่วโมง ตลอดภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

6.3 การฝึกงานหรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึก 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือตั้งแต่ 48 ชั่วโมง ถึง 96 ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

6.4 การศึกษาอิสระ งานภาคนิพนธ์ หรือ วิทยานิพนธ์ ที่ใช้เวลาการศึกษาค้นคว้า 3 ชั่วโมง ถึง 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือตั้งแต่ 48 ชั่วโมง ถึง 64 ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

ข้อ 7 โครงสร้างหลักสูตร

7.1 ประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 26 หน่วยกิต ลักษณะของหลักสูตรความเป็นหลักสูตรการศึกษาที่เบ็ดเสร็จในตัวเอง และเนื้อหาของหลักสูตรจะซ้ำซ้อนกับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกันได้ไม่เกินร้อยละ 40

7.2 ปริญญาโท เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการผลิตนักวิชาการ และนักวิชาชีพ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้โดยมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

การศึกษาปริญญาโท แบ่งเป็น 2 แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาเน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ การศึกษาตามแผน ก มี 2 แบบ คือ

แผน ก (1) ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิตโดยสถาบันอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติม หรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้ โดยไม่นับหน่วยกิต แต่ต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันกำหนด

แผน ก (2) ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และต้องศึกษารายวิชาสัมพันธและรายวิชาเฉพาะด้านอีกไม่น้อยกว่า 26 หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษารายวิชาสัมพันธ และรายวิชาเฉพาะด้าน โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ต้องทำภาคนิพนธ์ หรือมีการศึกษาอิสระไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

7.3 ปริญญาเอก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการ และนักวิชาชีพชั้นสูงเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น การศึกษาแบ่งเป็น 2 แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติม หรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่ต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันกำหนด คือ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง และก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และการศึกษาตามรายวิชาเพิ่มเติม คือ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

ข้อ 8 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

8.1 ประกาศนียบัตรบัณฑิต รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จากสถาบันอุดมศึกษาที่คณะกรรมการสภาสถาบันรับรอง และคณะกรรมการประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ที่สถาบันแต่งตั้งพิจารณาแล้วเห็นสมควรรับเข้าศึกษา

8.2 ปริญญาโท รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาหรือเทียบเท่า จากสถาบันอุดมศึกษาที่คณะกรรมการสภาสถาบันรับรอง และคณะกรรมการประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่สถาบันแต่งตั้ง พิจารณาแล้วเห็นสมควรรับเข้าศึกษา

สำหรับผู้เข้าศึกษา แผน ก (1) จะต้องรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ที่มีผลการเรียนดีเด่น ในสาขาวิชาเดียวกันกับหลักสูตรที่จะศึกษาต่อ และมีพื้นฐานความรู้ความสามารถและศักยภาพเพียงพอที่จะทำวิทยานิพนธ์ได้

8.3 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทที่มีผลการเรียนดีจากสถาบันอุดมศึกษาที่คณะกรรมการสภาสถาบันรับรอง และคณะกรรมการประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่สถาบันแต่งตั้ง พิจารณาแล้วเห็นสมควรรับเข้าศึกษา

8.4 ปริญญาเอก รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทที่มีผลการเรียนดี จากสถาบันอุดมศึกษาที่คณะกรรมการสภาสถาบันรับรอง และคณะกรรมการประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ที่สถาบันแต่งตั้งพิจารณาแล้วเห็นสมควรรับเข้าศึกษา

ข้อ 9 การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนได้ไม่เกิน 15 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และให้ใช้ระยะเวลาศึกษาในแต่ละหลักสูตร ดังนี้

9.1 ประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ใช้ระยะเวลาศึกษาไม่เกิน 3 ปีการศึกษา

9.2 ปริญญาโท ใช้ระยะเวลาศึกษาไม่เกิน 5 ปีการศึกษา

9.3 ปริญญาเอก สำเร็จปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ใช้ระยะเวลาศึกษาไม่เกิน 5 ปีการศึกษา

การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ที่กำหนด ก็อาจทำได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่สถาบันแต่งตั้ง

ข้อ 10 การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาจะต้องสอบหรือปฏิบัติตามข้อกำหนด ดังนี้

10.1 นักศึกษาเรียนครบตามข้อกำหนดแต่ละหลักสูตร ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน

10.2 ปริญญาโท

(1) แผน ก

แผน ก (1) เสนอวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกสถาบันที่สถาบันแต่งตั้ง

แผน ก (2) ศึกษางานรายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร พร้อมทั้งเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันแต่งตั้ง และอาจให้มีการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาบัน

(2) แผน ข

ศึกษางานรายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และผ่านการสอบประมวลความรู้ ด้วยข้อเขียนและปากเปล่าในวิชาเอกและวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยผู้มีสิทธิสอบจะต้องลงทะเบียนรายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแล้ว และได้รับโอกาสให้สอบได้ในภาคการศึกษาแรกที่มีโอกาสจะสำเร็จการศึกษา

10.3 ปริญญาเอก

- (1) ศึกษางานรายวิชาในวิชาเอก และวิชาที่เกี่ยวข้องตามหลักสูตรที่สถาบันกำหนด
- (2) สอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษาตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถาบันกำหนด
- (3) สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ เพื่อเป็นผู้มีสิทธิเสนอวิทยานิพนธ์ เพื่อขอรับปริญญาเอก
- (4) สอบผ่านการสอบประมวลความรู้
- (5) เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกสถาบันที่สถาบันแต่งตั้ง

ข้อ 11 ชื่อประกาศนียบัตรและชื่อปริญญา

11.1 ประกาศนียบัตรบัณฑิต ให้ชื่อว่า “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” อักษรย่อ “ป.บัณฑิต” มีชื่อวิชาเอกในวงเล็บต่อท้าย ถ้ามี

11.2 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ชื่อว่า “ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง” อักษรย่อ “ป.บัณฑิตชั้นสูง” มีชื่อวิชาเอกในวงเล็บต่อท้าย ถ้ามี

11.3 ชื่อปริญญา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามพระราชกฤษฎีกา ในกรณีที่ยังไม่มีการกำหนดชื่อปริญญาในพระราชกฤษฎีกา ฯ ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (1) ชื่อปริญญาเชิงวิชาการ สำหรับสาขาวิชาที่ส่วนใหญ่ศึกษาในลักษณะศาสตรบัณฑิต โดยมุ่งศึกษาสาระและวิธีการของศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ เป็นหลัก ให้ใช้ชื่อปริญญา

ว่าศิลปศาสตรมหาบัณฑิตหรือวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับการศึกษาในระดับปริญญาโทและศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต หรือวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สำหรับการศึกษาในระดับปริญญาเอก

(2) ชื่อปริญญาเชิงวิชาชีพ สำหรับสาขาวิชาที่มุ่งศึกษาในเชิงประยุกต์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามลักษณะของวิชาชีพนั้น ๆ โดยเฉพาะ ให้ใช้ชื่อปริญญาตามสาขาวิชาชีพนั้น ๆ

ข้อ 12 หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่มีระบบการศึกษา และ/หรือระยะเวลาการศึกษาแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ข้างต้น ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานนี้โดยอนุโลม

ข้อ 13 สถาบันสามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา เป็นของสถาบันให้สอดคล้องกับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่สมบูรณ์ได้ โดยไม่ขัดกับข้อบังคับนี้

ข้อ 14 ให้สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏจัดทำประกาศสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยแนวทางและวิธีการพิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่สอดคล้องกับข้อบังคับนี้

ข้อ 15 ให้เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อประชาชน พ.ศ. 2539

คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏออกข้อบังคับว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนไว้ดังนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อประชาชน พ.ศ. 2539”

ข้อ 2 ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดา ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดซึ่งขัด หรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ 4 ในข้อบังคับนี้

“คณะกรรมการสภาสถาบัน” หมายความว่า คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง

“สภาประจำสถาบัน” หมายความว่า สภาประจำสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง

“การจัดการศึกษาเพื่อปวงชน” หมายความว่า การจัดการศึกษาที่นอกเหนือจากการจัดการศึกษาภาคปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของคน เพิ่มพูนวิทยฐานะ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพ และคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์

ทั้งนี้ อาจจัดเป็นโครงการย่อยตามวัตถุประสงค์เฉพาะในแต่ละกรณีก็ได้

ข้อ 5 ให้สถาบันแต่งตั้งคณะกรรมการดังนี้

(1) คณะกรรมการอำนวยการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ประกอบด้วย อธิการบดี เป็นประธาน และกรรมการอื่นๆ ตามจำนวนที่เห็นสมควร

คณะกรรมการอำนวยการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน มีหน้าที่อำนวยการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

(2) คณะกรรมการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อปวงชนในแต่ละโครงการหรือคณะกรรมการอื่นๆตามความเหมาะสม

คณะกรรมการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อปวงชนแต่ละโครงการ มีหน้าที่ดำเนินงานทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนตามลักษณะและวัตถุประสงค์เฉพาะของโครงการนั้นๆ

ข้อ 6 การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนแต่ละโครงการ หากเป็นโครงการที่มีการอนุมัติปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร ให้ขอความเห็นชอบต่อสภาประจำสถาบัน ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการสภาสถาบันกำหนด

ให้สถาบันรายงานผลการดำเนินการตามวรรคแรก ให้คณะกรรมการสภาสถาบันทราบเมื่อสิ้นปีการศึกษา

ข้อ 7 สถาบันเป็นผู้กำหนดหลักสูตร หลักเกณฑ์และวิธีการรับเข้าศึกษา การจัดระบบการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการศึกษา ต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ และเป็นไปตามมาตรฐานที่คณะกรรมการสภาสถาบันกำหนด

ข้อ 8 คณะกรรมการสภาสถาบัน เป็นผู้กำหนดมาตรการในการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน

ข้อ 9 การโอนสภาพนักศึกษาภายใน และหรือ ระหว่างสถาบัน ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการนั้น

ข้อ 10 เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ให้มีการระดมทุนและทรัพยากรจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

ให้คณะกรรมการที่สภาประจำสถาบันแต่งตั้ง มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเงินและการจัดการทรัพยากรตามวรรคหนึ่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาประจำสถาบันกำหนด

ข้อ 11 การกำหนดอัตราการจัดเก็บเงินค่าบำรุงการศึกษา หรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ และการใช้จ่ายเงินในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ให้เป็นไปตามระเบียบที่สภาประจำสถาบันกำหนด

ข้อ 12 ให้เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ รักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาระดับอนุปริญญา และปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2541

โดยที่เป็นการเห็นสมควรให้มีข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ว่าด้วยการประเมินผลการศึกษา สำหรับนักศึกษาภาคปกติ ภาคพิเศษ ที่ใช้ในสถาบันราชภัฏ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20(2) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ จึงวางข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผล การศึกษาของสถาบันราชภัฏไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ ว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาระดับอนุปริญญาและปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2541"

ข้อ 2 บรรดาข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ 3 ให้ใช้ข้อบังคับนี้สำหรับนักศึกษาที่เข้าศึกษา ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เป็นต้นไป

ข้อ 4 ให้มีการประเมินผลการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร เป็น 2 ระบบ ดังนี้

4.1 ระบบค่าระดับคะแนน แบ่งเป็น 8 ระดับ

ระดับคะแนน	ความหมายของผลการเรียน	ค่าระดับ
คะแนน		
A	ดีเยี่ยม	4.0
B+	ดีมาก	3.5
B	ดี	3.0
C+	ดีพอใช้	2.5
C	พอใช้	2.0
D+	อ่อน	1.5
D	อ่อนมาก	1.0
E	ตก	0.0

ระบบนี้สำหรับการประเมินรายวิชาที่เรียนตามหลักสูตร ค่าระดับคะแนนที่ถือว่าสอบได้ ต้องไม่ต่ำกว่า “D” ถ้านักศึกษาได้ระดับค่าคะแนนในรายวิชาใด ๆ ต่ำกว่า “D” ต้องลงทะเบียนและเรียนใหม่จนกว่าจะสอบได้ กรณีวิชาเลือก ถ้าได้ค่าระดับคะแนนต่ำกว่า “D” สามารถเปลี่ยนไปเลือกเรียนรายวิชาอื่นได้ แล้วให้เปลี่ยนคะแนนวิชา ที่สอบตกนั้นเป็น “W” ส่วนการประเมินรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ถ้าได้ระดับคะแนนต่ำกว่า “C” ถือว่าสอบตก นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนและเรียนใหม่ ถ้าได้การประเมินต่ำกว่า “C” เป็นครั้งที่สองถือว่าหมดสภาพการเป็นนักศึกษา

4.2 ระบบไม่มีค่าระดับคะแนน กำหนดตามสัญลักษณ์การประเมินดังนี้

ผลการศึกษา ระดับการประเมิน

ผ่านดีเยี่ยม PD (Pass with Distinction)

ผ่าน P (Pass)

ไม่ผ่าน F (Fail)

ระบบนี้ใช้สำหรับการประเมินรายวิชาที่หลักสูตรบังคับให้เรียนเพิ่มตามข้อกำหนดเฉพาะ และรายวิชาที่สภาประจำสถาบันกำหนดให้เรียนเพิ่ม รายวิชาที่ได้ผลการประเมิน “F” นักศึกษาต้องลงทะเบียนและเรียนใหม่จนกว่าจะสอบได้

ข้อ 5 สัญลักษณ์อื่น มีดังนี้

Au (Audit) ใช้สำหรับการลงทะเบียนเพื่อร่วมฟัง โดยไม่นับหน่วยกิต

W (Withdraw) ใช้สำหรับการบันทึกหลังจากที่ได้รับอนุมัติให้ถอนรายวิชานั้น ก่อนกำหนดปลายภาคไม่น้อยกว่า 2 สัปดาห์ ซึ่งจะได้รับอนุมัติให้ถอนวิชาเรียนในกรณีที่นักศึกษา ลาพักการศึกษา หรือถูกสั่งให้พักการศึกษาหลังจากลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้นแล้ว และรายวิชาเลือกที่ได้รับอนุมัติให้ไปเรียนวิชาอื่นแทน

I (Incomplete) ใช้สำหรับการประเมินที่ไม่สมบูรณ์ ในรายวิชาที่นักศึกษา ยังทำงานไม่เสร็จ เมื่อสิ้นภาคเรียนหรือขาดสอบ นักศึกษาที่ได้ “I” ต้องดำเนินการขอรับการประเมิน เพื่อเปลี่ยนระดับคะแนนให้เสร็จสิ้นในภาคเรียนถัดไป ดังนี้

(1) กรณีนักศึกษายังทำงานไม่เสร็จ ผู้สอนพิจารณาผลงานที่ค้างอยู่เป็น ศูนย์ และประเมินผลการเรียนจากคะแนนที่มีอยู่แล้ว

(2) กรณีนักศึกษาขาดสอบ ถ้าไม่สอบในภาคเรียนถัดไป นายทะเบียนจะ เปลี่ยนผลการเรียนเป็น “E”

ข้อ 6 รายวิชาที่ได้รับการยกเว้นการเรียน ตามระเบียบเกี่ยวกับการยกเว้นการเรียน ให้ได้ผลการประเมินเป็น "P"

ข้อ 7 นักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) จะลงทะเบียนเรียนรายวิชาซ้ำกับรายวิชาที่ศึกษามาแล้วในระดับอนุปริญญาไม่ได้ หากลงทะเบียนซ้ำให้เว้นการนับหน่วยกิตเพื่อพิจารณาวิชาเรียนครบตามหลักสูตรที่กำลังศึกษาอยู่

ข้อ 8 การหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ย

ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยประจำภาค และค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมให้คิดเป็นเลขทศนิยม 2 ตำแหน่ง โดยไม่ปัดเศษ สำหรับรายวิชาที่ยังมีผลการเรียน "I" ไม่นำหน่วยกิตมารวมเป็นตัวหารเฉลี่ย

8.1 กรณีที่สอบตกและต้องเรียนซ้ำ ให้นำรวมหน่วยกิตที่สอบตก และเรียนซ้ำเพื่อใช้เป็นตัวหาร

8.2 กรณีที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนวิชาซ้ำกับรายวิชาที่สอบได้แล้ว หรือเรียนวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตรที่เทียบเท่าให้นำหน่วยกิตและค่าระดับคะแนนเฉพาะรายวิชาที่ลงทะเบียนครั้งแรกเท่านั้น

ข้อ 9 ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนทุกข้อ ดังนี้

9.1 มีความประพฤติดี

9.2 สอบได้ในรายวิชาต่าง ๆ ครบตามหลักสูตร รวมทั้งรายวิชาที่สภาประจำสถาบันกำหนด

9.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

9.4 มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 4 ภาคเรียนปกติ ในกรณีที่เรียนหลักสูตร 2 ปี และไม่ต่ำกว่า 7 ภาคเรียนปกติ ในกรณีที่เรียนหลักสูตร 4 ปี

9.5 มีสภาพเป็นนักศึกษาไม่เกิน 8 ภาคเรียนปกติติดต่อกัน ในกรณีที่เรียนหลักสูตร 2 ปี และไม่เกิน 16 ภาคเรียนปกติติดต่อกัน ในกรณีที่เรียนหลักสูตร 4 ปี

สำหรับนักศึกษาภาคพิเศษ มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 6 ภาคเรียน กรณีที่เรียนหลักสูตร 2 ปี และไม่ต่ำกว่า 12 ภาคเรียน กรณีที่เรียนหลักสูตร 4 ปี และมีสภาพการเป็นนักศึกษาไม่เกิน 5 ปี กรณีที่เรียนหลักสูตร 2 ปี และไม่เกิน 9 ปี กรณีหลักสูตร 4 ปี

ข้อ 10 การพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

นักศึกษาภาคปกติ จะพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา เมื่ออยู่ในเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

10.1 ผลการประเมินได้คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.60 เมื่อสิ้นภาคเรียนปกติ ภาคที่ 2 นับตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน

10.2 ผลการประเมินได้คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.80 ในภาคเรียนปกติที่ 4, ที่ 6, ที่ 8, ที่ 10, ที่ 12 และที่ 14 นับตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน

10.3 นักศึกษาลงทะเบียนเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด แต่ยังคงได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.80

10.4 มีสภาพเป็นนักศึกษาของการศึกษาปกติครบ 8 ภาคเรียนปกติติดต่อกัน ในกรณีที่เรียนหลักสูตร 2 ปี และครบ 16 ภาคเรียนปกติติดต่อกันในกรณีที่เรียนหลักสูตร 4 ปี และขาดคุณสมบัติตามข้อ 9.2 และ 9.3 ในการเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

10.5 นักศึกษาไม่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นครั้งที่ 2

สำหรับนักศึกษาภาคพิเศษ การฟื้นฟูสภาพการเป็นนักศึกษา เมื่อผลการประเมินได้คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.8 เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 4 กรณีเรียนหลักสูตร 2 ปี และเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 7 กรณีเรียนหลักสูตร 4 ปี หรือนักศึกษาลงทะเบียนเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนด แต่ยังคงได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.80

ข้อ 11 เมื่อนักศึกษาเรียนได้จำนวนหน่วยกิตครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว และได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 1.80 แต่ไม่ถึง 2.00 ให้เลือกเรียนวิชาเพิ่มเติมเพื่อทำค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมให้ถึง 2.00 ทั้งนี้ต้องอยู่ในระยะเวลาที่กำหนดตามข้อ 9.5 หรือตามระยะเวลาที่กำหนดสภาพการเป็นนักศึกษาของการจัดการศึกษาภาคพิเศษนั้น ๆ

ข้อ 12 นักศึกษาที่ทุจริตหรือร่วมทุจริตในการสอบรายวิชาใด ให้นักศึกษาผู้นั้นได้รับการเรียน "E" ในรายวิชานั้น และสถาบันพิจารณาโทษตามควรแก่กรณี

ข้อ 13 ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จะได้รับเกียรตินิยมต้องมีคุณสมบัติดังนี้

13.1 สอบได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยจากระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรอื่นใดที่เทียบเท่า ไม่น้อยกว่า 3.60 และเรียนครบตามหลักสูตร ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยจากการศึกษาในสถาบันราชภัฏ ไม่น้อยกว่า 3.60 จะได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง และได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยจากสถาบันเดิมและสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งไม่น้อยกว่า 3.25 แต่ไม่ถึง 3.60 จะได้รับเกียรตินิยมอันดับ 2

13.2 สอบได้ในรายวิชาใด ๆ ไม่ต่ำกว่า C ตามระบบค่าระดับคะแนน หรือไม่ได้ F ตามระบบไม่มีค่าระดับคะแนน

13.3 นักศึกษาภาคปกติ มีเวลาเรียนไม่เกิน 4 ภาคเรียนปกติสำหรับหลักสูตร 2 ปี และไม่เกิน 8 ภาคเรียนปกติสำหรับหลักสูตร 4 ปี

นักศึกษาภาคพิเศษ มีเวลาเรียนไม่เกิน 8 ภาคเรียนปกติสำหรับหลักสูตร 2 ปี และไม่เกิน 14 ภาคเรียนสำหรับหลักสูตร 4 ปี

ข้อ 14 ให้คณะกรรมการที่สภาประจำสถาบันแต่งตั้งเป็นผู้อนุมัติการประเมินผลการ
ศึกษา

ข้อ 15 ให้สภาประจำสถาบันออกข้อบังคับ ว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาได้โดยไม่
ขัดกับข้อบังคับนี้

ข้อ 16 ให้เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้และ
เป็นผู้ชี้ขาดในกรณีเกิดปัญหาจากการใช้ข้อบังคับนี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายบุญสนอง ภาคคำ
เกิดวันที่	10 สิงหาคม พ.ศ. 2501 ที่กิ่งอำเภอโคกสูง จ.สระแก้ว
ที่อยู่ปัจจุบัน	139 หมู่ 1 ต.เขาสามยอต อ.เมือง จ.ลพบุรี
การศึกษา	- ป.กศ. ต้น สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ พ.ศ. 2520 - ป.กศ. สูง (ดนตรี) สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2522 - กศบ. (ดุริยางคศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พ.ศ. 2524 - นบ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2536
ตำแหน่งหน้าที่	อาจารย์ 2 ระดับ 7 สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี